

„Az ünnep kettős karaktere – nemzeti és vallási – olyan dilemmákat is felvet, amelyekkel a tisztán civil (március 15., október 23.) vagy tisztán vallási (húsvét, pünkösd...) ünnepeknél nem találkozunk.”

► *Protestáns Szent István?* – 5. oldal

„Ha keresztényként próbálunk meg valamifajta ítéletet mondani a libanoni és észak-izraeli emberek életét követelő, immáron több hete tartó vérontásról, feltétlenül más szempontokat kell szem előtt tartanunk, mint a politikai hírmagyarazóknak.”

► *Háború és patikaméreg* – 6. oldal

„Meggyőződésem, hogy még határozottabban a minőségi lelkészképzés irányába kell elmozdulnunk; erre nézve sok gyülekezet ad visszajelzést, amikor lelkészt választ magának.”

► *Interjú dr. Szabó Lajossal, az EHE leköszönt rektorával* – 13. oldal

„Emberrel az emberért” ► 4. oldal

Háború és békevágy ► 6. oldal

Sziget-szemle ► 7. oldal

Testvérgyülekezetek Erdélyben ► 10–11. oldal

Hittankönyvjavánló ► 9. és 12. oldal

„Csordultig van poharam” ► 15. oldal

Kezdőpontok... – Nagy Bence fotómontáza

► *Augusztus 20-i összeállításunk az 5. oldalon*

Vágyódás Isten hajléka után

Megszépült Nemeskolta kétszázhusz éves evangélikus temploma

► **A Vas megye déli területén élő evangélikusság egyik fontos anyagyülekezte a 17. század első feléig Kopács (a későbbi Csemeszkopács) volt. Egyik filiája, Kolta (a későbbi Nemeskolta) azután annyira megerősödött, hogy 1650 körül átvette az anyagyülekezet szerepét. Az ősök éppen kétszázhusz évvel ezelőtt építették fel itt templomukat, amely a közelmúltban újult meg az évforduló tiszteletére. Ebből az alkalmából tartottak hálaadót, templomszentelő istentiszteletet augusztus 13-án Nemeskoltán.**

Évtizedekben számolható az az idő az elmúlt évszázad végén, amikor nem volt helyben lakó parókus lelkészük a nemeskoltaiaknak. Ez – a lelkiismeretes szolgáló helyettes, hitoktató és segédlelkészek munkája ellenére – az egyházi épületek állagán is meglátszott. Végül közel hat évvel ezelőtt az Erdélyből áttelepült Benedek János került a gyülekezet élére helyben lakó lelkészként, aki – elmondása szerint – nem ígérhetett semmit a híveknek, és kiépített kapcsolatokra sem hivatkozhatott, amikor belekezdett a fel-

országos egyház támogatta a gyülekezetet, a hiányzó összeget pedig önerőből, kisebb támogatásokból és társadalmi munkákkal pótolták. A gyülekezet tagjai – a hittanos gyerekek szolgálatával együtt – összesen 1816 munkaórát dolgoztak a templomon és környékén.

Az istentiszteleten Ittész János püspök Zsolt 42,2–6 alapján hirdette Isten ígését. Felhívta rá a figyelmet, hogy Isten ajándéka ez a zsolttár, amely a címében az Isten temploma utáni vágyódást fogalmazza meg. „Ma sokak szívéből hiányzik ez a vágyódás. Átok ül rajtunk, ami elhitteti velünk, hogy van privát vallásosság. Régi emlékeinkbe menekülünk – de nem a vágyódás miatt, hanem a lelkiismeretünk elől. A vágyódás mélyén min-

dig az a tapasztalat van, hogy Jézus megnyugvást ad itt. Kétszázhusz évvel ezelőtt szükségét látták az ősök, hogy templomot építsenek Nemeskoltán, mert tudták, hogy fészek nélkül szétesnének” – hangzott el Ittész János prédikációjában.

Végezetül a püspök arra kérte a templomot megtöltő gyülekezetet, hogy legyenek büszkéek a templomukra, amelyek megszépítésében részt vehettek.

Megható volt az istentisztelet utáni közgyűlésen az a pillanat, amikor huzsonhat évnnyi felügyelői szolgálatáért köszöntötték Móricz Gézát, aki több mint negyedszázad múltán jelenleg másodfelügyelői tisztséget tölt be.

■ MENYES GYULA

újítási munkálatokba. A parókiatető rendbehozatala után pályázaton nyertek pénzt a templom renoválására, így mégis teljesen megújulhatott az épület.

A végösszeg megközelítette a tizen-nyolcmillió forintot; ebből több mint tizenegymilliót nyertek pályázaton. Az önrészből két és fél millió forinttal az

A SZERZŐ FELVÉTELE

Rend – hit által

■ PRÓHLE GERGELY

Voltaképp nem is ismerjük első királyunk alakját; az ábrázolások sokfélesége legfeljebb a művészek szándékára utalhat. Az összekulcsolt kezű, ájtatos férfiról tudjuk, hogy ő volt az ellenfeivel könyörtelenül leszámoló uralkodó. A szilárd tekintetű, kardjára támaszkodó vagy lovon ülő marcona király pedig azonos a tudatosan gyakorolt keresztény hitéből erőt merítő, szeretett fiát és lehetséges utódját idő előtt elvesztő esendő emberrel. Szent István szobrai a budapesti Halászbástyától a legkisebb falvak főteréig – függetlenül művészi színvonaluktól – nemcsak a királyra, hanem a magyar állam több mint ezeréves történelmére, az állam szerepére, a vezetők személyiségének fontosságára is emlékeztetnek mindnyájunkat.

A legpontosabb képet első királyunkról, nézeteiről nem a képi ábrázolások által, hanem sokkal inkább az *Imre* herceghez írott *Intelmekből* kaphatjuk. Nem István önálló alkotásáról van szó; a mű illeszkedik azoknak a középkori királytűrkörnek a sorába, melyekben az uralkodáshoz elengedhetetlen jellemvonásokat veszik sorra a szerzők. Az *Intelmek*, amint azt a neves történész, *Szűcs Jenő* megállapítja, az első magyar államelméleti értekezés. Ugyanakkor a személyes hang, az utódnak kiszemelt fiú iránti aggodalom különleges irodalmi és történelmi értéket kölcsönöz a néhány oldalas írásműnek. A tíz pontban összefoglalt államvezetési tanácsok napjainkban leggyakrabban idézett mondata a hatodik, a vendégek befogadásáról szóló fejezetben található: „Mert az egyenlő és megszokású ország gyenge és esendő.” Az *Intelmek* pontjai között ugyanakkor van néhány olyan is, mely távolabb áll a mai korszemlemtől, noha több figyelmet érdemelne.

Az *Intelmek* kulcsfogalma a vezetői alkalmasság. A középkori felfogás szerint az állam Krisztus egyházának új sarja, az uralkodó pedig „Krisztus király fia”. Nem öröklés vagy vérségi kötelék által vált azzá, hanem a keresztény hitelveknek megfelelő tettei emelték ebbe a pozícióba. Mint István írja, „a hit tettek híján meghal”, e tettek között pedig kiemelt helyet foglal el a pogányság elleni küzdelem, mely István életének és a fiatal magyar állam megszilárdításának döntő mozzanata volt. A misztikus Krisztus-fiúság gyakorlati háttere ugyanakkor az is, hogy ezáltal a király és állama független maradt, nem vált a Német-római Birodalom vazallusává. A krisztusi parancsnak engedelmeskedve őrizhette meg tehát a világi hatalmakkal szembeni önállóságát, szuverenitását.

István intelme szerint a jó uralkodó nem despota, igyekszik alattvalói megelégedésére tevékenykedni. Itt persze nem szabad a mai értelemben vett „társadalomra” gondolni, hiszen a korabeli felfogás szerint csak egy szűk, kiválasztott réteg volt a hatalom számára számottevő. A tapasztalt, tekintélyes alattvalókkal való tanácskozás hasznos az uralkodó számára, mert „aki jár a bölcsessel, a bölcsék barátja lesz, nem a boldokhoz lesz hasonlatos” – írja, utalva a *Példabeszédek könyvére* (13,20). István felfogása szerint a jó uralkodó törekszik ugyan államának minél jobb megszervezésére, ugyanakkor tudja, hogy a leg-

jobb szervezet sem működhet a megfelelő szellemi támaszték nélkül. Az természetes, hogy a lenyűgöző állam- és egyházzervezési munkát végző István a szellemi-erkölcsi támaszték kijelölésénél a *Tízparancsolat* alapvető fontosságát emeli ki.

Óvnekk attól, hogy István király államfelfogása, külpolitikai elképzelései és korunk politikai történései között bárki is közvetlen analógiát keressen. Abszurd, amikor a nyugati kereszténység felvetését – mely kétségkívül hosszú távon meghatározta külpolitikai orientációnkat – egy mondatban említik európai uniós tagságunkkal. A Szent István-i keresztény államiságot példaként állítani – szintén gyakori szónoki fordulat – napjainkban nyilván merő anakronizmus, még akkor is, ha tudjuk, hogy a zsidó-keresztény hagyomány az európai demokráciák többsége számára fontos igazodási pont. Mégis érdemes a rutinszerű ünneplésen túl – felidézve első királyunk korszakalkotó tevékenységét, de elkerülve az aktualizálás veszélyét – végiggondolni: mit is várunk korunk államszervezetétől, vezetőinktől.

Sok szó esik manapság a korszerű, hatékony, költségtakarékos államról. Az is tudjuk, hogy folyamatosan növekednek a közterhek, az adóhivatal megerősítésével pedig látványosan nő az állami szigor. Hazánkban különös virtus a szabályok kijátszása, a kiskapuk folyamatos keresése. Az állam pedig fut a pénze után, amelyre a közszolgáltatások fenntartása érdekében nagy szüksége van, különösen ha egyébként olyan rosszul gazdálkodik, mint az utóbbi években.

A törvénytisztelő, adófizető állampolgárok ugyanakkor jogosan, az eddiginél öntudatosabban tehetik fel a kérdést, hogy hová tűnt a sok befizetett adó és járulék, és fogalmazhatják meg elvárásait azzal kapcsolatban, hogy miként is működjön szűkebb és tágabb környezetük. Egy falu, egy város vagy akár egy ország életének a megszervezése rendkívül összetett feladat. Egy településen még csak nem is politikai hovatartozás, hanem szervezőkészség és elszántság kérdése, hogy működnek-e a köztisztviselők, milyen állapotok uralkodnak az orvosi rendelőben, jók-e az utak, vagy hogy milyen a közbiztonság. A törvénytisztelő polgár tehát István királyra emlékezve joggal keresi az általános rendet, mely kiszámíthatóbbá teszi a mindennapokat.

Katolikus testvéreink szentként tisztelik Istvánt. Protestáns keresztényként mi is fejet hajtunk nagysága előtt. Intelmeinek felidézett pontjait megszívulva tudjuk, hogy a magyar állam befogadó jellegét belső életében aligha tapasztalhatta meg jobban más vallási közösség, mint a magyar, német és szlovák gyökerekből táplálkozó hazai evangélikusság. Hitünk erejében bízva képesek vagyunk az önálló, független véleményalkotásra, ugyanakkor tudjuk, hogy mások és magunk előtt is tetteink minősítenek, teszik láthatóvá hitünket. Ismerjük közösségeink erejét, a „tanácskozás” fontosságát, az egyházi és a világi tisztségviselők egymást segítő munkálkodásának szükségességét.

Bízunk benne, hogy István király szelleme és az ő „szellemi támasztéka” zsinórmértékül szolgál mindazoknak, akik felelősséget viselnek szűkebb és tágabb környezetünk rendjéért.

É L Ő V Í Z

Kenyér

Rajongok a friss, ropogós kenyérért. Szeretem a kezembe venni a még meleg pékárut, örömmel tapogatom végig héjának minden egyes négyzetcentiméterét, és szagolok bele semmivel össze nem hasonlítható illatába. Szinte mindig, hogy mivel eszem: éppen olyan szívesen fogyasztom hagymával és salonnával, mint lekvárral vagy mézzel. A gulyáslevest vagy a pörköltet, a rántottát vagy a rakott kelt is, hacsak lehet, kenyérral eszem. Egyedül a görögdinnye mellé nem kívánom.

Hálás lehetek – de vajon az vagyok-e igazán? –, hogy nekem és a családomnak megadatik a mindennapi kenyér.

Négy évvel ezelőtt Erdélyben, egy kis székely faluban néptáncsoportunk tagjait családok fogadták be éjszakára. A reggelit is szállásadóink adták. Az itthon megszokott friss, ropogós búzakenyér helyett tömör, egy-két napos kukoricakenyér került az asztalra. Alig tudtam lenyelni a falatot. Pedig a dombok-hegyek közé ékelődött település lakói két kezük megfeszített munkájával termelték meg a kukoricát, maguk örölték a lisztet, dagasztották és sütötték a kenyeret – és ami a legfontosabb, jó szívvel adták az anyaországából érkezetteknek.

Idén nyáron a dévai árvaházban puliszkával kínáltak bennünket. Mélységesen szégyelltem magam, hogy míg mi csak kavargattuk az ebédet, addig a gyerekek tányérja már rég üres volt, és lopva pillantgattak felénk, hogy ugyan mit csinálunk az étellel. Vendégek voltunk, meg kellett volna becsülnünk, hogy megosztották velünk azt a keveset, amijük volt, és ha másért nem, legalább köszönetünk jeleként el kellett volna fogyasztanunk, amit kaptunk. Mi azonban fitymálva és fanyalogva otthagytuk a puliszkát, és egyre csak a vizet ittuk, hogy minél gyorsabban megszűnjön az a rossz íz, amit az ételnek tulajdonítottunk – és ami talán „csak” rossz lelkiismeretünk jele volt.

Igen, sokszor rossz a lelkiismeretem. Érzem és tudom, hogy nem vagyok elég hálás az étékért, amelyet nap mint nap kapok. Természetesen veszem a terülj, terülj asztalkát, és elfeledkezem azokról, akiknek ez – sajnos – nem természetes. Meg kell tanulnom köszönetet mondani ezért az ajándékért! Köszönetet mondani mindazoknak, akik előteremtik, megfőzik vagy megsütik és tálalják a reggelit, ebédet, vacsorát – mindenkinek, de elsősorban a mennyei Szakácsnak, aki a mindennapi kenyér megadásával nemcsak a testi, hanem a lelki táplálékomról is gondoskodik.

■ VITÁLIS JUDIT

„A valódi imádság nem munka, nem gyakorlat, nem kegyes magartás, hanem a gyermeknek az atya szívéhez szóló kérése. Ezért a fohász soha nem demonstratív sem Isten, sem önmagunk, sem mások előtt. Az ima soha nem lehet az Úr megidézése, többé nincs szükségünk arra, hogy megmutatkozzunk előtte. Tudhatjuk, hogy ő tisztában van vele, mire van szükségünk, mielőtt mi azt kérjük.”

■ DIETRICH BONHOEFFER

SEMPER REFORMANDA

„Valahányszor megtámad bennünket valami, a legszeretőbb Atya ezzel az egy bajjal csak meg akarja láttatni, hogy mennyi más baj fenyeget, melyek el is érnének minket, ha ő nem állná útjukat.”

► Luther Márton: Tizennégy vigasztaló kép megfáradtagnak és megterhelteknek (Virág Jenő fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 10. VASÁRNAP – 2MÓZ 19,1–6(7)

Új szövetség – új viszony

A VASÁRNAP IGÉJE

nosságon alapul; kölcsönös elköteleződés akkor is, ha nem beszélhetünk egyenrangú felekről. A kijelölt igeszakasz alapján azt gondolhatnánk, hogy a szabadítás csupán a szövetség előzménye, amely megteremti a szövetségekötés feltételeit – megmutatva Isten hatalmát és a kiválasztás tényét –, de lényegében érvényét veszti, amint a szövetség új viszonya életbe lép. Am ha végigtekintünk Isten és népe őszövetségi drámáján, kitűnik, hogy Isten csupán a szövetség jegyében viszonyult volna Izraelhez, a választott nép nagyon hamar eltűnt volna az ókori Kelet süllyesztőjében. A szabadító, könyörülő, a hűtlen Izraelhez is ragaszkodó Isten képe – különösen a prófétai hagyományban – végig az Őszövetség egyik fő (ha nem döntő) motívuma marad.

Jézus nyilvánvalóan ebben a motívumban látja a maga mondanivalójának és sorsának lényegét. Amikor a vámszedők és paráznák után megy, azokat szólítja meg, akik életformájuk révén kizárták magukat az Istennel való szövetség szférájából, de éppen ennek következtében különösen fogékonyak a könyörülő, szabadító Isten hívására. Ez a hívás min-

denkinek szól, de – ahogy a szőlőműnkások példázata tanúsítja (Mt 20,1–16) – a régóta munkálkodók, a magukat a szövetség fő letéteményesének gondolók megbotránkosznak a szövetség határait átlépő, azt meghaladó mértékben ajándékozó Isten jóságán. A példázat világossá teszi: Jézus műve keresztülhúzza mindazok számítását, akik így vagy úgy pozícióban, privilegizált helyzetben érzik magukat Isten színe előtt – kétségtelesenül azokét is, akik épp a maguk keresztény voltát tekintik privilégiumnak.

Az új szövetség, ha jól megnézzük, nem is szövetség. A nagycsütörtöki vacsorán Jézus nem szab feltételeket, nem kér választ; a tanítványok jobbra nem is értik, mit cselekszik. A vacsora Isten egyoldalú elköteleződését, Jézus teljes önatadását jeleníti meg; azt, amiről a csütörtökre következő nap eseményei vallanak – azóta is.

Jézus nem igazságot tenni, hanem az igazságot cselekedni jött, és ezt várja övétől is.

■ CSERHÁTI SÁNDOR (IFJ.)

Imádkozzunk! Istenünk! Bocsásd meg, hogy benned, Fiadban oly sokszor csak az öngazolásunkat keressük, és bocsásd meg, hogy többnyire meg is találjuk. Óvj meg attól, hogy a magunk képére és kedvére formáljunk téged, és add, hogy a Jézusban megtapasztalt nagyvonalú szereteted képe formálódjunk. Amen.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Örök Isten, aki egyszerűen Fiadat engesztelő áldozatul adtad bűneinkért és feltámasztottad megigazulásunkra, add, hogy egyedül benned bizakodjunk, és reménységgel forduljunk hozzád könyörgésünkkel!

[Lektor:] Könyörgünk azért, hogy szent igéd gyümölcsöt teremjen életünkben. Segíts, hogy törvényedet és evangéliumodat mindig komolyan vegyük! Ébressz szívünkben bűnbánatot engedetlenségünk miatt, és szeretettel vezess új életre minket! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörülj egyházadon. Vezesd és kormányozd Szentlelkeddel! Adj népednek hűséges igehirdetőket és pásztorokat! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Ne engedd, hogy az evangélium világosságától elforduljunk, a magunk útját járva hűtlenül megtagadjunk, és kemény szívvel lázadozzunk ellened! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Emlékezzél meg, Urunk, a betegekről, a szenvedőkről, a magukra hagyottakról, a segítségre szorulókról, a természeti katasztrófák, a háborúk és a terror áldozatairól! Gyógyítsd a betegeket, és rendelj segítőkéz testvéreket minden bajba jutott embertársunk mellé! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Emlékezzél meg, Urunk, Jeruzsálem egykori pusztulásáról és az Őszövetség választott népéről! Add, hogy az üdvözítő Krisztusban felismerjék a Messiást, és benne megtalálják a békeesség útját! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkés:] Hallgass meg minket, Urunk, és fordulj felénk, mert nélküled árva és elesettek vagyunk! Nyugtalan szívünk csak benned talál nyugalmat. Hisszük, hogy ezt meg is adod népednek itt a földön és egykor örök országodban is szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen.

ISMERJÜK MEG ÉNEKEINKET! 6.

A háború békeénekei

► **Mostani számunkban is folytatjuk énekeskönyvünk fontos énekesportjainak a bemutatását: a harmincéves háború korának német koráljaival ismerkedünk meg. A cikk első részét most, második részét két hét múlva olvashatják.**

A harmincéves háborúnak (1618–48) Európa-szerte erős gazdasági, társadalmi gyökerei, illetve hatásai voltak, s a kor szelleméből fakadóan vallásháborúvá lett. A fekete köntösű, csontarcú „kaszás”, akinek nyomában pusztulás, inség és halál, a pestis járt, tizedelte az amúgy is megfogyatkozott lakosságot. Így lettek e kor énekei kiáltások a háború, a szenvedés, az embertelenség ellen egy jobb, tisztább, igazabb, békés jövőért.

Énekeskönyvünk legelső dicsérete a Jer, dicsérjük Istent (EÉ 40). Szövege Martin Rinckarttól származik, aki pályája kezdetén kántorként szolgált, s csak ezután nyílt meg számára igazi munkaterülete, a gyülekezeti lelkészség. Abban a században a kántorok és a teológusok képzése szinte azonos volt, ezért a kánto-

rok lelkészi állást is tudtak vállalni, és fordítva. Rinckart és családja hívő keresztény életet élt; együtt énekeltek, imádkoztak, s a családfő verse szedte az ilyenkor megfogalmazódó gondolatait, érzéseit – így született meg ez az éneke is. Szövegének alapja Sirák könyvének 50. fejezete: „Most hát áldjátok a mindenség Urát! Nagy dolgokat művel, aki megáldotta életünket anyáinknak méhétől, és irgalmassága szerint bánik velünk. Ajándékozzon meg vidám szívvel minket, adjon békeességet napjainkban, egész Izraelnek örök időken át. Maradjon mellettünk hűen szeretete, és szabadítson meg minket napjainkban.” Ezt szedte versebe, a végére pedig egy Szentháromságot dicsőítő stófát illesztett. „Béke-ének” lett, mert a háború lezárását jelentő vesztfáliai békekötés ünnepélyes kihirdetésekor, 1649 újvéne napján hangzott fel először templomban istentiszteleten.

Az Immár lefekszem békével kezdetű esti énekünk (EÉ 111) a megbocsátásért, oltalomért, új erőért való imádság. Bár a háború viszontagságai között született, küzdelmes életünk mindennapjaiban ma is aktualizálással bír. Dallamát középkori himnusz alapján Luther Márton

komponálta, szövegét Johann Heermann írta, aki Luther és Paul Gerhardt mellett egyházunk egyik legjelentősebb szövegköltője. Ő a szerzője két kedvelt böjti énekünknek is: Jézus, sebednek mélye (EÉ 197) és Ó, drága Jézus (EÉ 198).

Johann Rist szövegével és Johann Schop dallamával található meg énekeskönyvünkben a Jertek boldog énekszóval (EÉ 112) az esti énekek között. Ez a dallam Johann Sebastian Bach Máté-passiójában is felcsendül a kórus ajkán, miután Péter megtagadja Jézust.

Az egyházi esztendő énekei közül az adventi Áldott az eget Ura (EÉ 142) szövege Heinrich Heldtől származik, dallama – hasonlóan első esti énekünkhöz – Luther gregorián himnusz ihlette kompozíciója. A bibliai motívumok után a negyedik stófától egyéni vallásos lírára vált át. A vízkeresztű Kelj fel, öltözz fénybe (EÉ 186) korálunk szövege a korábban már említett Johann Rist műve. Utolsó stófájában hitért könyörög, hogy amikor el kell távozni e földi világból, ezáltal nyerhessünk örök életet.

Böjti háladó énekünk, a Jézus, élte élettemnek (EÉ 201) Krisztus értünk való szenvedésének a kifejezése. Ernst Chri-

stoph Homburg, a maga korában ünnepelt költő János evangéliumából merített: „Bene élet volt, és az élet volt az emberek világossága.” (1,4) Johann Olearius a Szentháromság dicséretére írta Az Urat áldom én (EÉ 250) kezdetű énekét. A költő nagynevű teológus és himnológus család szülötte. Pályája szépen ívelt felfelé, s minden oka megvolt, hogy így énekeljen az Úrról: „Már kised koromtól / Ápolt, oltalmazott; / Áldása számtalan, / mellyel elhalmozott.”

Édesapám 1995-ben a következő sorokat írta énekeskönyvembe útravalóul: „Bízd az Úrra dolgadoit, akkor teljesülnek szándékaid.” (Péld 16,3) Bizonyára a 17. század küzdelmes évtizedeiben élő emberek számára is sokat jelenthetett e mondat, és erőt adhatott tovább folytatni a háború, a szenvedés és az embertelenség elleni küzdelmet.

■ ABAFFY NÓRA

LAPUNK OLVASHATÓ A VILÁGHÁLÓN IS A WWW.EVELET.HU CÍMEN.

Zenei tábor Órimgyárádon

► **Nyaranta a nyugat-dunántúli evangélikus ifjúság számára Órimgyárád kicsit a világ közepévé válik. Egymásnak adják a stafétabotot a különböző tematikájú táborok. Idén augusztus 6. és 12. között a Vasi Egyházmegye 17. zenei táborának helyszínévé vált az őrségi falu.**

A szervezőknek – *Balogné Vincze Katalin* és *Kalincsné Balázs Varga Katalin* lelkeseknek – nem volt könnyű dolguk, mivel a jelentkezők magas száma és az életkorok közti jelentős különbségek még nagyobb kihívássá tették a programok

összeállításának amúgy is nehéz feladatát. Természetesen a főszerep a zenét volt: gitár-, orgona-, fa-, rézfúvós, magánének- és kamarazene-foglalkozások közül lehetett választani.

A reggeli és esti áhítatok, zeneórák, kóruspróbák mellett minden napra jutott valamilyen különlegesség is. Bibliaverseny, láthatatlan színház, előadás *Bar-tókról*, vízbiológiai előadás, tudományos igényű ismertetés szoltárainkról, drogprevenációs beszélgetés – csak néhány példa a változatos elfoglaltságokból.

Az egész hetet átszötte a „titkos testvér-játék”, melynek lényege, hogy minden táborlakónak az első nap kisorsolt személy számára „kellett” ajándékokkal, a figyel-

messég kis jeleivel kedveskednie végig a tábor ideje alatt. A játék persze túlmutat önmagán: azonkívül, hogy a játékosok megismerik egymást a segítségével, emlékeztet arra is, hogy mindannyiunk „titkos testvére” Jézus Krisztus, akinek számos ajándékát, szeretet-jelét megtapasztalhatják a résztvevők az eltelt napokban is.

Az együtt muzsikálás örömeiben, a kezdeti bizalmatlan méregetés után sorra kötődő barátságokban, az áhítatok meghittségeiben, az esőfelhők után várva várt napfényben, az önfeladott játékokban, az istentiszteleti szolgálatok elfogódottságában mind-mind égi ajándékokat kaptak a táborlakók.

■ KÉRGESNÉ GERHÁT KRISZTINA

Hálaének az Úr kapuiban

Az idei Nógrád megyei zenei tábor már a hatodik volt a sorban. Az elmúlt évek tapasztalata és a résztvevők lelkesedése inspirál, mondhatnám kényszerít minket a folytatásra. Július 30-án, vasárnap délután kezdtük, s augusztus 8-án, kedden fejeztük be. A tíz nap alatt együtt éltük át mintegy hatvanan, hogy milyen jó közösen, egy szívvel, szájjal, lélekkel dicsérni az Istent. Amikor egy időre minden „kívül marad”, s csak az a fontos, hogy az éneklés alatt létrejön az Istennel való, gyógyító, terhekből és gondokból kiemelő kapcsolat.

Missziói szempontból is kulcskérdés, hogy milyen zenét szeretnek meg a fiatalok. Egy kis túlzással mondhatjuk, hogy olyan irányba halad az életük (és nem csak a fiataloké), amilyen zenét szeretnek. Ez a tábor egy próbálkozás. Igyekszünk megszerettetni a gyermekekkel az értékes egyházzent. Komolyat és könnyűt egyaránt.

Mi, evangélikusok joggal büszkélkedhetünk évszázadok gazdag zenei kincsével. Esténként *Mekis Ádám* esperes szakértő tolmácsolásában hallgathattuk meg *J. S. Bach János-passióját*. Jó mindig újra és újra rácsodálkozni arra, hogy Bachnál semmi sem véletlen, mindennel valami célja van: hangnemek, hangszerek, dalkam tudatos alkalmazása a Jézus Krisztus által hozott megváltás közvetítésére. Sőt: nyugodtan kijelenthető, hogy a Bach zenéjén átjövő krisztocentrikus teológia új dimenziót ad a passiótörténet megértésének.

Jó látni, hogy nem reménytelen a helyzet. A mai sokféle (zenei) hatás között élő gyermekek fogékonyak Bach zenéjére. De itt is igaz az etióp kincstárnok kérdése: „Hogyan érthetném, míg valaki meg nem magyarázza?” (ApCsel 8,31) Ez a

A SZERZŐ FELVÉTELEI

zene nem könnyed háttérzene, magyarázatra szorul. A visszajelzések egyértelműen megmutatták, hogy ma is érdemes magyarázni Bach zenéjét.

A délelőtti és délutáni hangszere órákkal, kórusénekléssel és kamarazenével telt. Az orgonistákat *Molnár Lilla* béri kántor és hittantanár tanította, a harmoniumon tanuló növendékeket *Kajcsa Tünde*, *Kajcsa László* négyfalusi lelkész felesé-

ge, a zongoristákat *Seben István* legendi lelkész és jómagam, a gitáron tanulókat *Blatniczky János Dániel* szügyi és *Füke Szabolcs* galagutai lelkész, a furulyán tanulókat *Szabó Andrásné* megyei zenei felelős, az egyetlen csellistát pedig *Koncz Edina* nézsai egyetemista tanította. Énekórákat *Szabó Andrásné*, *Koncz Edina* és *Nagy Emese* nőtncsi egyetemista tartott. A programok természetes része volt a közös játék, a foci, a sok-sok beszélgetés. A zenei tábor spirituális *Győri Anna (Nan)* nagytracsi tanítónő, aki időt, fáradságot nem kímélve, rengeteg ötlettel, személyes beszélgetéssel szervezett igazi lelki közösséget. A napokat Isten igéje foglalta keretbe. A reggeli áhítatokon Pál apostol *Timóteushoz írt második levelét* vettük végig, esténként pedig Jézusnak a kereszten mondott hét szavával foglalkoztunk. Kedves meglepetés és ajándék volt, hogy az egyik nap *Fabiny Tamás* püspök úr családostul tett egy spontán látogatást a táborban, s igével is szolgált.

A tábor utolsó napjai a szolgálaté voltak. Szombaton *Gombor Krisztián* farádi segédlelkész esküvőjén szolgáltunk, aki Ványarcon töltötte hatodétét (jött némi gyakorlatért, s lelt feleséget). Vasárnap Kéthodonyban a megyei evangélicizáció, hétfőn pedig a záró hangversenyen és istentiszteleten énekelünk, zenéltünk Isten dicsőségére. Megtapsztaltuk, hogy milyen jó hálaénekekkel bemenni az Úr kapuin, és ott lenni az űdvaraiban (Zsolt 100,4). Mert bizony ott voltunk tíz napig.

■ SZABÓ ANDRÁS

Minőséggarancia Európának

► **Az Evangélikus Nevelők Nemzetközi Szövetsége ebben az esztendőben a svájci Dullikenben tartotta kongresszusát. Európa minden részéből érkeztek résztvevők. A két-évenként megrendezendő találkozást süríteni szeretnék, s már tervezik, hogy a következő évben Lengyelországban gyűljenek össze, kifejezve a kicsiny lengyel evangélikus egyház oktatásügyéért érzett felelősségüket.**

Az előadók és a résztvevők újra meg újra utaltak az úgynevezett PISA-jelentésre, amely jelezte, hogy az egyes országok tanulói nemzetközi összehasonlításban hol állnak képességeiket, elért tényleges tanulmányi eredményeiket illetően. Egyértelmű volt a minket körülvevő világ és a pedagógiai-oktatási helyzet elemzése nyomán, hogy az evangélikus iskoláknak Európa-szerte kiemelten fontos küldetésük lehet.

„Evangélikus iskolák: demokratikus minőséggarancia Európának!” – ez volt az összefogó téma, amellyel a nemzetközi csapat négy napon keresztül foglalkozott az elmúlt héten. Előadások, országjelentések, munkacsoportok keresték a választ az aktuális kérdésekre: mi a

feladatunk a mai Európában? Tudja-e befolyásolni kontinensünk formálódását az evangélikus iskolarendszer? Képesek-e iskoláink pedagógusai a háttérben olyan fiatalokat nevelni, akik pozitív értékek mentén, kiszakadva a pénz és az önző érdekek fogságából konstruktív és kreatív, sőt meghatározó tagjai lesznek a jövő uniós társadalmának? Az aktuális kérdések háttérben ott húzódtott az örök kérdés: mitől evangélikus az evangélikus iskola? Érdekes volt látni, átélni, hogy mennyire másként közelítik meg az egyes országok – társadalmi berendezkedésüktől és tradíciójuktól függően – ezt az alapvető identitáskérdést.

Fontos volt az idei kongresszuson a magyar részvétel. Hazánkat e sorok írója mellett evangélikus részről *Mihályi Zoltánné*, az Oktatási Osztály vezetője és *Hesz Erzsébet* oktatási referens képviselte. Az öttagú református csapatot *dr. Győri János* debreceni tanár vezette. A magyar delegációt erősítette *dr. Gerhard Pfeiffer*, aki kiváló bemutató előadásában ismertette a magyar evangélikus oktatásügy múltját és jelenét. *Dr. Bibó István*, a Sylvester János Protestáns Gimnázium igazgatója is részt vett a kongresszuson; értékes referátumában egysúlyba kerültek az intézményeink mandátumával kapcsolatos elvi és gyakorlati kérdések.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IF.)

Erősíteni a keresztény arculatot

A német protestáns egyházi napok szervezői a következő Kirchentagon, amelyet Kölnben tartanak 2007. június 6. és 10. között, erősíteni kívánják a keresztény jellegét. Ezt *Reinhard Höppner*, a Kirchentag elnöke, Szász-Anhalt tartomány egykori miniszterelnöke mondta a nagyszabású rendezvény plakátjának bemutatóján. A sokakat vonzó egyházi esemény transzparenszén az első keresztények ismertetőjeje látható, ám a halra graffitivel cápauszonyt rajzoltak. A kép a rendezvénynek a Zsid 4,12-re utaló mottóját – „élő és ható és élelőbb” – hivatott szimbolizálni.

Az Úr szava, amely elválasztja egymástól a korszellemet és Isten lelkét, nem el-

évült és ósdi, hanem erőteljes. A halmotivum pedig világossá teszi, hogy a legjobb értelemben vett provokációról van szó, amely teremt, lendületet ad, mozgásba hoz – tudatta Höppner. „A Kirchentag után ismét világosabban akarjuk tudni, miért vagyunk keresztények, és mi a dolgunk a világban” – hangsúlyozta. Ez a rendezvény – tette hozzá – Németországban egyedülálló fórumot biztosít a párbeszédre. Egyszerre kegyes, és egyszerre nyitott a világra, mert csupán e két tulajdonság együttese eredményez élő hitet és erőteljes keresztény profilt.

► A www.ekd.de internetes oldal híradása nyomán

Hajrá, Fradi – avagy az alulmaradás képessége

ÉGTÁJOLÓ

Talán meglepő, hogy a püspökök publicisztikai rovatában nem valamely egyházi eseményről írok, hanem az elmúlt hétvége egy igaz-vérig világi történést idézem fel. Ezúttal nem egy templomba, hanem egy futballstadionba látogatunk el. Az ott felhangzó énekek nem éppen a *musica sacra* világát idézik, a liturgikus színekből pedig erre felé kizárólag a zöldet és a fehéret ismerik. Írásom végére talán mégis érthető lesz, hogy „Isten felségessé dolgai” szeretném megosztani az Olvasóval.

Szeretett Testvéreim, a Fradiról fogok most írni. A cikkíráshoz elengedhetetlenül szükséges anyaggyűjtés során egybe-keltem egy igazi szakértővel is konzultáltam: kilencéves kislíamommal, *Marcival*. Ő pontosan vázolja nekem, hogy az egyesület ezekben a hetekben százhet éves fennállásának a mélypontjára jutott. A futballcsapat egy igazán emberpróbáló évszázad során mindig a hazai első osztályban játszott, most viszont egy bürokratikus döntéssel az NB II.-be száműzték a zöld-fehéreket. A keleti csoportba, teszi hozzá precízen *Marc*, ha már az *Égtájolóba* készül az írás.

Kisfiam aztán felmondja nekem az amúgy tőlem tanult leckét: a zöld-fehérek nem is voltak mindig zöld-fehérek, mert példának okáért a Rákosi-korszakban piros-fehérben kellett játszaniuk, így próbálták megfosztani őket identitásuktól. Valamint úgy, hogy a nevüket is elrabolták tőlük: a fogalomról a FTC helyett ÉDOSZ SE, illetve Budapesti Kinizsi néven futhattak csak ki a zöld gyepre. „Tudod, ahogy József Attilát is Pistának szólították a nevelőszülei Ócsodón” – tágítja a horizontot *Marc*.

Az emberek lelkében persze örökké Fradiként maradt meg a csapat. Amit a politikai önkény nem tudott megtenni, azt elvégezte a gazdasági diktatúra. Az egyesület fizetésképtelenség bizonyult, így a labdarúgó-szövetség megvonta tőle az első osztályban való szereplés jogát. Sztárcsapatok helyett a nagyközönség számára alig ismert klubok vendégeskednek majd az Üllői úton. Az elmúlt szombaton Jászapáti, hamarosan majd Baktalórántháza játékosai látogattak-látogattak el oda, ahol nemrég még világklasszisok kergették a labdát. A világról sem szeretném ez utóbbi – mondjuk így – kiscsapatokat megsérteni, ellenkezőleg! Éppen az NB II.-es világ gyönyörűségéről, az alulmaradás képességéről kívánok írni.

Pedig a Fradit nem azért szerettem meg, mert másodosztályú vágyaink voltak. Az álmok mindig első osztályúak. Ennek jegyében varrtunk annak idején édesanyámmal lepedőnyi Fradi-zászlót, amelyet egy alkalommal az iskolába is

magammal vittem, s a nyolcadikosok minden vagányságával ki is tűztem a zászlótartóba. Valaki felháborodottan betelefonált az igazgatói irodába, ezért osztályfőnökünk, az amúgy szelíd *Ica* néni örjögve rohant be a tanterembe. Letépte a rúdjáról a zászlót, és néhány, a fasizmus veszélyeit emlegető dörgedeleml kíséretében bevágta a kályhába. *Czigány* tanár úr utóbb megengedte, hogy kikotorásszam a maradványokat, így aztán még évekig őriztem a megégett zöld-fehér anyagot. Úgy éreztem, magam is vállaltam valami áldozatot kedves csapatomért. Ebben a szellemben futottam máskor társaimmal együtt a rendőrök elől, akik gumibírtal próbáltak véget vetni önfeladott ünnepszünknak. Mindmáig büszkén őrzöm igazolványomat, amely arról tanúskodik, hogy tizennégy évesen a Fradi pártoló tagja lettem.

Kedvenc csapatomért mindig lelkesedtem, de persze nem pártoltam a mindinkább elterjedő trágárságot és az erőszakot. Egy igazán rossz emlékü Fradi-Debrecen óta meccsen sem voltam, hiszen nem feledhetem megszeppent kisfiam tekintetét, amint egy verekedő horda brutalitását nézte riadtan. Pedig akkor még ezüstérmes volt a csapat – most viszont a másodosztályban játszik.

Szerettem ezt az NB II.-es együttest. Szívvel szurkolok nekik, mint ahogyan becsülöm Jászapáti és Baktalórántháza együttesét is. Vannak ugyanis élethelyzetek, amikor nem az első osztályban játszunk. Olykor kiesünk, máskor mel-

tánytalan döntésekkel zárnak ki minket. De ahogy *Lipcei Péter* a másodosztályú mezre is felveszi a kapitányi karszalagot, úgy nekünk is vállalnunk kell a megalázó helyzeteket.

Jézus sem valami csodacsapatot állított össze. Péter, a kapitányi karszalag tulajdonosa többször könnyelműsködött, sokszor súlyosan hibázott. Zebedeus I. és Zebedeus II. – vagyis Jakab és János – sem állt mindig a helyzet magaslatán; főleg utóbbinak ütőközött ki a rutinalansága. Simon, a zelóta hajlamos volt a túlzottan kemény játékokra. Júdás pedig, fájdalom, kínos bundaügybe keveredett. Minden jel arra utalt, hogy ennek a csapatnak csak alsóbb osztályban lehet helye: a kor NB I.-ében a farizeusok és a szaduceusok válogatottakkal teletűzdelt csapatai versenyeztek a bajnoki aranyért.

Mi sem vagyunk első osztályúak. Sokszor ömlőlábakon futunk a pályára. Nincs összhang a csapaton belül. Van, aki hajlamos az önzésre, más meg hiába kéri, nem kap labdát. Sokszor szabálytalanokodunk. Nem fogadjuk meg az Edző utasításait. Aztán csodálkozunk, ha fújol a közönség. Ezért sokszor lehorgasztott fejjel, szégyenkezve hagyjuk el a pályát.

Aztán egyszer csak rádöbbenünk arra, hogy még semmi sincs veszve. Az Edző mindennek ellenére bízik bennünk. Csapatunkat talán éppen a kudarcok és az elszenvetett méltánytalanságok kovácsolják össze. Immár nem akarunk görcsösen és mindenáron győzni – és talán éppen ezért jönnek be az indítá-

sok, ezért tudunk elfutni a széleken, és engedelmeskedik nekünk a labda. Nem utolsósorban pedig helyzetbe tudjuk hozni játékosársunkat, és szívből tudunk örülni akkor is, ha nem mi lövük a gólt. De még a vereséget is emelt fővel tudjuk elviselni, hiszen becsületes küzdelem előzte meg.

Az NB II.-ben is van élet. Az alsóbb osztályú csapatok pályái családiasabbak. Itt kevesebb a reklámtábla, és általában az üzleti szellem talán kevésbé férkőzik be.

Vályi-Nagy Ervin, a kitűnő református teológus szokta fordítani az újszövetségi görög nyelv *hüpomoné* szavát – amely egyébként kitartást, állhatatosságot, türelmet jelent – az alulmaradás képességének. Az NB II.-be utasított Ferencváros, ha sportszerűen küzd, erre adhat most példát. A keresztények, ha Krisztus-szerűen élnek, erről tanúskodhatnak.

Megígérttem kisfiamnak, hogy kiviszem a következő Üllői úti meccsre. Hiszen próbálom hitben nevelni.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Magyar reformátusok V. világtalálkozója

▶ A kálvinista Rómaként is emlegetett hajdúsági megyeszékhely, Debrecen már többször adott otthont a reformátusok világtalálkozójának. Most ismét az egyik központi helyszíne testvéregyházunk nagy eseményének, amely ezúttal azonban a Kárpát-medencei egyháztestek közös rendezésében valósul meg augusztus 12. és 22. között.

Az első magyarországi református világtalálkozó 1938-ban méltó párja volt az ugyanabban az évben magyar földön megrendezett katolikus eucharisztikus világkongresszusnak. A folytatásra azonban hatvanhárom évet kellett várniuk a reformátusoknak: csak a rendszerváltás után kerülhetett rá sor. Igaz, akkor szinte azonnal hozzáálltak a szervezéshez Debrecenben a Tiszántúli Református Egyházkerület munkatársai.

Az 1991-ben megrendezett világtalálkozót II. János Pál pápa is megtisztelte a jelenlétével. A római katolikus egyházfő a patinás debreceni református Nagytemplom háta mögötti ligetben, a reformáció emlékművénél megkövette a reformátusokat amiatt, amit az ellenreformáció idején elszenvetkedtek. (Ismeretes, hogy negyven magyar protestáns prédikátort ítéltek hosszú gályarabságra hitük megvallása és gyakorlása miatt. Többen a gályákon pusztultak el, az életben maradtakat de Ruyter holland admirális szabadította ki a rabságból.)

Református testvéreink 1996-ban,

majd 2000-ben tartották meg ismét világtalálkozójukat, amely most újabb állomásához érkezett. Az idei találkozót közösen rendezik a Kárpát-medencei magyar református egyháztestek. Ennek az alkalomnak különleges fényt ad, hogy ez évben ünnepejük a nagy református erdélyi fejedelem, Bocskai István által vezetett szabadságharc befejeződésének a négy századik évfordulóját. A szabadságharc – amelyet az 1606-os bécsi béke zárt le – egyik legfontosabb célja a reformátusok szabad vallásgyakorlásának a biztosítása volt. (Az idei világtalálkozó jelmondata – „Kezeink munkáját tedd maradandóvá” – utal az idei események központi gondolataira: Bocskai Istvánra, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulójára való emlékezés.)

A világtalálkozó rendezvényei augusztus 12-én kezdődtek Kolozsvárott, Bocskai István szülővárosában. A Debrecenben záruló program eseményeihez augusztus 19. és 22. között ifjúsági találkozó is kapcsolódik.

■ GÖZ JÓZSEF

Felértékelődik az egyházak szerepe a határon túli magyarok ügyének képviselésében?

Az egyházaknak most különösen felértékelődik a szerepe, amikor a politika érzéketlen a határon túli magyarok ügye iránt, s amikor a szomszédos országokban a kisebbségpolitika újabb és újabb kihívásokkal néz szembe – fejtette ki augusztus 13-án, vasárnap Nagyváradon Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke.

Az V. magyar református világtalálkozó romániai rendezvénysorozata – amelyet a szombati kolozsvári ünnepség nyitott meg – több erdélyi városban, településen folytatódott a hét végén. Nagyváradon a helyi vár adott otthont vasárnap a Királyhágómelléki Református Egyházkerület központi rendezvényének, az ifjúsági világtalálkozóhoz. A program első részében tartott istentiszteleten Ódor Balázs budapesti ifjúsági lelkes hirdetőt igét.

Németh Zsolt beszédében úgy véle-

kedt, hogy az egyházak előtt álló legfontosabb kihívás, hogy miként tudnak ellenállni a különféle megosztó törekvéseknek. Az effajta kísérletek három szinten zajlanak napjainkban – mondta a fideszes politikus. Szerinte megosztani próbálják a különböző felekezeteket, az egyes felekezeteken belüli irányzatokat (konzervatív, fundamentalista, pietista vagy liberális), de érvényesül az ország-határokat általi megosztottság is. Kihívást jelent a különféle régiók egységessé válása is – mondta Németh Zsolt. Szerinte az ilyen kísérletekkel szemben annak a tudatosítása lehet a leghatékonyabb válasz a hívó emberek számára, hogy az egyház nem emberi kreáció, hanem Krisztus teste, közössége, csapata. Bibliai értelemben csak egyetlen egyház létezik – mondta a politikus, aki felhívta a figyelmet a vallási párbeszéd és az ökumené fontosságára.

▶ MTI

A magyarországi demokrácia történetében az egyházak és az állam közötti példátlan konfliktusról árulkodik, hogy a Magyarországi Református Egyház nem kért pénzt az V. magyar református világtalálkozó megszervezésére – írta hétfői számában az Erdélyi Krónika.

A Kolozsváron megjelenő lap munkatársa, Rostás Szabolcs szerint precedensértékűek Bölcskei Gusztáv tiszántúli református püspök hét végi, Kolozsváron tett bejelentései. A lap emlékeztet rá, hogy az egyházi előjáró egyrészt bocsánatot kért a magyarországiak nevében a 2004. december 5-i népszavazás kudarca miatt, másrészt pedig „bevallotta, hogy a világtalálkozó szervezői – éppenséggel a referendumon tanúsított magatartás miatt – idén már nem álltak oda a magyar kormány elé pénzt kérni”.

▶ Forrás: <http://hvg.hu/>

Újabb irodát nyitott a MÖSZ Afganisztánban

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) megnyitotta Baghlan tartománybeli humanitárius irodáját Pol-e Khomri központtal. A helyszínen tartózkodó magyar munkatárs, Bálint Gábor az elmúlt napokban helyi lakosokkal, vezetőkkel, több nemzetközi segélyszervezettel, illetve kormányzati szervezettel vette fel a kapcsolatot. Találkozott a tartomány új kormányzójával, és tájékoztatta őt a MÖSZ célkitűzéseiről.

A helyi média is nagy érdeklődéssel fogadja az Afganisztánban immár öt éve

segélyprogramokat végrehajtó Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Baghlan tartománybeli tevékenységét.

Mint ismeretes, a szervezet 2001 óta Mazar-e Sharif központtal tíz iskolát és két egészségügyi központot épített, illetve számos élelmezési és fejlesztő programot valósított meg. Ezen időszak alatt a magyar Külügyminisztérium nyolcvanötmillió forinttal járult hozzá a MÖSZ ötszázhuszmillió forintos segélyprogramjához.

▶ MÖSZ-infó

Találkozás egy „emberrel az emberért”

Interjú dr. Gadó Pállal

▶ A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) megalakulásának huszonötödik évfordulója alkalmából az Ember az emberért kitüntetés arany fokozatát adományozta dr. Gadó Pálnak, a szövetség alelnökének a mozgáskorlátozott emberek mozgalmának létrehozásában való részvételéért, valamint több évtizeden keresztül végzett lelkiismeretes, önfeláldozó társadalmi tevékenysége elismeréséül. A kitüntetést a közelmúltban, az esélyegyenlőségi napon a Millenáris parkban vehette át Pali bácsi, akit éppen munka közben – egy, a műemlékek akadálymentesítésével foglalkozó konferencia szünetében – kértem interjúra.

– Huszonöt év távlatából, a MEOSZ megalakulása óta eltelt időre visszatekintve hogyan változott meg a mozgássérültek helyzete? Érezhető, tapasztalható-e az emberek befogadó, támogató, segítő magatartása a sérült emberek irányában? „Felnőtté vált-e” már a magyar társadalom?

– Óriási változások mentek végbe hazánkban és az egyházban is ez alatt a negyed század alatt. A nyolcvanas évekig például még kizárt volt a mozgássérült emberek országos szintű „szervezkedése”. 1981-ben nyílt mód először hivatalosan szövetség létrehozására. A legfontosabbnak a tudati szinten történő változásokat tartom, nevezetesen hogy kezdték elismerni a sérült személyek emberi jogait. A mozgalom által elért egyik legfontosabb eredményt abban látom, hogy a korábban jellemző leereszkedő, jótékony megközelítést felváltotta az a felfogás, hogy a sérült embereknek jogaik vannak, s hogy semmilyen döntést ne hozzanak, semmit ne határozzanak el róluk – nélkülük. Természetesen ez igaz az egyházi részvétellel, a hitélettel kapcsolatban is. Ezen elvek elismeréseként immár Magyarországon is megszületett az esélyegyenlőségi törvény. A MEOSZ tehát ebben a szellemben védi a hozzá tartozó emberek érdekeit. Az Egyházak Világtanácsának hararei nagygyűlése is elfogadta ezt az elvet 1998-ban. A korszerű nemzetközi szemléletnek megfelelően elismerve, hogy a fogyatékos emberek életének, minden problémájának legjobb szakértője maga a sérült ember, útjára indította, majd szervezetébe építette az „ökumenikus fogyatékosági érdekvédők hálózatát”, az EDAN-t. A világgyűlést követően evangélikus egyházunk küldöttjeként éveken keresztül aktív munkatársra voltam ennek a testületnek.

– A média időnként hírt ad akadálymentesítési projektekről, legutóbb például a budapesti Nagykört villamosmegállóinak az átépítéséről. Am egy mondat szerint az igazi akadálymentesítést az emberi fejekben kell elvégezni. Egyetért-e ezzel Pali bácsi?

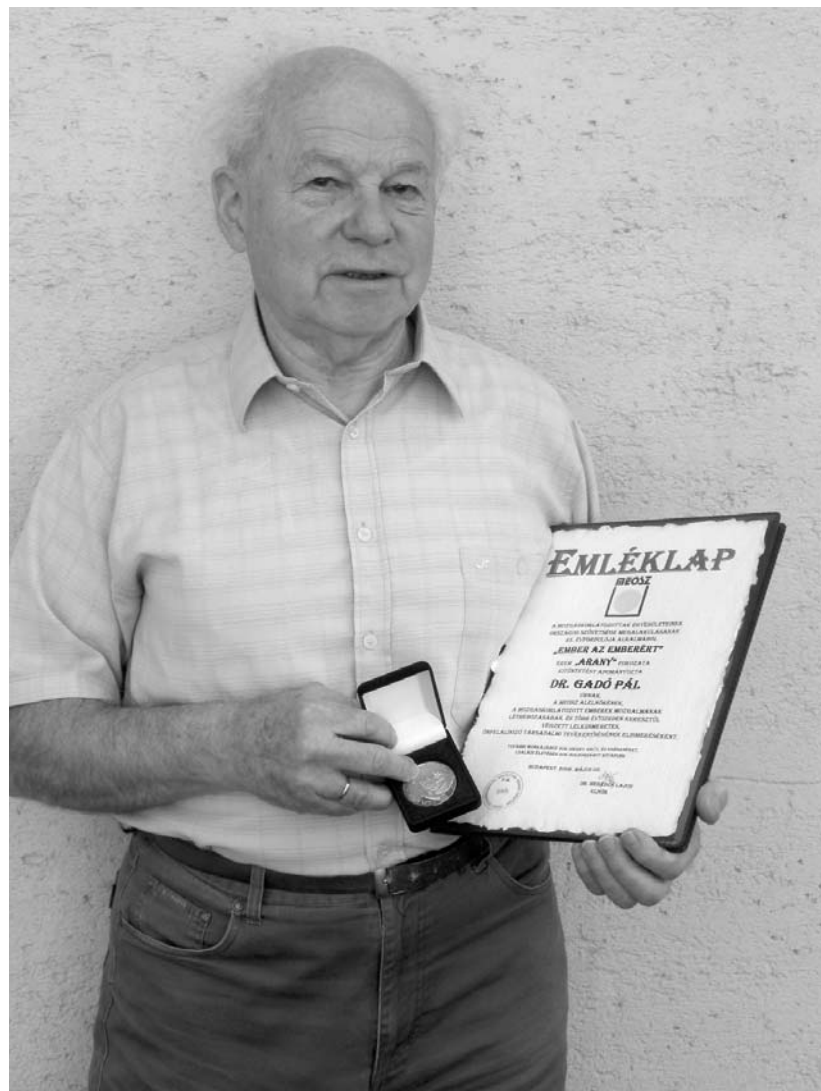
– Valóban, ez így van. Örvedetes az előrehaladás, de még korántsem vagyunk a végcélnál. Nagyon sok változásnak kell még megtörténnie. A fogyatékos emberek kiszabadultak a zárt közösségekből, nem „láthatatlanok” már; ott vannak, ott lehetnek az utcán, a színházakban, a járműveken, a hivatalokban, a templomokban – ez jó. Újsághírek szólnak arról, hogy mérnökök úgy terveznek épületeket, járműveket és így tovább, hogy azok a sérült személyek szükségleteinek is megfeleljenek. De hangsúlyozom: ez nem valamiféle „jóindulat” eredménye kellene, hogy legyen, hanem törvényes kötelezettség. A mi esetünkben nem elsősorban állami, hanem isteni törvények adta kötelezettség.

– Vajon lendített-e az ügyön anyagi vagy egyéb téren az európai uniós tagságunk?

– Sajnos nem annyira, mint sokan gondolnák, mert az egészségügyi és a szociális területek az unión belül az egyes tagállamok saját hatáskörébe tartoznak. Tehát ilyenfajta szociálpolitikai támogatást nem kapunk, az EU nem szól bele a tagállamok e téren megho-

zandó döntéseibe, de példát mutatnak, és hozzánk is elérkeznek a különböző európai uniós ajánlások. Amit mégis bizalommal várunk, az egy, a sérült emberek jogairól szóló ENSZ-konvenció, mert a konvenció a legmagasabb szintű, leginkább kötelező érvényű nemzetközi egyezmény.

gyült itt össze, s vár a békés megoldásra. Szívesen munkálkodnék ezen, de számomra érthetetlen, hogy míg a civil és az állami szféra igényt tart a tanácsaimra, a véleményemre, a Fébé szervezete nem igazán fogadja el őket. Sajnos az evangélikus egyház sem szentel a bajok nagyságával arányos figyelmet az emlí-

FOTÓ: POCSI JÁNOS

– Van-e az egyházaknak valamilyen adósságuk a mozgáskorlátozott, sérült emberekkel szemben? Egy kereses szék ember számára sok helyiütt egyszerűen megközelíthetetlenek a templomok, a lelkesi hivatalok, az egyházi intézmények...

– Jelentős adósságok vannak, de a jóról is szólni kell: az Evangélikus Hittudományi Egyetem példamutatóan gondoskodott a bejárhatóságról, amiért azután díjazásban is részesült. Viszont gyakran elhangzik az ez érvelés, hogy „a mi gyülekezetünkben nincsen vak, siket, kereses szék, ezért nincs is szükség arra, hogy súlyos pénzeket fordítsunk átépítésre”... Igen ám, de ezzel a szemlélettel nem is lesznek, nem lehetnek ilyen tagjai egy gyülekezetnek! A sérült ember számára a „csak egy lépcső” is lépcső – és pont annyit jelent, hogy kizárva marad. Ennél is tovább mennék: nemcsak az lenne a „feladat”, hogy keresztényi szívvel nyissunk mindenki felé, hanem az is, hogy lehetővé tegyünk a fogyatékos embereknek a közösség életében, a presbitériumban, az énekkarban és általában a szolgálatokban való teljes jogú részvételét. Lehet, hogy egy befektetés után évekig eltart, amíg az első sérült ember felkeresi a gyülekezetet. De legyen meg a lehetőség a számukra!

– Pali bácsi életének a legnagyobb vállalkozása minden bizonnyal a piliscsabai Siló Társas Lakóotthon és Önálló Élet Központ megvalósítása volt. Ott az Ön munkája révén lehetővé vált, hogy a sérült emberek egy testvéri közösség tagjaként teljes értékű életet éljenek, aktívan munkálkodjanak, önálló döntéseket hozzanak, testi-lelki otthonra leljenek – és így tovább. Feltételezem, hogy európai viszonylatban is élenjáró a lakóotthon.

– Hálás vagyok az Úristennek, hogy tizenhárom évi munkálkodással a Fébé-egyesület támogatása mellett sikerült létrehozunk ezt a színvonalas, belső önkormányzatosság alapján működő közösséget. Piliscsaba lakói számára a Siló az evangélikus egyházat is reprezentálja. Kialakítása és szellemisége elismert, és megfelel az EU követelményeinek. Sajnálatos, hogy az utóbbi időben olyan sok feszültség, feloldatlan probléma

tett békés megoldás keresésében való segítségnyújtásnak. A most kapott kitüntetés is rávilágít arra a kontrasztra, amely személynem és munkám egyházon kívüli és belüli megítélésében felfedezhető.

– A kitüntetésre visszatérve: biztosra veszem, hogy Pali bácsit számtalan új tennivaló várja. Mivel foglalkozik most?

– Amint arról korábban az EvÉletben is hírt adtunk, elindítottuk a diakónia egy újszerű ágazatát, az úgynevezett műszaki diakóniát. Célunk, hogy testreszabott rehabilitációs segédeszközökkel segítsünk a sérült embereknek az önálló életvezetéshez, környezetük biztonságos használatához. Három éve holland anyagi és szakmai támogatással indult el a Tinapard program, mely a magyar Fébé Alapítvány és az arnheimi székhelyű holland SIZA-csoport közös vállalkozása. A végső cél egy olyan tudásközpont létrehozása Magyarországon, ahol szakszerűen fel tudják mérni a fogyatékos emberek egyéni szükségleteit, és képesek ezeknek megfelelően átalakítani használati eszközeiket, munkahelyi és mindennapi életterüket. A piliscsabai műhelyben megváltozott munkavégző képességű műszereszek is dolgoznak. Örömmel mondhatom, hogy sokan fordulnak hozzánk segítségért. A MEOSZ-ban végzett tevékenységeim mellett magyar társmenedzserként irányítom ezt a munkát. Reményeink szerint ez a rehabilitációs technikai műhely beilleszkedhet a megalkandó evangélikus egészségügyi központ munkájába, és fennmaradhatna a holland projekt lejárta után is. Jó kapcsolatban vagyunk dr. Cserhádi Péterrel, akiről köztudott, hogy a Mevisz-Bárka egyik létrehozója és fő motorja. Tehát érte és érzi a fogyatékos emberek problémáit. Addig is várjuk a sérült emberek jelentkezését a tinapard@febe.axelero.net e-mail címen; minden segítségre vonatkozó igényt, illetve bármilyen ötletet, újítást, észrevételt, kérdést szívesen fogadunk.

■ KÖHÁTI

Fény és árnyék a Szent Korona körül

► **Két név: Kun Béla és Bónis Sámuel. Mi közös lehet ebben a két emberben? Mindketten politikusok és forradalmárok voltak. Míg azonban az előbbi egy rossz emlékeztető diktátor lett, aki 1919-ben százezer frankért el akarta adni a Szent Koronát, utóbbi egy megvesztegethetetlen képviselő volt, aki a világ minden kincséért sem adta el. Pedig Bónis Sámuelnek 1848 telén maga Ferenc József császár kínált fel – követői útján – félmillió aranyforintot. Hát ez a közös ebben a két emberben: sorsukat a Szent Korona köti össze.**

Az időben visszafelé haladván először nézzük, milyen terveket szövögetett 1919-ben Kun Béla a mi közös uralkodói ékkövünkkel. Mert a Tanácsköztársaság első számú vezetője bizony ennek és nem többnek látta a Szent Koronát. Eképpen is viszonyult hozzá: felesleges és ráadásul veszélyes tárgynak tartotta, amely az ő szemében éppen azt a világot jelképezte, amelyet megdöntött a proletárhatalom. Ezért gondolta azt, hogy a koronát el kell távolítani az országból. És miután Kossuth megbízólevelét, a képviselő megkapta nemzeti ereklyénket és a koronázási ékszereket tartalmazó súlyos ládát. Hat honvédkatonára kísérte a Lánchídhöz a nehéz rakományt szállító lovas kocsit. Csak hogy a zajló jég miatt a folyón lehetetlen volt csónakkal átevezni, a Lánchíd pedig még nem készült el, a

21-i száma, amely címlapon hozta: „Kalapács alatt István koronája”.

Az írásból kiderült, hogy a kommunista kormány feje százezer frankért bocsátotta áruba nemzeti ereklyénket. A cikkben egyébként maga a müncheni ékszerész is megszólalt, és elismerte, hogy valóban felkérték a tranzakcióra. Az ékszerész amúgy sokallta az árat. Szerinte a foglalt kövek csekély értékűek, a koronát pedig nyersanyagként kívánta felhasználni. Az 1867. évi becslésre is hivatkozott, amikor is a korona nyersanyag-tartalmát harmincezer forintra taksálták az akkori szakértők. Az árverezés azonban elmaradt, a Tanácsköztársaság ugyanis még előtte megbukott. Csak ez a „körülmeny” mentette meg a koronát attól, hogy Kun Béláék eladják...

És akkor most nézzük a másik embert, Bónis Sámuel, akit 1848 nyarán választottak országgyűlési képviselőnek. Fél évvel később, vagyis decemberben az előrenyomuló császári hadak már Pest határában állomásoztak, s a független magyar kormány úgy döntött, hogy elhagyja a várost, és Debrecenbe költözik. Kossuth Lajos Bónis Sámuel bízta meg azzal, hogy a cívisvárosba vigye a Szent Koronát.

Miután felmutatta *Ürmény Ferenc* koronaőrnek Kossuth megbízólevelét, a képviselő megkapta nemzeti ereklyénket és a koronázási ékszereket tartalmazó súlyos ládát. Hat honvédkatonára kísérte a Lánchídhöz a nehéz rakományt szállító lovas kocsit. Csak hogy a zajló jég miatt a folyón lehetetlen volt csónakkal átevezni, a Lánchíd pedig még nem készült el, a

hevenyészve lefektetett fapallókon ad-dig csak gyalogos katonák járhattak.

A hídon áthaladó első lovas kocsit tehát nem mást szállított, mint a menekülő Szent Koronát. A kerekék nyomása alatt pattogott az átfagyott fapalló, a honvédek pedig a kocsit két oldalán nemzeti ereklyénk ládáját tartották, nehogy a folyóba billenjen. Nagyon lassan, szinte lépésben haladtak, de átértek a pesti oldalra, ahol a katonák a menekülőkhöz között egészen a vasúti indóházig védelmezték a kincseket. A honvédek felrakták a ládákat a Szolnok felé tartó vonatra, majd elköszöntek.

Ekkor különös dolog történt: odalépett Bónis Sámuelhez egy jól öltözött, ismeretlen férfi, és a nevével szólította. Aztán minden kertelés nélkül közölte: ha szép csöndben átrakja a ládát a Vác felé tartó vonatra, hogy ő azután át tudja adni az osztrák hadseregnek, akkor ezt a tettet Ferenc József császár félmillió aranyforinttal jutalmazza. (Összehasonlításképpen: ez a pénz mai áron több mint egymilliárd forintra becsülhető.)

Bónisnak azonban a helyén maradt a szíve, nem szédült meg az irdatlan összeg hallatán. Előhúzta a pisztolyát, az ismeretlenre fogta, és megfenyegette, hogy ha nem takarodik el azonnal, akkor keresztüllövi. A férfi elment, a Szent Korona pedig sértetlenül Debrecenbe ért.

Mi pedig emlékezzünk, és sose feledjük el ezt a két embert, Kun Bélát és Bónis Sámuel, akiknek az élete a Szent Korona révén összekapcsolódott. Egyikük a korona fénye, másikuk az árnyéka lett.

■ JEZSÓ ÁKOS

Ünnepnap

Protestáns Szent István?

■ FRENKL RÓBERT

Az első demokratikusan választott parlament döntött úgy a rendszerváltozást követően, hogy augusztus 20-a legyen az első számú nemzeti ünnep, a Szent István-i koronás címer pedig a köztársaság hivatalos szimbóluma. (Március 15-e és a Kossuth-címer voltak a riválisok.) Valószínűsíthető, hogy – főleg akkor, de talán most is – a lakosság többsége is így szavazott volna, ebben az esetben tehát a nép választott képviselőinek a döntése megfelelt a népakaratnak.

A magyar állam ezer évvel ezelőtti megalapítása sikertörténet. Ma is alkalmas a nemzeti érzés, a nemzeti kohézió ébrentartására, ápolására. Az ünnep ilyenformán egyaránt ünnep lehet a különböző nézeteket, különböző politikai gondolkodást képviselők számára. A riválisok – március 15-e és október 23-a – két, hosszú távon győztes, de aktuálisan levert forradalom első napjai. Mindkettő zászlajára tűzte a nemzeti függetlenséget és a társadalmi haladást, ezért mindkettő szabadságharc volt és forradalom. A függetlenséget illetően egységes volt a nemzet, de a forradalom – még a '48-as is, az '56-os pedig közelsége révén tapinthatóan – máig ható ellentéteket is felszínre hozott.

Bölcs döntés volt az augusztus 20-a, az államalapítás ünnepe melletti állásfoglalás. De augusztus 20-a vallási ünnep is. Az első magyar király történelmi felismerése volt, hogy a keletről érkezett, addig vándorló, portyázó nép számára a keresztény Európához való csatlakozás igéri a stabilitást, a hosszú távú biztonságot. A történelem igazolta – bár természetesen egész biztosan nem tudható, csak becsülhető, hogy mit jelentett volna a másik út – azt a nem könnyű mérlegelés utáni elhatározást, hogy a magyarság a nyugati kereszténységhez, a római katolikus vonulathoz csatlakozik, nem pedig a keleti, bizánci ághoz.

A király döntése – vallási értelemben: megtérése – a nép megtérését is kellett, hogy jelentse. Ismeretes, hogy ez akkor sem volt egyszerű dolog. Egyfelől Gellért püspök mártírsága, másfelől Koppány vezér végzete jelzi, hogy a bölcsesség mellett olyan keménységre is szükség volt a királynak, amelytől egy vezető sem boldog, de olykor nem lát más lehetőséget. Az, hogy István számára a kereszténység felvétele végül nem tisztán politikai döntés volt, hanem meggyőződésévé vált a Krisztus-hit, még inkább megnehezíthette számára a politikai szándék következetes érvényesítését. Így azután az államalapító István király szentté avatásával a keresztény hitben vele nem azonosuló magyarok is egyetértettek, és ma is egyetérthetnek. Az ünnep ma is kohéziós erejű lehet. A szentté avatás innen nézve egy olyan intézményrendszer részéről kifejezett legmagasabb elismerést jelent, amelynek meghatározó szerepe volt a magyarság nyugat-európai integrációjában. Köszönet érte.

Ugyanakkor az ünnep kettős karaktere – nemzeti és vallási – olyan dilemmákat is felvet, amelyekkel a tisztán civil (március 15., október 23.) vagy tisztán vallási (húsvét, pünkösd...) ünnepeknél nem találkozunk. Karácsonyt tudatosan nem említettem, mert ahogy mondani szoktuk, ez leginkább szekulárisá vált vallási ünnepünk, itt nincs politikai konfliktus. Sőt a spirituális üzenet ereje is sokakat elér azok közül is, akik számára az ünnepen nem a keresztény hit a meghatározó.

Élővé teszi a dilemmát az egyház és állam szétválasztásáról folyó, csaknem permanens vita. Ez zárja ki az együttes ünnepelést. De hát a magyarság ezer évvel ezelőtt éppen egyház és állam egymásra találása, együttműködése révén találta meg a helyét Európában. Nem korrekt-e éppen ezért együtt ünnepelni? Ettől még nem sérül egyház és állam szétválasztása. Úgy vélem, ez feltétlenül igaz, és talán a jövőben feszültségmentesen meg is valósul. Ma még a kölcsönös gyanakvás nehezíti

meg az ünnepelést. Az egyház a társadalomban fellelhető egyházellenességet sérelmezi, az állam az egyházi hatalmi törekvések újraéledésétől tart. Csak a nyitott, előítélet-mentes együttélés, a jó partneri kapcsolat oldhatja fel a feszültségeket.

Sajátos a protestáns egyházak helyzete. Némi túlzással azt mondhatjuk, mintegy beszo-rultak az állam és a legnagyobb történelmi egyház közé. Civil ünnep a protestánsok számára augusztus 20-a, ugyanakkor keresztény testvériüként is tisztelik az államalapító királyt. Enem is túlmenően vállalják nemcsak politikai, hanem hitbeli értelemben is a folytonosságot; a reformáció népe számára is ezeréves a keresztény hit alkotóereje a magyar hazában. Az ökumenizmus erősödése is segített az egyházak, illetve a hívek kapcsolatának javításában, de ez nem jelenti identitásunk feladását vagy akár csak gyengülését sem.

A Szent Jobb, a körmenet, illetőleg a nemzeti érzés és a keresztény hit kötelező összekapcsolása idegen az egészséges protestáns gondolkodástól. Pogány ember is lehet jó magyar, mint ahogy egykoron is a lelkiükben pogánynak megmaradt magyarok lehettek István király lo-jális hívei. És lehet jó keresztény az is – bár a nemzet sorsa iránti felelősség része a hívő ember felelősségének –, akinél nem annyira hangsúlyos a nemzeti érzés.

Nem akarok rivalizálni katolikus testvéreinkkel Szent Istvánért. De számomra az is megkönnyíti az ünnep kettős arcának az elfogadását, a politikai és a hitbeli aktivitás együttes ünnepelést, hogy Szent István gondolkodásában, életvezetésében, tetteiben mai szemmel protestánsnak minősíthető vonások fedezhetők fel. Különösen fiahoz, Imre herceghez intézett intelmeiben találkozhatunk ezzel. Felvilágosult ember volt a király. Nem rákényszeríteni akarta népére a kereszténységet, hanem meg-szerette volna őket nyerni neki. Sokkal inkább polgár volt – évszázadokkal megelőzve korát –, mint feudális uralkodó. A liberális nálunk ma majdnem szitokszó, pedig Istvánnak is liberálisnak nyitottnak kellett lennie ahhoz, hogy képes legyen a történelmi elhatározásra. Ahogy sok évszázaddal később a liberális felfogás eredményezte a vallásszabadságot, a felekezeti törvény előtti egyenlőséget is. Protestánsként őszinte szívvél vállalhatjuk Szent István politikai és hitbeli örökségét is.

Ma mindez különös erővel kell, hogy hasson. Ezer év után egészen más körülmények között megismétlődött a történelem. Két világháború veszteségei után, négy évtizedes, a keleti blokkhoz kötött kényszerű hányattatás után Magyarország ismét esélyt, lehetőséget kapott az európai integrációban való részvételre. A nemzetfelelő 20. századi víziója helyett kézzel fogható realitás lett a 21. század korábban el nem képzelhető fejlődési perspektívája.

A kohéziót ezer év után közvetlenül nem a kereszténység jelenti, hanem sajátos módon egy olyan humanista eszmeiség, amely egyrészt a kereszténység talaján alakult ki, másrészt – a kereszténység torzulásai miatt is – némileg paradox módon az egyházakat elutasítva. Erzel-mileg bizonyára sokaknak jölesne, ha az európai alkotmányban utalnának a korábbi keresztény integrációra. De ez nem lényegi kérdés. Sőt az a jó, ha valóban teljesen elválik egymástól kereszténység és politika, ami a hatalmi szférát illeti. Hogy annál erőteljesebben érvényesüljön a hívő emberek és közösségek hatása a békétlen, a rázúdult szabadsággal jól élni nehezen tudó társadalomban.

Ezer évvel ezelőtt, királysága első éveiben István is – az akkori körülmények között – a maihoz hasonló gondokkal, a nép egységének, egészséges életmódjának, a gazdasági stabilitás megteremtésének a gondjaival küzdött. Odaát mosolyog azon, hogy mennyivel könnyebb ma nekünk, mint neki volt egykoron. Nem kell Isten nevében felnézelniünk a rokonainkat. Bár vannak talán, akik ezt szeretnék. De az ünnep – az állami és az egyházi egyaránt – az ellenkező gondolkodásról üzen.

Múlt és jövő

Alice Csodországban megkérdezte a Macskától: „Mondd már meg, légy szíves, melyik úton menjek?” A válasz rövid volt, de annál kifejezőbb: „Attól függ, hová akarsz eljutni.” Alice elárulta céltalan-ságát: „Hát az voltaképpen mindegy. Csak úgy – valahová.” „Ja! – szólt a Macska –, akkor egészen mindegy, melyik úton megy.”

Az ember létezés örök dilemmáját fejezi ki ez a kis történet a maga egyszerűségében. A honnan jövök és hová tartok kérdése végigkíséri az emberi civilizációk történetét. Bár koronként más-más válaszok születtek, a válaszadás fontosságát sohasem tagadták. A latinos antik tömörség szerint céltalan hajósna egyik szél sem kedvez. Egy 20. századi diplomata markáns és tömör megfogalmazásban: „Ha nem tudod, hogy hová tartasz, akkor minden út a semmibe visz.”

A 18. századig természetes volt, hogy a transzcendencia kihagyásával nem lehet válaszolni a lét végső nagy kérdéseire.

A felvilágosodás korát követő évszázadok során a tér és idő korlátait enged-dül megnyitni képes transzcendens gondolkodás egyre inkább kiszorult az egyének és a közösségek életéből. A technikai haladás gőzhengszertű, gyors fejlődése felerősítette ezt a folyamatot, és a pénzzel való mérhetőség és kifejezhetőség csokult, egydimenziós világába szorítja be az európai kultúrát. Mivel igazi értékeink mindig többdimenziósak, helyüket egyre inkább a pénzhez kötődő önző érdekviszonyok veszik át. Napjainkban szemünk előtt igazolódik be a költő mondanása: „Az önző érdek a legleleményesebb az önzetlen érvek gyártásában.” Ennek a csonka „érdéklétnak” a tragikus kifejeződési formái voltak az előző évszázad politikai és – számunkra csak most érzékelhető – pénzügyi diktatúrái.

A globálisnak nevezhető folyamat „végtermékeként” áll előttünk korunk egyre népszerűbb, a korszellemet megtestesítő, „kor-szerű” embere, akinek a sírfeliratát már többen megfogalmazták. „Etem, ittam, párosodtam” – akár egy igavonó állat sírfelirata. Így válik az uralkodó „érdéklét” látszólag létezővé. Mindez az emberi kultúrát a törzsejlődés alacsonyabb szintjére számúzve evolúciós zsákutcához vezet.

■ GUÓTH EMIL

DSIDA JENŐ

Erdély (Kerülöm a nevedet)

Azt mondják, kerülöm a nevedet, nem beszélek rólad, nem dicsérlék, mert a Gonosz csókolta meg a számat.

Pedig a gyantaszagú fenyvesekben mindig levett kalappal járok, sebes, mély vizeid bennem zúgnak.

Ma órákon át gyermekes örömmel néztem, hogyan halásznak a vén parasztok a zajló Maroson

s mikor a szabályos, négyszögű lékből halat rántott ki valamelyik, úgy-e hogy neked köszöntem meg?

És mégis kerülöm a nevedet, melyet káromkodó kocsisok és esküdöző kalmárok szájából hallok,

melyben önhitt szónokok dagasztják nagyvá magukat s pletykaszájú vénasszonyok lubickolnak bóbiskolva,

mely úgy elkopott ércnyelvünkön és számonk, mint egy ócska köszörűkő és már-már semmit sem jelent.

Inkább megkerüllek valahogy: azt mondom, hogy valaki vagy, magok csirázatója, emberek álma,

kicsi özikek együgyűsége, szálerdők erős magosba-húzója, apró madarak éneketetője.

Vagy csak gondolkod rád s elhatározom: ma minden mosolyom téged jelent, vagy csak kívánlak és elhatározom:

ma minden kézfogásban a te kezédre ismerlek. Vagy csak érezlek behúnyt szemmel, átlehelni a lelkemen,

mint a legtíkosabb, legédesebb hangulatot, mely egyedül köt a földhöz, drága nyomorúságaimhoz.

Mint a napot, mely bőrömré süt s melyet némasággal síratok meg, mikor lehull a hegyek mögé.

Háború és békevágy

► Az ENSZ Biztonsági Tanácsa augusztus 12-ei határozatában a harcok be-
szüntetésére szólította fel Izraelt és a Hezbollah libanoni síita szervezetet.
Lapzártáinkkor még nem tudhattuk, hogy a szemben álló felek eleget
tesznek-e a hétfő hajnalban életbe lépett tűzszünetnek. Az alábbiakban a
keresztény világ „reakcióiból válogattunk”...

Három keresztény világszervezet közös felhívása a közel-keleti békéért

Közös felhívást adott ki Genfben az Egy-
házak Világtanácsa, a Lutheránus Világszö-
vetség és a Református Világszövetség a liba-
noni konfliktus felszámolása érdekében.
A Felhívás az erőszak megszüntetésére című
dokumentum aláírói arra kérik „Izraelt
és a (libanoni síita) Hezbollahot, hogy
vessen véget a harcoknak Libanonban”,
valamint „az Egyesült Államokat, az Európai
Uniót és az arab országokat, hogy
vessék latba befolyásukat ennek érdeké-
ben”. Kéri továbbá „az izraeli kor-
mányt, a Palesztin Hatóságot és a (pa-
lesztin kormányt vezető) Hamászt, hogy
vessen véget a konfliktusnak Gázában”.

A felhívást a több száz keresztény
egyházat és hívek millióit összefogó há-
rom világszervezet vezetői látták el kéz-
jegyükkel: Samuel Kobia, az Egyházak Vi-
lágtanácsának főtitkára, dr. Clifton Kirk-

patrick, a Református és Mark S. Hanson, a
Lutheránus Világszövetség elnöke.

„Bármilyen is a valóság az egyik vagy a
másik fél provokációit illetően a (liba-
noni) konfliktusban, ez az erőszakspír-
ál csak arra szolgál, hogy elpusztítsák
Libanont, és sebeket ejtsenek Izraelen”
– folytatódik a szöveg. „Sem a katyusa
rakétáktól való rettegés, sem a libanoni
házak, iskolák és falvak lerombolása
nem segítheti elő a tartós békét a tér-
ségben.”

„Ideje, hogy mindkét fél lemondjon a
hajthatatlanságról” – vélekednek az
aláírók. „Izraelnek gyorsan ki kell vo-
nulnia minden libanoni területről, a
Hezbollahnak pedig ezzel egy időben
be kell szüntetnie az izraeli lakosság el-
leni akcióit.”

► MTI

Mentőautókat küldött Libanonba XVI. Benedek

Két teljesen felszerelt mentőautót ado-
mányozott Libanonnak XVI. Benedek pá-
pa – számolt be róla a Kathpress katolikus
hírgyűjtő. A gépkocsikat vatikáni
sofőrök viszik el Brindiszi dél-olaszországi
kikötővárosba, ahonnan a napokban
egy ENSZ-segélyszállítvány indul útnak
a háborús térségbe.

A katolikus egyházfő a Cor Unum Pá-
pai Tanácsban – a pápa jótékonyági tevé-
kenységét koordináló vatikáni karitatív
szervezeten – keresztül a libanoni-izrae-
li határ mindkét oldalán élő, a konfliktus-
ban érintett lakosság számára nyújtott

már segítséget a Caritas Libanon és a fe-
rences rend szentföldi szervezete útján.

A pápa vasárnapi úrangyala imádsága
alkalmából több ezer zarándok előtt
Castel Gandolfóban, a pápák nyári rez-
idenciáján ismét azonnali tűzszünetre
szólította fel a szemben álló feleket. „Bár
tudjuk, hogy a béke mindenekelőtt Isten
adománya, amiért kitartóan kell imád-
koznunk, emlékezzünk arra is, hogy
minden jóakarató ember kötelessége is,
amely alól senki sem vonhatja ki magát”
– hangsúlyozta XVI. Benedek.

► MTI

„Az egyházak ártsák bele magukat a politikába!”

A Németországi Protestáns Egyházak
(EKD) elnöke, Wolfgang Huber evangéli-
kus püspök a közel-keleti válságban
szemben álló feleket békére szólította
fel. A még több erőszakos fegyver beve-
tése nem biztosabbá, hanem éppen hogy
bizonytalanabbá teszi a helyzetet – je-
lentette ki Breisgauban, egy nemzetközi
kongresszuson. Az anglikán érsekkel,
Rowan Williams egyházfővel együtt min-
denkit felszólít az emberek, főként a
gyermekek védelmére. „Nekünk, euró-

pai keresztényeknek kell ezeknek az em-
bereknek a szószólóivá válnunk” – tette
hozzá Wolfgang Huber.

Az anglikán egyházfő arra bátorította
az európai egyházakat, hogy igenis „árt-
sák bele magukat” a politikába, azokba
a vitákba, amelyek a hatalomról, az identi-
tásról, az önállóságról és a menekültekről
folynak. Egyházaik lelki háromszöge Eu-
rópa és a Közel-Kelet népeinek a közössé-
gét és egymás iránti bizalmát erősíti.

► PAX News

A HEKS az erőszak ellen

A svájci protestáns egyházak segély-
szervezete, a nálunk is jól ismert és be-
csült HEKS európai partnerszervezeteivel
együtt elítéli a polgári személyek és in-
tézmények elleni támadásokat a kö-
zel-keleti térségben. Ezzel együtt gyors-
segélyeket küld a szükségben lévő pol-
gári lakosság megsegítésére Libanonba,
Gázába.

A HEKS emlékeztet arra, hogy a pol-
gári lakosság védelméről szóló huma-
nitárius nemzetközi jogi normák mind-
egyik félnek be kell tartania. Követeli az
ENSZ Biztonsági Tanácsa 242-es számú
határozatának a betartását is, amelyben

felszólítják Izraelt arra, hogy vonuljon
vissza a megszállt területekről. A nem-
zetközi államközösségnek – benne
Svájcnak is – minden lehetséges esz-
közzel el kell érnie az erőszak azonnali
leállítását. Egyúttal követeli a svájci
parlamenttől, hogy ha volt vagy van
fegyverkezési együttműködés valame-
lyik érintett féllel, azt azonnali hatállyal
mondja fel.

A HEKS felhívására svájci adakozók
tömegei járultak hozzá ahhoz, hogy a
leginkább rászorulóknak tiszta vizet,
élelmiszert és gyógyszert juttassanak el.

► PAX News

Ima az iszlám világért

A Deutsche Evangelische Allianz ebben
az évben is meghirdeti „Harminc nap
ima az iszlám világért” elnevezésű akci-
óját. A fohász szeptember 24-én kez-
dődik, és október 23-án ér véget, azaz
párhuzamosan zajlik majd az iszlám
böjti hónappal, a ramadánal. Egy sajtó-
közlemény szerint a kezdeményezést
azzal a céllal hirdetik meg, hogy a hívő-
ket ily módon bátorítsák: foglalkozzanak
az iszlám országok és az ott élő ke-
resztények jelenlegi helyzetével, vala-
mint magával az iszlám hittel. Ehhez
hozzátartozik az is, hogy ki-ki megpró-
bál kapcsolatot kialakítani iszlám pol-
gártársaival.

► Glaube und Heimat

A tévés evangélizátor Izrael mellett

A világszerte (nálunk az ATV révén) is-
mert televíziós evangélizátor, Pat
Robertson az izraeli miniszterelnöknél tett
látogatáson biztosította Ehud Olmertet
arról, hogy imádkozni fog Izrael liba-
noni győzelméért.

„Azért vagyok itt, hogy elmondjam: sze-
retem Izraelt. Azért vagyok itt, hogy el-
mondjam: az amerikai evangéliumi ke-
resztények Izraellel vannak küzdelmé-
ben” – nyilatkozta Robertson. „Úgy gon-
dolólok, hogy az izraeli emberek megértik,
hol vannak a barátaik, és nekik az ameri-
kai evangéliumi-protestáns keresztények
barátaik” – tette hozzá az evangélizátor.
Az „iszlám fasizmus” hátterében szerinte
nem a Hezbollah, hanem Irán áll.

► PAX News

Az Izraeli Bibliatársulat segélyakciója

Az Izraeli Bibliatársulat segélyakciót in-
dít galileai arab keresztények megsegíté-
sére. Lakóhelyük, amely a libanoni határ
közelében fekszik, különösen is sokat
sz szenved a Hezbollah rakétabelvéseitől.
A stuttgarti Német Bibliatársulat segítsé-
gével négyezer Újszövetséget osztanak ki a
hívők között. A Bibliatársulatok Világ-
szövetsége Londonból húszezer dollár-
ral támogatja az akciót. Az Izraeli Biblia-

társulat mindkét fél szenvedő áldozatai
és hozzátartozói számára igyekszik se-
gítségnyújtani, ugyanakkor felhívást
intézett testvérszervezeteihez, hogy ter-
mészetbeni támogatást is juttassanak a
szociális és lelki szükségben élőknek.
(Az Izraeli Bibliatársulatot 1966-ban ala-
pították. Jeruzsálem mellett, Názáretben
és Tel-Avivban is van lerakatuk.)

► PAX News

Veszélyben a SAT-7 keresztény tévéadó

A SAT-7 nevű keresztény tévéállomás
a megszenvedti a Közel-Keleten ural-
kodó állapotokat. A SAT-7-et az ameri-
kai Terence Ascott alapította 1996-ban.
Felmérések szerint a nézőszám a Föld-
közi-tenger területén, illetve a Perzsa
(Arab)-öbölben heti öt és hatmillió kö-
zött mozog. A keresztény tévéadó szo-
rosan együttműködik a közel-keleti –
többségében ortodox – egyházakkal. A
kuratórium tagjai közt találjuk a ha-
zánkban is ismert német evangélikus
lelkészt, a Pro Christ igehirdetőjét,
Ulrich Parzanyt is.

A Glaube und Heimat című német heti-
lap a közelmúltban közzétette az addó
európai referensének, a dán Kurt Johan-
sennek a szavait. Elmondása szerint a bej-
rúti stúdiókat ez ideig még nem érte kár
az izraeli bombatámadások során.

Az áramellátásban, a távközlésben,
valamint az internetszolgáltatásban ta-
pasztalt fennakadások azonban csak-
nem teljesen lehetetlenné tették, hogy a
munka a megszokott mederben folyjék.
Az állomás és a libanoni személyzet rá
van utalva a világ keresztényeinek az
imáira.

Hol fekszik a bibliai Kána?

A tudósok kétségbe vonják, hogy az izraeli légi-
csapást szenvedett dél-libanoni Qana
azonos lenne a bibliai Kánával. A szentírási csoda –
amikor Jézus egy esküvőn borral
változtatta a vizet – helyszínéeként a szakemberek
inkább az izraeli Kfar Kanát nevezik
meg. Ebben a – Názáretből Tiberiasba vezető út
mentén fekvő – helységben ma
nyolcezer, többségében arab lakos él. Más
régészek ellenben a Szentírásban említett
Kánát Khirbet Kana romvárosnak feleltetik meg.

► Glaube und Heimat

Háború és patikamérleg

Bármint gondoljunk is a libanoni háborúról,
tagadhatatlan, hogy az egész világ mélyesen
megdöbben a közel-keleti országból érkező
képsorok láttán. Valószínűleg a civil áldozatok
magas száma miatt érezzük különösen pusztí-
tónak a mostani konfliktust, pedig Libanon
közelmúltja – sajnos – bővelkedik erőszakos
cselekményekben.

Ha keresztényként próbálunk meg valami-
fajta ítéletet mondani a libanoni és észak-izra-
eli emberek életét követelő, immáron több hete
tartó vérontásról, feltétlenül más szempontokat
kell szem előtt tartanunk, mint a politikai hír-
magyarazóknak. Az evangélium szelleméből
fakadóan a keresztény ember nem a háború
önvédelmi, igazságos vagy igazságtalan volta
körül kutakodik, hanem minden szenvedőnek
segédkeztet nyújt. A vámszedőkkel, bűnösökkel
egy asztalhoz ül, a törvényt betűje helyett an-
nak szellemét fontosnak tartó, az irtalmas sa-
maritánus példázatát élénk táró Jézus Krisztus
tanítványaként nem is tehetünk másképp. Há-
ború idején valóban nem fontos, milyen nem-
zetiségű, hitű a szenvedő ember.

A számtalan reakciót olvasva úgy tűnik, a
libanoni konfliktus megítélésében a keresztény
világ nagy önmérsékletet és valódi emberbaráti
szeretetet tanúsít napról napra. Egyházi veze-
tők szögezik le, hogy a rakéták nem tesznek kü-
lönbséget az emberek között, s hogy a kereszté-
nyeket, a muszlimokat és a zsidókat egyaránt
fenyegeti az esztelen vérontás. A Vatikán kü-
lönmegbízottat küld a térségbe, a pápa pedig
békéről beszél. A református és evangélikus vi-
lágszervezetek az Egyházak Világtanácsával
együtt felhívást szövegeznek, és a helyszínen
próbálják meg lecsendesíteni a feleket. A yorki
anglikán érsek éhségstrájkot kezd, hogy ezzel
is ráirányítsa a figyelmet a térségben élők sze-
nedésére. Mindez azonban nem elegendő a há-
ború azonnali befejezésére, ráadásul akadnak

olyan keresztények, akik valamilyen rejtélyes
oknál fogva igazságot kívánnak szolgáltatni
az egyik félnek, miközben nyilvánvalóan a tűz-
oltás volna a legsürgősebb feladat.

A Magyarországon leginkább az ATV-ből
ismert Pat Robertson tiszteletes például nyíltan
csak az egyik féllel szimpatizál, ami ön-
magában nem volna baj, ha ez egyidejűleg
nem jelentene lesújtó üzenetet a másik számá-
ra. Hiszen így fogalmaz az Egyesült Államok
egyik leghíresebb tévépreidikátora: „Azért va-
gyok itt, hogy elmondjam: szeretem Izraelt.
Azért vagyok itt, hogy elmondjam: az ameri-
kai evangéliumi keresztények Izraellel vannak
küzdelmében.” Pat Robertson kimondta, hogy
Izrael népével tart, egyetlen szóval sem utalt
azonban a libanoni szenvedőkre, s így joggal
keltette azt a benyomást, mintha csak az egyik
féllel vállalna sorsközösséget (alighanem így is
van). Hazánkban is akad olyan pártpolitikusi-
s szegődötti lelkész, aki csak az egyik orszá-
gunk ajánlja fel segítségét, s a televíziós műsor-
vezető kérdésre, hogy a másik féllel mi lesz,
csak így válaszol: valahogyan majd csak meg-
segíti őket az Isten.

Valójában elegendő az evangéliumot fella-
pozunk, hogy útmutatást leljünk. Jézus arra
int bennünket, hogy szeressük egymást, s hogy
az Isten szeretete mellett a másik nagy paran-
csolat a mindenfajta feltételtől és körülménytől
független emberbarátság, amely mindenfajta
politikai, hadászati körülményt semmissé tesz.
Jézus odafordult a szenvedőhöz, nem pedig azt
mondta, hogy „majd csak lesz valahogy”.

Ha mindehhez hozzávesszük, hogy mind
Libanonban, mind Észak-Izraelben kereszté-
nyek (is) élnek, a háború máris a mindennap-
jaink szerves részévé vált. Az egészben az a
legborzasztóbb, hogy Jézus követőinek való-
ban semmi közük mindahhoz, ami a Közel-
Keleten jelenleg folyik. Bár Libanon lakossá-

gának mintegy negyven százaléka keresztény,
valamilyen rejtélyes oknál fogva mégis arab és
muszlim országnak látjuk a szó legnemesebb
értelmében multikulturális Libanont. Az ott
élő keresztény közösség tagjai következetesen
ellenzik a síita Hezbollah háborús politikáját,
de alighanem ugyanannyan érzéssel fogadják
a nap mint nap civilek életét követelő izraeli
legítámadásokat is. (A főleg keresztények lak-
ta, Bejrúttól keletre eső Hadat városát például
pusztán azért támadták meg a zsidó állam ka-
tonái, mert közel esik a baabai elnöki palotá-
hoz. Vagy ott van Bejrút keresztény negyede,
amely a távolabb eső határ menti terület miatt
bűnhődik).

A túlódon sem jobb a helyzet. Az izraeli
Naharijában például keresztények, zsidók, drú-
zok zsúfolódnak össze az övöhelyeken, és re-
tegtve várják az újabb, Libanon felől érkező ra-
kétátáradást.

Voltaképpen ki harcolt ki ellen? Ezt még a fe-
lek sem tudják pontosan, vagy legalábbis
nem tudatosítják magukban. Izrael szerint ők a Hez-
bollah ellen indítottak önvédelmi hadjáratot,
de mindeközben módszeresen elpusztítják egész
Libanont, békés keresztény, muszlim polgá-
rokat ölnek meg, műemlékeket, kórházakat, hida-
kat, utakat rombolnak. A Hezbollah állítólag a
zsidó államot célozza rakétaival, de mindeköz-
ben saját hittestvéreit is eltalálja, és újfént csak
keresztényeket (is) gyilkol tömegével.

Bibliai tájakon pusztít a halál mostanság.
Akármelyik nap hadszíntérré válhat az észak-
izraeli Galilea, Názáret városa éppen úgy,
mint Kfar Nálum, amelyet felénk leginkább
csak Kapernaum néven ismernek. A régmúlt
idők emlékének azonban fontosabbak az em-
berek, akik – mint bárki a földkerekségen –
mindössze békében szeretnének élni. Rájuk
gondoljunk a haditudósításokat hallgatva.

■ SZENTESI ZÖLDI LÁSZLÓ

Jaj, ne! Már megint keresztények!

„Preevangélizáció” a Szigeten

► Az évről évre megrendezett Sziget Fesztiválra a civil szervezetek között rendre kivonulnak a történelmi egyházak is. A Közös Pont sátrat a katolikus, a református és az evangélikus egyház működteti. A három történelmi felekezet azért hozta létre 2000-ben ezt a szervezetet, hogy képviselje az egyházakat a Szigeten. Azóta azonban már nemcsak itt dolgoznak, hanem más nyári fesztiválokon is.

A poros hétköznapi délutánon néhányan rajzolnak a kített asztaloknál, Közös Pont feliratú pólót viselő fiatalok beszélgetnek a betévedő szigetlakókkal. A sátor bejáratánál felfűzött, nagy fagyöngyök lógnak, rajtuk mindenféle üzenet, képzőművészet. Buday Gergely (képeken) a sátrak mögött épp harangtornyot ácsol; őt mint az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) vezetőjét e misszió háttéréről kérdeztem.

– A Sziget felfogható úgy is, mint egy város, de ennek a településnek egyelőre nincsen temploma. Az ÖKI a Közös Pont szervezési háttérét adja. Kora tavasz óta készülünk a Szigetre: szerződéseket kötünk, sátrakat szerzünk, pályázatokat írunk. A szervezési rész a miénk, a szellemi megalapozás a hatok feladata. A három lelkészből és három világból létrejött stáb a három történelmi felekezetet képviseli. Év közben is komoly munkát folytatunk: képzéseket tartunk a fesztiválokra készülő segítők fiataloknak, közösséget építünk. Fontos, hogy a résztvevők számíthassanak egymásra. Közel száz munkatársunk van, akik napi három-négy órás váltásban dolgoznak. Őket stafétáknak hívjuk.

A katolikusok és a reformátusok törekednek arra, hogy ne teológusok, hanem gyülekezeti tagok dolgozzanak velünk. Evangélikus részről főleg teológushallgatók jönnek, ami azért is jó, mert a leendő lelkészek kiléphetnek megszokott közegükből, és megtapasztalhatják, hogy az egész világ a gyülekezet. Természetesen

vannak velünk lelkészek és papok is, de ők értünk vannak itt. Ha akad egy-két nehezebb beszélgetésünk, segítenek feldolgozni a tapasztalatokat. A stafétáknak tartanak egy felvezető és levezető beszélgetést, amikor elmondhatják egymásnak, hogy mi volt számukra nehéz, illetve mi okozott örömet a munkájuk során.

Minden évben előre kidolgozott tematikát követünk. A legnépszerűbb eddig a hét főbűn és az erények taglalása volt. Az érdeklődők rajzolnak valamit a témával kapcsolatban, és közben jókat beszélgettünk. De lehet agyagozni,

gyurmázni is a sátorban. Az alkotás csak eszköz arra, hogy megkezdődjön valamiféle kommunikáció. Erre kiváló lehetőség még az esti teaház – ekkor vannak a legtöbben –, ahol egy csésze tea és ingyen zsíros kenyér mellett lehet beszélgetni. Általában miután bekukkantanak hozzánk az emberek, és megkérdezik, hogy kik vagyunk, mit csinálunk, kétféleképpen reagálnak. Az egyik valahogy így hangzik: „Jaj, ne! Már megint keresztények! A nagyapám is az volt.” Innen már lehet kérdezni. A másik reakciósi lehetőség: „De jó, hogy itt vagytok!” A fesztivál hangulata, barátságossága, fel-

szabadultsága segít abban, hogy sokan betérjenek beszélgetni. Ha hétköznap az utcán állítanánk fel a sátrunkat, nem sokan állnának meg. Valamelyik évben az egyik katolikus pap papi ingben dolgozott, és többen bejöttek, hogy győnni szeretnének.

Esténként áhítatokat tartunk. Ez megint olyan látványosság, amiért meg szoktak állni. Mész az utcán, négyfelől dübörög a zene, iszod a sörödet, benézel egy sátorba, és ott épp prédikál valaki. Létezik egy Keresztútz nevű programunk is, amelynek a keretében provokatív kérdéseket feszegetünk. Mai témánk például a halál utáni élet kérdése. Meghívtunk egy srácot, aki négy percig a klinikai halál állapotában volt, illetve egy pszichiatert. Fergeteges beszélgetés kerekedett. Az idej kérdések, amelyekkel meg szeretnénk szólni a betévedőket, a következők: „Ki vagy?” „Szabad vagy-e?” „Vannak-e céljaid?” Esténként olyan filmeket vetítünk, amelyek szintén kérdéseket vetnek fel. Szombaton például jön egy apáca habitusban, és nagy közös zenélést tervezünk, amelybe bárki bekapcsolódhat csörgőkkel, dobokkal.

Meg szokták kérdezni tőlünk, hogy vannak-e nagy megtérések. Nincsenek. Nem is ez a cél. Egyszerűen csak jelen szeretnénk lenni, meg szeretnénk mutatni magunkat. Az egyháznak ki kell lépnie a meszelt templomfalak közül, és jelen kell lennie a világban. A cél természetesen az, hogy elmondjuk az örömhírt, de nem mindig adódik erre alkalom, erőszakosak pedig nem akarunk lenni. Tulajdonképpen „preevangélizációt” végzünk annak érdekében, hogy lebontsuk a keresztényekkel szembeni előítéleteket. Persze sok olyan beszélgetés is adódik, amikor nagyon őszintén és nyíltan elmondjuk, hogy mit hiszünk, vallunk, gondolunk egzisztenciális kérdésekről. Ez számunkra is megerősítő, hiszen gondolkodnunk kell a feltett kérdéseken, és meg kell fogalmaznunk a válaszukat is – mondta végül Buday Gergely.

■ Lejegyezte: JÁNOSI VALI

Megújult Túrony temploma

Megújult a baranyai Túrony Árpád-kori temploma, amelyet több mint százmillió forintos rekonstrukciót követően múlt szombaton adtak át ünnepélyes külsőségek között. Az épület felújítása és az ahhoz kapcsolódó feltárási munkálatok állami forrásból, a Nemzeti Örökség Program keretében hat éven át folytak – tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát Szarkányi Lajos, a település polgármestere.

A polgármester megjegyezte: a jelenleg református templom a beruházás előtt életveszélyes állapotban volt, viszont már korábban felkerült a World Monuments Fund (Világ Műemlékei Alap) listájára, azaz a New York-i székhelyű szervezet a világ száz legveszélyeztetettebb, támogatásra érdemes műemléke közé sorolta.

A templom főhajója a 13., gótikus szentélye a 14. században épült, majd több kisebb-nagyobb átalakítást is végzett az épületen. Az utolsó nagyobb beruházás 1827-ben volt, akkor építették a jelenleg is álló barokk stílusú tornyát.

► MTI

Evangelikus bajor múzeum

Kibővítették a Bad Windsheimben található szabadtéri múzeumot: a szomszédságában álló templomban megnyitotta kapuit az első bajor protestáns egyházi múzeum, a Museum Kirche in Franken.

A szomszédos szabadtéri múzeum vezetői arra gondoltak, mi lenne, ha arra használnák ezt a negyvenöt négyzetméteres területet, hogy bemutassák az egyházi életet és a népi kultúrát. A tárlatok mellett egyházi és kulturális rendezvényeket is szeretnének tartani a falak között.

A múzeumot a nagyközönség előtt a felújítási munkálatok befejezése után, július 16-án nyitották meg. Az igényesebbeket pedig különféle előadások és filmvetítések várják. A Szellemvasút sátorban festőkkel, pszichológusokkal, írókkal beszélgetnek. Minden napnak külön témája van. Csütörtökön például az alkoholizmusról, illetve e szenvedélybetegségnek a művészekre és a művészetre

► Forrás: www.bayern-evangelisch.de

Zsidó nyári fesztivál

Izraeli árvák megsegítésére fordítják az idei zsidó nyári fesztivál teljes bevételének tíz százalékát – közölte a szervezők nevében a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) ügyvezető igazgatója. Zoltai Gusztáv az augusztus 27-én megnyíló, kilencedik alkalommal meghirdetett fesztivál eseményeinek ismertetése előtt külön szolt az izraeli-libanoni konfliktusról. A szeptember 3-ig tartó zsidó nyári fesztiválról szólva kiemelte: a rendezvényen a zene, az irodalom, a színház, a képzőművészet és a film mellett a gasztronómia is helyet kap.

A főváros mellett ezúttal Kiskunhalason, Vácot, Karcagot és Nagykőrösön, majd később Szegeden tartanak programokat, sőt a fesztivál átlépte az országhatárt, hiszen a Budapest Klezmer Band Szabadkán is közönség elé lép. A központi helyszín az idén is a Dohány utcai zsinagóga lesz, de a hivatalos megnyitó előestéjén tartandó hangverseny a nemrégiben visszakapott Rumbach utcai zsinagógában rendezik meg. A koncerten a Juditha Triumphantis (A győzedelmes Judit) című Vivaldi-oratórium csendül fel.

Zoltai Gusztáv elmondta: az első évben, 1998-ban négyvillió forintos költséggel rendezték meg a fesztivált, amely akkor harmincezer vendéget vonzott. Az idén hatvannégyvillió büdzsé áll rendelkezésükre, és százharmincezer látogatóra számítanak.

► MTI

Biztosíték nélkül

► Minden évben van egy hét, amikor kétféle ember létezik: a szigetlakó és a többi. Az 1993-ban indult Diák-sziget mára egy olyan multikulturális fesztivállá nőtte ki magát, ahol nemcsak alternatív zenekarok hallhatók, hanem szó szerint minden megtalálható – a csokiban birkózástól kezdve a komolyzenéig.

Akinek tömegszonya van, el se induljon. Ember ember hátán, minden irányból jönnek, és általában barátságosak. Nevetnek, ugrálnak, örvöngenek, kinek hogy esik jól. Ez az egy hét sokaknak arra szolgál, hogy kitombolják magukat, szabaduljanak a hétköznapi guzsából. Ők azok, akik éjfél körül egy pohár sörrel a kezükben bukdácsolnak a sötétben,

színpad metálsárcainak, de mindenki megtalálja a guszthusának megfelelő programot.

A civil sátraknál kezdtem, mert kora délután még leginkább ott van élet. Menet közben bekukkantottam a házasságkötő sátorba is, ahol bárkit bárkivel összeadnak. Azt hiszem, hogy a szigetes anyakönyvvezetőnek a szeme se rebenne, ha valaki Szabó Magda Abigéljének mintájára egy tantermi leltárlistának szeretne örök hűségét esküdni. A fogadalom különben is csak a Sziget időtartamára szól, és legfeljebb azt jelenti, hogy társammal örömmel megosztom mindennemű alkoholkészletemet, illetve kutyámat, macskámat.

A civil sátrak között tehát van minden, mi szem-szájnak ingere. Emitt szakállas rabbi ad tanácsot, amott mentálhigiénés szakemberek, pszichológusok

beszállhat, és kipróbálhatja a rácsok mögötti világot. Természetesen itt van a média is minden mennyiségben. A Hír Tv sátrában bárkiből hírolvasó válhat néhány percre; kicsit odébb eltérő pártállású publicisták osztják az eszt.

Zenében legalább ilyen széles körű a kínálat. A Nagyszínpadon a leghíresebb, legnagyobb rajongótáborral bíró zenekarok lépnek fel. De van külön színpada a világzenének, a tánczenének, a kemény rocknak, a felfedezésre váró talentumoknak, a dzsessznek, a bluesnak, az afrikai és a roma muzsikának is.

Az afrolatin színpad és világlafalu város a városban. Délután hastáncbemutatók, nagy közös dobolások várják az érdeklődőket. Fekete dobosok tanítják sápadt arcú hazánkfiait az afrikai ritmusokra, és mosolyogva túrik, hogy vendégeik át-szellemült arccal püföljék a hangszereiket. Lassan, újra és újra mutatják a takust, amely végül egy nagy közös örületté válik. A nézelődőket is elkapja a ritmus. Mindenki mosolyog. A szombat esti koncerten az afrikolumbiai etnozene nagyszonya varázsolja el a közönséget. A nézőtérén is ringnak a csípők, maguktól mozdulnak a lábak.

A Nagyszínpad előtti tömegen átvándorogván felsőhajtok: van itt olyan hely, ahol csönd van?! Kiröhögnek. És van! A fából vaskarika alapesete. Néma diszkó fejhallgatóval. Kívülről semmi más nem látszik, mint eltérő ütemre mozgó emberek, akik időnként ujjongásban törnek ki. Belépéskor fejhallgatót nyomnak az ember kezébe, és megmutatják, hol lehet csatornát váltani és hangosítani. És aztán indulhat a pörgés. Baj csak akkor van, ha az ember lánya valami romantikus simulóban ringana, a párja pedig éppen valami vad zenére tombol. Ja, kérem, az izlés-szabadságnak ára van.

Ha valaki végképp nem bír a benne tomboló adrenalinál, mászhat falra, ki-ugorhat a magasból biztosítókötéllel, vagy megpróbálhatja megülni a bikaszimulátort. De a legviccesebb társas gözleeresztési forma kétségtelenül a csokiban birkózás. Akinek maradtak még agysejt-

FOTÓK: JÁNOSI VALI

és megbotolva szerencsés esetben csak az említett italt öntik rád.

Nézem az arckokat. Ilyen az, amikor a mentálhigiénés biztosíték kikapcsol. Elernyedt homlokárcok, feszülőben lévő nevetőizmok. A legkülönbözőbb szociális és kulturális állapotú egyedek teljes egyetértésben jól érzik magukat. Persze azt azért nem állítanám, hogy ugyanazok a kezek csápolnak Palya Beának vagy a Ghymesnek, mint a Hammerworld

segítenek a rászorulóknak. Van ingyenes HIV-szűrés, vércukorszintmérés, fogászati vizsgálat, amelyeknek az eredményeiből majd messzemenő következtetéseket levonó tanulmányokat írnak. Amott krisnások éneklük véget nem érő mantráikat. Rájuk is hathat a Sziget hangulata, mert éjszaka már metálszenekarok stílusában nyomják a Hare Krisnát. De jelen vannak a bűnözőldöző szervek is egy igazi rabombillal, amelybe bárki

■ – JÁNOSI –

Fekete mágia magyar áldozata Szlovákiában

Rendőrségi kommandó szabadított ki múlt péntek hajnalban egy magyar állampolgárságú nőt egy szlovákiai szekta karmái közül, melynek vezetője negyvenezer dollár váltságdíjat követelt a nő volt férjétől. (A szektavezér és három társa négytől tíz évig terjedő börtönbüntetésre számíthat.)

Az MTI pozsonyi tudósítójának értesülése szerint a huzamosabb ideje az Egyesült Államokban élő harmincnégy éves nő néhány hónappal ezelőtt levelezés útján kapcsolatba lépett egy gyógnővényekkel foglalkozó királyhelmei (Královsky Chlmeč) természetgyógyással. Körülbelül két hónappal ezelőtt Szlovákiába utazott, hogy felvegye vele a kapcsolatot, s azóta sem Floridában élő volt férjének, sem Magyarországon élő anyjának nem adott magáról életjelet.

A nő sokszori eredménytelen kísérletezés után szerdán titokban végül telefonon tudatta családjával, hogy a „természetgyógyász” valójában egy vallási szekta vezetője, aki másokkal együtt fogva tartja őt, és durván bánik vele. A család a magyar rendőrséghez fordult.

Riskó Nagy László, a pozsonyi magyar nagykövetség konzulja az MTI érdeklődésére megerősítette: a történet igaz, sőt szerencsés végkifejlete van, mert a pozsonyi magyar nagykövetség feljelentése után a szlovák rendőrség azonnal keresni kezdte, két nap múltán, pénteken hajnalban pedig egy kommandós osztag sikeresen ki is szabadította.

Szlovákia új országos rendőrfőkapitánya péntek délután sajtótájékoztatót számolt be a szavai szerint „amerikai módszerekre emlékeztető” bűnügy körülményeiről. Elmondta: a szekta vezérét a hívek „Mesternek” voltak kötelesek szólítani. A helyszínen, Királyhelmei peremén fekvő hétvégi házak egyikének udvarán lezajlott furcsa szertartásokat a szekta tagjai által alkotott „élő gyűrű” közepén végezte. Amikor rajtaütöttek a szektán, a vezér, bizonyos Amold V. azt állította, hogy a fogva tartott magyar nő a menyasszonya. A sértett vallomása szerint folyamatosan fizikai és lelki erőszaknak volt kitéve a házban, ahová erőszakkal hurcolták.

A rendőrség a helyszínen kábítószer, fegyvereket és löszert is talált, továbbá szép számmal foglalt le különféle, a szertartásokhoz használt eszközöket is. Az önmagát „a lélek sebészének” nevező Arnold V. ellen túszejtés, tiltott drog- és fegyvertartás, fegyverhasználat és fegyverkereskedés miatt emeltek vádat.

Az áldozat igen rossz lelkiállapotban van, pszichológus jelenlétében folyik a kihallgatása.

Rendőrségi forrásból a pozsonyi magyar konzul úgy tudja: a magyar nő egy fekete mágianak hódoló társaság karmái közé került, és nem egyedüli áldozata a társaságnak.

► MTI

Kövezés az evangélium hirdetéséért

A Nigériai Szövetségi Köztársaságban muszlim szélsőségesek megverték, majd halálra köveztek egy keresztény nőt, aki korábban fiatal muszlimoknak hirdette az evangéliumot, és traktátusokat osztott szét. A Compass Direct nevű információs szolgálat híradása szerint mindez Niger állam Izom nevű helyiségében történt június 28-án. A nyugat-afrikai ország 136 millió lakosának 49 százaléka keresztény, 45 százaléka muszlim, a többiek természeti vallások hívei.

Az áldozatot nem sikerült azonosítani; lehetséges, hogy a szomszédos városból érkezett. Daniel Mazuri lelkész arról beszélt, hogy a muszlimok vezetője azt mondotta: a nő az evangélicizációval megsértette Mohamed prófétát; ez a mohamedán egyházi és polgári jog

rendszere, a saria szerint halállal büntendő. (A Nigériai Szövetségi Köztársaság harminchat államból tizenkettőben vezeték be a sariát.)

A rendőrség emberei a nőt őrizetbe vették, hogy így védjék meg őt a feldühödött muszlimoktól, ám ők erre megkísérelték megrohmozni és felgyújtani az őrsőt. A rend őrei megpróbálták a nőt a hátsó kijáraton át kijuttatni, és biztonságos helyre vinni, de amikor látták, hogy a túlerővel szemben nem járhatnak sikerrel, a saját életüket mentették, a nőt pedig sorsára hagyták.

A helyi lelkész véleménye szerint provokációról van szó. Izomban a lakosok fele muszlim, fele keresztény, utóbbiak ez idáig minden további nélkül hirdethették a nyílt utcán Isten igéjét.

► A www.idea.de híradása nyomán

Bankomat a templomban

Bankautomatát akar templomába szereltetni az anglikán egyház lincolni főesperese, hogy ezzel is segítse közösségét.

Arthur Hawes a BBC brit közszolgálati rádió és tévé hírszolgálatának azzal indokolt tervét, hogy Lincolnshire lakóinak jelenleg messzire kell menniük ahhoz, hogy pénzkidót találjanak. A bankomatnak a templomban való föllállítása valódi segítség lenne a számukra. Az egyháznak a mindennapi élet könnyítése érdekében világi szolgáltatásokat is kell nyújtania az embereknek – tette hozzá a főesperes.

► MTI

Álláshirdetés helyett ima

A Sudanmission nevet viselő dán missziói szervezet a jövőben nem kíván több álláshirdetést megjelentetni, helyette kizárólag a fohászra óhajt hagyatkozni. A munkatárskeresés eme új módszerét az indokolja, hogy számos rossz tapasztalatra tettek szert a „hagyományos” pályázattal meghirdetett munkahelyekre jelentkezők között. „Korábban a missziói munkát vállalkó úgy érkeztek hozzánk, hogy azt mondták: »Elhívást kaptam erre a szolgálatra!» – mesélte Jens Møller Pederesen, a szervezet főtájtára, majd így foly-

tatta: „Ma az iránt érdeklődnek, hogy egy adott országban lesznek-e a gyermekeiknek dán játszótársaik, van-e a lakásukban klímaberendezés, és közel esik-e a szállásukhoz a nemzetközi iskola. Mindezeket az óhajokat nem áll módunkban teljesíteni, ezért mindenkit imára szólítunk fel, hogy az Úr vegye kezébe a dolgokat, és, ha jónak látja, küldjön hozzánk a szolgálatra kész és alkalmas embereket” – mondotta a főtájtár.

► A www.idea.de internetes oldal híradása nyomán

Árpád-házi Erzsébet arcképe a tízeurós érmén

A tízeurós fémpénz emlékeztet a jövőre nyolcszáz éve született magyar hercegnőre, Árpád-házi Szent Erzsébetre (1207–1231), a thüringiai jótevőre. Erről a német szövetségi parlament döntött – közölte a német szövetségi pénzügyminisztérium.

A magyar koronahercegnő, a házasság révén Thüringiába került tartományi grófnő a szegények között végzett önzetlen szolgálatával maradt fenn az utó-

kor és a katolikus egyház emlékeztében. Jövőre nemcsak a katolikus egyház, hanem a protestáns egyházak is megemlékeznek rendezvények egész sorozatában a rendkívüli megbecsülésnek örvendő magyar szentéről.

A magyar hercegnőt ábrázoló érme köriratán ez olvasható: „Tegyük boldoggá az embereket!”

► PAX News

Az „elfüstölt” Bibliától Krisztus szolgálatáig

Harminc évvel ezelőtt egy Alex nevű fogvatartottnak – sok társával együtt – az volt a szokása, hogy az Újszövetség lapjaiból cigarettákat sodort. Amikor a börtönlelkész később megkérdezte, hogy mit tett a Bibliájával, így válaszolt: „Nem sodortam cigit a János evangéliumból, hanem olvasni kezdtem, s eljutottam a 3. fejezetig, amiből megtudtam, mennyire szeretett és szeret engem is az Isten.” Alex ma lelkészként szolgál különböző börtönökben az USA Corpus Christi régiójában. Rendszeresen prédikál a raboknak, otthonát megosztja a hajléktalannal és a környék szegényeivel. Ebben az évben eddig háromszáz Bibliát adott érdeklődő börtönlakók kezébe, és tizenöt keresztelést végzett.

► Mission Network News

Szentírás-csempészet a Kínai Népköztársaságba

Negyedszázada annak, hogy keresztényeknek sikerült végrehajtaniuk az eddigi legnagyobb és legveszélyesebb bibliacsempészési akciót: 1981. június 18-án éjjel az Open Doors nevű segélyszervezet egymillió Szentírást csempészett a Kínai Népköztársaságba. Az akció révén közel 980 ezer példány jutott el a kommunista országban élő keresztényekhez; a projekt tizenegymillió német márkába került.

A tervet egy vontatóhajó segítségével valósították meg. A félig elsüllyeszthető vízi jármű 1981. június 18-án éjjel kínai hadihajók mellett elhaladva érkezett meg egy félreeső öbölbe, rajta kétszázharminckét vízálló, egyenként egytonnás csomaggal. Lehorgonyzás után a

csomagokat a vízbe dobták. A parton keresztények ezrei vártak a titokban érkező hajóra. Amikor megjött, felfújható csónakokba szálltak, így hozták partra a szállítmányt, amelyet később földalatti gyülekezetekben osztottak szét vagy adtak el.

Röviddel a történetek után jelentették be Kínában, hogy hivatalosan is megkezdik a Biblia nyomtatását. Ám az egyetlen állami, Szentírást készítő nyomdában évente csupán hárommillió példányt állítanak elő az ott élő keresztényeknek, holott számuk a becslések szerint a nyolcvanmilliót is elérheti. Ezért az Open Doors még ma, negyedszázad múltán is szállít Bibliát Kínába.

► Glaube und Heimat

A gyújtó hangú prédikátor

Ötszáznyolc éve végezték ki Girolamo Savonarolát

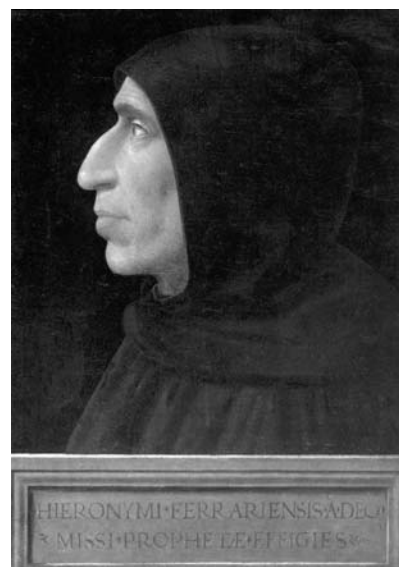
► **„Történjék bármi, én bizonyosan tudom, hogy az egyház meg fog újulni” – e szavakkal búcsúzott a földi világtól Girolamo Savonarola Domonkos-rendi szerzetes. Firenze városának lelki vezetőjét 1498. május 31-én végezték ki pápai parancsra az egyház erkölcsi megújulását szorgalmazó nézetei miatt.**

Savonarola 1452-ben született Ferrarában előkelő család sarjaként. 1475-ben belépett a bolognai dominikánus szerzetesrendbe. Következtesen betartotta a szerzetesi szabályokat, sokat gyötörte magát, sokat imádkozott. Számos itáliai városban prédikált, többek között Mantovában, Bresciában és szülővárosában, Ferrarában is. Szinte a teljes Szentírást kívülről tudta.

Akkoriban Firenze korlátlan urai a Mediciék voltak. Ez a híres itáliai kereskedőcsalád mérhetetlenül gazdag volt: királyoknak, egész uralkodóházaknak, sőt még a pápának is nyújtottak hitelt. Savonarola több ízben is kritizálta prédikációiban a Medici család tagjainak erkölcsatlanságát és hatalomábrándját, sőt több, megjósolta bukásukat is. Ezáltal ugyan magára haragította a családot, de mivel a városban számos követőre talált, a Mediciek nem merték bántani. Annak ellenére folytathatta papi tevékenységét, hogy az egyház dolgait kifogásoló prédikációi miatt VI. Sándor pápa – aki szintén Medici volt – kiátkozta őt.

1494-ben VIII. Károly francia király hadserege megjelent Firenze városának határában. E kedvező külpolitikai fordulatot

kihasználva Firenze népe elzavarta a városból a Medicieket, név szerint Piero, Giovanni és Giuliano Medicit. (Érdekesség, hogy Giovanni Medici papi pályára lépett, és később X. Leó néven pápa lett – mint ismeretes, ő átkozta ki Luther Mártont 1520-ban.)

BARTOLOMEO FRAJOIA/ESTIMENE (1498)

A Mediciek távozása után új világ kezdődött Firenzében. A gyújtó hangú prédikációi miatt népszerű Savonarolát a város lakossága csodálattal vette körül, tőle vártak útmutatást. A sziklaszilárd jellemű szerzetes kizárólag arra használta fel a néptől kapott hatalmat, hogy Firenze romlott erkölcsű lakosságát mértékletes, igaz keresztény közösséggé tegye. Szószéke fölül az alábbi feliratot írta: „Jézus Krisztus Firenze királya”.

Savonarola prédikációiban annyit osztorozta a bűnös életmódot folytató pol-

gárokat, hogy rövid időn belül ezrek tértek meg. Bár éppen farsangi időszak volt, a lakosság abbahagyta a fényűző ünneplést. Firenze piacterén összegyűjtötték az összes farsangi jelmezt és álarcot, a drága illatszereket és a fényűző selymeket, majd hatalmas máglyát raktak belőlük. A város feslett erkölcséről tanúskodó tárgyak mellett a polgárok kicsapongó életmódja is hamuvá vált e máglyatűzben, melynek lángjai elvezették a város lakosait a tiszta és igaz keresztény életmódhoz.

VI. Sándor egyre jobban aggódott. Egyértelmű volt a helyzet: ha a firenzei példa Itáliá-szerte elterjed, akkor a nép előbb-utóbb a zarnoki és kereszténytelen pápa ellen fordul. VI. Sándor ezért megpróbálta megvesztegetni Savonarolát: bíborosi címet ígért neki, hogyha felhagy a prédikálással. Firenze lelki vezetője azonban többre értékelte a bíborosi rangnál azt, hogy szegénységben hirdetheti az Úristen tiszta és igaz igéjét.

Savonarola hatalma tisztavirág-életnek bizonyult, a Mediciek és az egyház együttes hatalmával szemben szükség-szerűen elbukott: börtönbe vették. Két pápai követ, Turano dominikánus generális és Romolino spanyol püspök vezette le a Savonarola elleni eljárást. E két egyházi ember kegyetlenül megkínóztatta a dominikánus szerzetest, utána felakasztották, holttestét elégették, hamvait pedig az Arno folyóba szórták.

A rendíthetetlen erkölcsű, lánglelkű prédikátort megölhették – de az egyház megújulását követelő tanai később újra hangot kaptak Luther Márton reformatori munkásságában.

► CHLADEK TIBOR

XII. Pius pápa zsidókat és politikai üldözötteket bűjtattatott

XII. Pius pápa utasítására a római Santi Quattro Coronati rendház a II. világháború idején zsidókat és a politikai üldözötteket bűjtattatott – derült ki a rendház egyik apácájának a naplójából, amelyet a La Stampa című torinói napilap ismertetett. Az állítólag több mint hatvan évvel ezelőtt íródott napló szerzője szerint a pápa, akit sok történész azzal vádol, hogy szemet hunyt a zsidóüldözések fölött, személyesen utasította a rendház főnökösszonyát, hogy az intézmény fogadja be mindazokat, akiket a németek keresnek. Így nyert például oltalmat a kis Amalia Viterbo, az olasz kommunista párt egyik alapítójának, a Komintern titkárnak, Palmiro Togliattinak a zsidó származású unokahúga is.

Az olasz lap szerint az Ágostonrendi nővér naplójában azt írta, hogy XII. Pius a gyermekeket és a zsidókat egyaránt meg akarta menteni, ezért utasította a kolostorokat és zárdákat, hogy fogadják be és bűjtassák az üldözötteket. Később, amikor az SS már a női rendházakat sem tartotta tiszteletben, a rendházfőnöknő egy, az ellenállással együttműködő olasz rendőrral készítettett hamis igazolványokat – írta a La Stampa.

A Santi Quattro Coronati (a vértanúság képletes koronájával felmagasztalt négy szent) rendház apácájának a naplója különösen azokat a történéseket érdekelheti, akik hosszú ideje folytatnak vitát arról, hogy Eugenio Pacellit, azaz XII. Pius pápát mekkora felelősség terheli amiatt, hogy hallgatásával cinkosságot vállalt a náciikkal. A naplót egyébként teljes terjedelmében a Trenta Giorni című olasz folyóirat tárja majd az olvasók elé.

► MTI

Hittankönyvajánló

Összeállításunkban (9. és 12. oldal) bemutatjuk a Luther Kiadó hittankönyveit, bízva abban, hogy ezzel megkönnyítjük a lelkészek, hitoktatók tanév eleji készülődését. Tudjuk, hogy egy-egy tanév kezdetén az iskoláskorú gyermekeket nevelő családok számára igen nagy teherként jelent az új tankönyvek beszerzése, ezért hittankönyveinket szeptember 30-ig kedvezményes áron árúsítjuk.

LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA

Isten ajándékai

Hittankönyv 6–7 évesek (I. évf.) számára

A könyv fejezeteinek többségében Isten azon ajándékait bontogatja, melyekkel a hétköznapi életben mindenki találkozhat. Szeretnénk a természetet Isten teremtett világaként, emberi kapcsolatainkat Isten ajándékul nekünk adott jó rendjeként látni. Ez a „vallásos környezetismeret” kibővíti még a gyülekezeti környezetet alapfokú ismeretével. A sorra kerülő bibliai történetek egy része is az iménti témák köré csoportosul, elmélyíti és a Jézustól tanult megvilágításba helyezi őket. A másik hangsúly az ünnepekre – karácsonyra, húsvétra – való felkészülésre, biblikus tartalmuk megismerésére kerül.

A4, 64 oldal + színes melléklet, ragasztóköttött, 531 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 60 oldal, irkafűzőtt, 972 Ft

KREZSNÉ BUDAHER DÓRA – LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA – TOMPA PÁLNÉ

A hit útján

Hittankönyv 7–8 évesek (II. évf.) számára

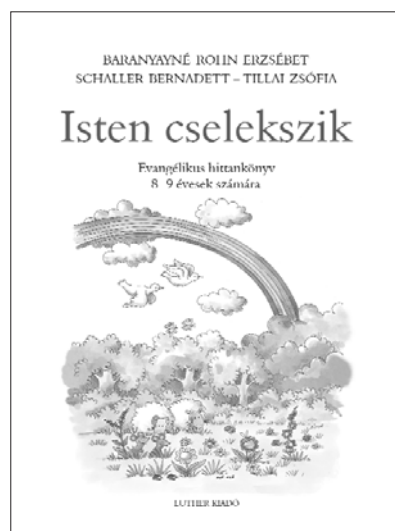
Ábrahám, Jákob, József, Mária és József meg a tanítványok. Életükön, útjukon az Isten hívását követő élet szépségeivel, ajándékaival, életet mentő szabadításával és persze nehézségeivel haladnak. A karácsonyi és a húsvéti történet pedig elvezet bennünket annak felismeréséig, hogy a hit útjára Isten Jézus Krisztusban ugyanúgy hív mindannyiunkat, mint a Biblia lapjairól ismert „nagyokat”. A könyv is segíteni szeretne abban, hogy ne csak képzletben, hanem valóságosan, egy egész életen keresztül járassunk a hit útján.

A4, 132 oldal + színes melléklet, ragasztóköttött, 882 Ft.
Tanári kézikönyv: előkészületben

BARANYAYNÉ ROHN ERZSÉBET, SCHALLER BERNADETT, TILLAI ZSÓFIA

Isten cselekszik

Hittankönyv 8–9 évesek (III. évf.) számára

A harmadik osztályosoknak szóló hittankönyv hat témakörben mutatja be a címben megfogalmazott üzenetet: Isten cselekszik.

Az első fejezetben az őstörténeten keresztül megláthatják a gyerekek, hogy Isten elítéli a bűnt. A második fejezet lelkén keresztül megérthetik, hogy Isten a bűnös embert nem veti el magától: szól hozzá, és igéjével keresi őt. A harmadikból megtanulhatják Izráel történetén keresztül, hogy Isten nem feledkezik meg övéiről és ígéreteiről. A Sínai-hegyi szövetségkötés megmutatja, hogy Isten mit kíván népétől, s hogy mit jelentenek Isten parancsolatai a mindennapokban.

Az ószövetségi történetekből már megismert üzenet az újszövetségi történetekben, példázatokban csúcspontot ér el (negyedik fejezet). A gyerekek megláthatják, hogy Isten nem veti el a bűnös embert, hanem Jézusban bocsánatot, irgalmat kínál; s azok, akik ezt a bocsánatot elfogadják, Isten követőivé válhatnak. Így kerül elénk az ötödik fejezetben a tanítvánnyá lett Máté, illetve Pál apostol személye, valamint az ószövetségi Jónás próféta.

Az utolsó fejezet – Isten közösséget ad – lehetőséget nyújt arra, hogy azokat a tanulókat, akik szüleikkel együtt lazábban kötődnek az egyházhoz, közelebb segítjük a gyülekezethez.

A4, 140 oldal, ragasztóköttött, 895 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 80 oldal, irkafűzőtt, 1170 Ft

KOCZORNÉ HEINEMANN ILDIKÓ, PINTÉR ZSUZSANNA

Isten közöttünk van

Hittankönyv 9–10 évesek (IV. évf.) számára

A könyv szervesen kapcsolódik az első három osztály anyagához. A címe hordozza azt a mondanivalót, amelyet együttes munkánk közben mindig szem előtt tartottunk: Isten közöttünk van. Nem valahol távol, számunkra elérhetően helyen tartózkodik, ahova már alig-alig hallatszik el a hangunk. A könyv fő fejezetei: Jézus csodái; Jézus példázatokkal tanította az embereket; Jézus eljövete-

lére készülünk; Emberek Isten szolgálatában; Megvalljuk hitünket.

A tanári kézikönyvben a legtöbb leckénél a tananyag feldolgozásához megadtunk egy alternatív módszert is, amely a szerep-, illetve drámajátékon alapszik, és a gyerekek tevékenységére épít.

A4, 156 oldal, ragasztóköttött, 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 120 oldal + melléklet, irkafűzőtt, 1215 Ft

SOLYMÁR MÓNIKA, SÓLYOM ANIKÓ

Örömhír

Jézus Krisztusról

Hittankönyv 9–10 évesek (V. évf.) számára

Az ötödik évfolyam tantervéhez készült az *Örömhír Jézus Krisztusról* című tankönyv és tanári kézikönyv, mely Jézus Krisztus személyét, életét, munkásságát mutatja be. Az átadandó tananyag nem csupán az evangéliumokban található Jézus-történetek bemutatása, hanem az adott történet hangsúlyainak és jelentőségének megismertetése, illetve a Jézus Krisztussal kapcsolatos többi történettel való összekapcsolása.

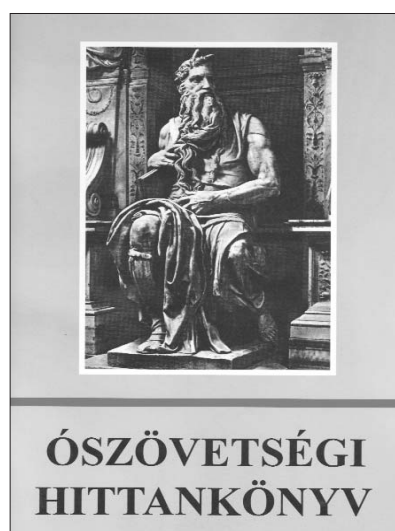
Az egyes leckék feldolgozása hasonló. Az adott témát, történetet írásbeli feladatokon és szóbeli beszélgetéseken keresztül mélyíti el a csoport. Minden lecke-ben megjelöltük, hogy a Biblia mely szakaszát olvassuk el. Fontosnak tartjuk, hogy ebben az életkorban már ne csupán egy képes vagy gyermekbiblia legyen a tanuló előtt, hanem magát az *Újszövetséget* olvassák. A lecke-ket általában két olyan feladat zárja, amely játékos, kreatív formában ismétli a tanult anyagot. A tananyag elmélyítéséhez hozzájárulnak a tankönyv színes képei is.

A4, 178 oldal, ragasztóköttött, 765 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 142 oldal, ragasztóköttött, 1166 Ft

SÓLYOM ANIKÓ

Ószövetségi hittan- és olvasókönyv

Hittankönyv 11–12 évesek (VI. évf.) számára

Az Ószövetségi hittankönyv célja az, hogy az olvasókönyvvel együtt kézzelfogha-

tó, az órát követően otthon megtanulható anyagot biztosítson a tanulóknak számára, nem pedig az, hogy az órán ezeket a lecke-ket „olvassuk föl”. Ezért a bibliai történeten túlmutató vagy azt magyarázó információk többnyire nem kérdés formájában szerepelnek (ahogyan például az órán elhangozhatnak), hanem összefoglalják mindazt, ami a közös beszélgetések, felfedezések eredménye lehet. A könyv elsősorban nem az információszerezés forrása kíván lenni, hanem az órán közösen gyűjtött gondolatok, tények rögzítésére szolgál.

Az Ószövetségi olvasókönyv azokat az eredeti bibliai szövegeket tartalmazza fejezet- és versszámokkal együtt, amelyekkel a tanulók az év során megismerkednek. A válogatás igyekszik megkönnyíteni a gyerekek számára amúgy nehéz szövegek olvasását, és helyenként egy-egy betoldott, de betűtípusváltással megkülönböztetett mondatokkal megremteni a folyamatos olvasás lehetőségét. A tankönyv teljes mértékben támaszkodik az olvasókönyvre.

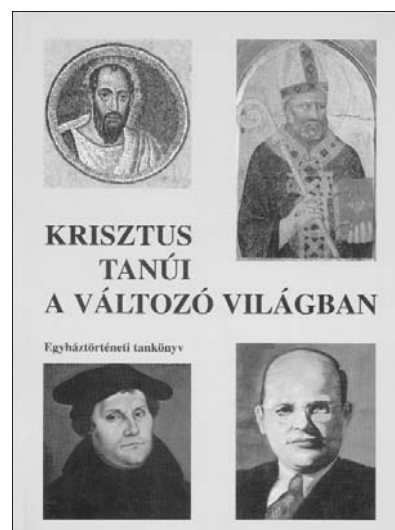
Hittankönyv: A4, 80 oldal, irkafűzőtt, 405 Ft
Olvasókönyv: A4, 128 oldal, ragasztóköttött, 558 Ft

SÁRKÁNYNÉ HORVÁTH ERZSÉBET, TRAJTLERNÉ KOPPÁNYI ÁGNES

Krisztus tanúi

a változó világban

Hittankönyv 12–14 évesek (VII–VIII. évf.) számára

Cím	Példányszám	
	Hittankönyv	Tanári kézikönyv
Isten ajándékai		
A hit útján		
Az Úr az én pásztorom		
Isten cselekszik		
Isten közöttünk van		
Örömhír Jézus Krisztusról		
Ószövetségi hittankönyv		
Ószövetségi olvasókönyv		
Krisztus tanúi a változó világban		
Az evangélium igazsága		
Közelebb az Ószövetséghez		
Közelebb az Újszövetséghez		
Közelebb Jézus Krisztushoz		
Közelebb a Bibliához		
Közelebb az úton		
Egyháztörténet		
Megrendelő neve, címe:		
Dátum:		Aláírás

A tankönyv kiemelkedő egyháztörténelmi személyiségek életén és munkásságán keresztül a keresztény egyház kétezres éves küzdelmeibe ad betekintést. Az olvasmányok középpontjában – bár emberekről szólnak – Jézus Krisztus alakja áll. E személyek bemutatásánál a fő szempont az, hogy miként munkálkodott rajtuk keresztül Krisztus, és miként teljesítették koruk kihívásai között a tőle kapott megbízást, az evangélium hirdetését.

A bemutatott személyek különböző történelmi korokban éltek. A tankönyv egységét az az alapgondolat adja, amelyet a címlapon ábrázolt személyek – Pál apostol, Augustinus, Luther és Bonhoeffer – vallottak. Ez a teológiai gondolat pedig a következő: hit által, kegyelemből váltattunk meg Krisztus által.

A kötet anyaga válogatásra ad lehetőséget. Az egyháztörténelmi személyiségeket bemutató fejezetek mellett bevezető, összefoglaló, kitekintő egységeket tartalmaz, amelyek segíthetik a tanulóknak az egyháztörténet egészében való tájékozódását. A tankönyv nemcsak az iskolai oktatásban, hanem a gyülekezeti hittan- és bibliaórákon, valamint a szeretetvendégségeken is használható. Sokoldalú alkalmazásához a hozzá tartozó tanári kézikönyv gazdag forrásanyaga, önálló és csoportos munkára, számonkérésre alkalmas feladatgyűjteménye is nagy segítséget nyújt.

A4, 188 oldal, ragasztóköttött, 720 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 268 oldal, ragasztóköttött, 2160 Ft

ACZÉLNÉ BÍZIK ESZTER, KERÉKGYÁRTÓNÉ FILLÓ MÓNIKA

Az Úr az én pásztorom

Hittan munkatankönyv 7–8 évesek (II. évf.) számára

A5, 116 oldal, ragasztóköttött, 792 Ft
Tanári kézikönyv: B5, 122 oldal, ragasztóköttött, 990 Ft

PRÓHLE KÁROLY

Az evangélium igazsága

Hit- és erkölcs tan

A5, 116 oldal, ragasztóköttött, 225 Ft

Testvérgyülekezetek

Az Evangélikus Élet július 16-ai számában hazai evangélikus egyházközségek német- vagy finnországi testvérgyülekezetükhöz fűződő kapcsolatát mutattuk be röviden. Lapunk hasábjain most – ezúttal is a teljesség igénye nélkül – néhány, magyarországi testvérgyülekezettel rendelkező erdélyi evangélikus közösséget ismerhetünk meg. A területi korlátok miatt a beküldött írásokat szerkesztett formában közöljük.

Bp.-Kelenföld-Sepsiszentgyörgy 1

Sepsiszentgyörgy központtal 1940. szeptember 1-jén alakult önálló evangélikus missziói kör, amelyet Túróczy Zoltán akkori tiszakerületi püspök nagy örömmel üdvözölt, és Bayer Aurél addigi brassói segédlelkész – az anyagi támogatás mellett – mint missziói segédlelkész státuszba vette egyházkerületében. A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség ekkor testvéregyházává fogadta a sepsiszentgyörgyi missziói kört, úrvacsorai kegyzereket ajándékozott a gyülekezetnek, és évi ezerkét-száz pengő segélyt ajánlott fel a számukra.

A testvérgyülekezet helyelközzel fennállt a következő évtizedekben is. A szálak szorosabbá

fűzését az 1984-es budapesti LVSZ-nagygyűlés tette lehetővé, ahol az akkori lelkészek, Bence Imre (Kelenföld) és Bajkáné Fejér Katalin személyesen is találkozhattak egymással. A kilencvenes években a gyülekezeti vezetőknél kívül csoportos látogatásokra is sor került mindkét közösség részéről. A kelenföldi ifjúság 2005 augusztusában egy felejthetetlen hetet töltött Székelyföldön.

A sepsiszentgyörgyiek az úrvacsoraoasztáskor a tőlünk ajánlékba kapott kegytárgyak által gondolatban és lélekben mindig velünk vannak, minket pedig az oltárunkon lévő külön gyertya emlékeztet gyülekezetünk testvéregyházaira.

■ BLÁZY ÁRPÁD

Budapest-Deák tér–Apáca 2

1989-ben még csak Nagyváradig, egy évvel később már Székelyföldre, így Apácára is eljutottam egy segélyszállítómánnyal. Itt az akkori lelkész, Rudolf Edével döntöttünk a testvérgyülekezeti kapcsolat létrehozásáról, szem előtt tartva a Deák téri gyülekezet létszámát és lehetőségeit, továbbá azt, hogy számunkra ilyen szempontból talán vonzóbb egy falusi, mint egy városi egyházközség.

Idővel egyre erősödött a kapcsolat. Az apácai konfirmandu-

segítséget a rászorulóknak, a megnyílt oktatási központot pedig könyvekkel, számítógépekkel gazdagítottuk. Tavaly nyáron helyettesítést vállaltam, hogy az Apácán szolgáló lelkész házaspár, Simon László és Ilona kilenc év után szabadságra tudjon menni. Ez – Isten segítségével – az idén megismétlődik.

A sok emlék közül kiemelkedik az idei erdélyi kirándulás, amelynek végső célja testvérgyülekezetünk meglátogatása volt. Részt vettünk az istentiszteleten,

sok ifjúságunk tagjaival évről évre Magyarországon táboroznak nyaranta, télen pedig „a Deák téri Mikulás” jelenik meg Apácán; ekkor a gyerekek csomagot, a felnőttek Utmutatót kapnak.

Többször nyújtottunk orvosi

majd gyönyörködtünk a tánc-együttes műsorában; a délutáni erdei kiránduláson a puliszkafőzés és a tábornút melletti éneklés hozott bennünket még közelebb egymáshoz.

■ ZÁSZKALICZKY PÉTER

Alberti, Irsa-Sepsiszentgyörgy 1

Az irsai egyházközség presbitériumában 2003-ban vetődött fel ismét a gondolat, hogy a finnekkel fenntartott mellett jó lenne magyar nyelvű testvérgyülekezeti kapcsolatot létesíteni. Felmerült az ötlet, hogy az alberti gyülekezettel együtt vesszük fel a kapcsolatot egy közösséggel, gondolván: szükség esetén együtt hathatóbb segítséget tudunk nyújtani,

zetőségének a találkozására először 2004-ben került sor. Azóta évente többször, rendszeresen találkozunk. A két magyarországi gyülekezet az irsaiak szervezésében minden nyáron közös erdélyi kiránduláson vesz részt, melynek megszokott része a sepsiszentgyörgyiekkel való együttléte.

Az erdélyiek küldöttsége évente Albertirsára látogat; ekkor a két gyülekezet együtt látja vendé-

valamint a két honi gyülekezet is közelebb kerülhet egymáshoz. Az irsai és a sepsiszentgyörgyi lelkész negyedszázada ismeri egymást; ez természetessé tette az erdélyi testvérgyülekezet megtalálását.

A három lelkészcsaládnak, majd a három gyülekezet szűk ve-

gül a testvéreket. Közösen tartunk istentiszteletet, felváltva az alberti, illetve az irsai templomban. Ezek az alkalmak közelebb hozzák egymáshoz az egy településen, de különböző gyülekezetekben élőket. Köszönet érte a sepsiszentgyörgyieknek.

■ ERDÉLYI CSABA

Debrecen-Nagyvárad 3

Nagyváradra első ízben 1999-ben, az óvoda felújításának befejezése után látogattunk el, s élményekkel gazdagodva térhettünk haza. A jelenleg is élő testvérgyülekezeti kapcsolat 2000-ben kezdődött. Ettől kezdve szinte évente látjuk egymást, hol mi utazunk Erdélybe, hol a nagyváradiak jönnek Debrecenbe, a találkozások nyomán pedig személyek vagy családok közti barátságok születnek.

2001-ben a várad gyülekezetből érkeztek hozzánk. A program közös istentiszteletből, ebéd-ből és városnézésből állt. 2004 őszén mi látogattunk Váradra. Elmentünk a Medve-cseppkőbarlangba, számomra ez a kirándulás volt a legnagyobb élmény:

énekeltünk, beszélgettünk, majd megcsodáltuk azokat a nagyszerű képződményeket, amelyekhez nem nyúlt emberi kéz.

Tavaly mi voltunk a vendéglátók. Ekkor a közös istentisztelet és az ebéd után elmentünk a Hortobágyra, megtekintettük a helyi nevezetességeket. Alkonyatkor meg akartuk nézni a daruvonulást, is de a nemes madarak „nem vártak meg” bennünket, így csak egy jó hangulatú pusztai szemlélődésben volt részünk.

Testvérgyülekezetünk életét úgy segítettük, hogy megvásároltuk a finn kátékat, és elvittük nekik, óvodájuknak pedig mesekönyveket gyűjtöttünk.

■ FÉNYI GIZELLA

Kemenesalja-Hosszúfalú-Alszeg 4

Kemenesmagasi, Kemenesmihályfa, Vönöck és Hosszúfalú-Alszeg gyülekezeteinek kapcsolata 1990-ben kezdődött, amikor is egy ifjúsági csoport érkezett Kemenesaljára. Látogatásukat 1992-ben viszonztuk; azóta évente, két évente találkozunk.

Egyházi közvetítéssel 1996-ban vette fel egymással a kapcsolatot a négyfalusi vegyes kar és a kemenesmagasi citerazenekar és népdalkör. Még ez évben sor került a citerazenekar első barcasági útjára, 1997-ben pedig a Barcaságból érkeztek vendégek: egy egyházi csoport és a vegyes kar. Ittlétek idejére esett a Kossuth rádió istentiszteletközvetítése a vönöcki templomból; ekkor lehetőséget teremtettünk a vegyes kar szereplésére is.

A citerazenekar 1999-ben indult ismét útnak. Fehéregyházán ekkor avatták fel a hazánkban öntött és az erdélyi magyarságnak adományozott Petőfi-szobrot. A nagyszabású ünnepségen fellépési lehetőséget kapott a magasi citerazenekar és kórus is.

Kemenesmagasiban 2000-ben volt az egykor lerontott s most újra felállított Trianon-emlékmű szentelése; az alkalmon természetesen a vegyes kar is közreműködött. Barcasági testvéreink jelenléte által lehetővé vált a szétszakítottság fájdalomának és a „mégis összetartozás” örömeinek megélése.

■ KOVÁCSNÉ TÓTH MÁRTA, KOVÁCS IMRE

Gyülekezetek Erdélyben

Összeállította: GAZDAG ZSUZSANNA

Budapest-Kőbánya– Oltszakadát

5

Az 1989-es változások után számos magyar gyülekezet érdeklődése és felelősségérzete támadt fel Erdély iránt, és számos kapcsolatfelvétel történt. Ebben az időben talált egymásra Fabiny Tamás és Kajcsa László, s a lelkészek által Kőbánya és Oltszakadát evangélikus gyülekezete is.

Amikor Kajcsa László Oltszakadatról Hosszúfaluba távozott, Fabiny Tamás pedig teológiai tanár lett, a testvér-gyülekezeti kapcsolat elaludni látszott. Évek teltek el találkozások nélkül, de Bolla Árpád és Wiszkidenszky András igyekeztek életben tartani a kapcsolatot. Azután 2001 őszén Smidéliusz András lelkész feleségével, Jerabek-Cserépes Csillával és

sorok írójával útnak indult Erdélybe, ami a régi kapcsolat feléledését is magával hozta. Orbán László lelkész és felesége, Bak Márta nagy szeretettel fogadtak bennünket. A barátság újabb találkozásokat szült; az oltszakadati presbitérium is meglátogatt minket, amelynek tagjai közül többen ekkor jártak először Magyarországon.

Az elmúlt évben az oltszakadati gyülekezet új lelkésze Jakab István lett. Örömlénné, ha őt és családját is vendégül láthatnánk, hogy kapcsolatunk új lendületet kapjon. Szeretnénk fenntartani ezt a személytől személyig, lélektől lélekig ható kapcsolatot.

■ DR. CSEPREGI GYULA

Mosonmagyaróvár– Csernátfalú

7

A mosonmagyaróvári egyházközség régóta dédelgetett terve volt, hogy testvér-gyülekezeti kapcsolatot alakítson ki egy határon túli magyar gyülekezettel. Három évvel ezelőtt aztán a Keleti-Kárpátok karéjában fekvő Csernátfalú gyülekezetével sikerült ezt létrehozni. Először Csernátfaluban, majd egy hónappal később Mosonmagyaróváron írták alá a testvér-gyülekezeti dokumentumokat a két egyházközség vezetői.

Ezután adott volt a feladat: a nagy távolság dacára tartalommal kell megtölteni az együttműködést. Az eltelt időszak eseményei azt mutatják, hogy ez

került. Először a Luther Kiadó kiadványait küldték a mosonmagyaróváriak a határon túl élőknek, majd csernátfalusi fiatalok vehettek részt anyaországi egyházi táborokban. Tavaly ősszel pedig több mint húsz csernátfalusi gyülekezeti tag látogatott el a Lajta-parti városba, és vett részt tartalmas kirándulásokon.

A testvér-gyülekezeti kapcsolat következő fontos állomása a tavalyi látogatás viszonzása. Augusztus 14-én harminc mosonmagyaróvári vágott neki busszal a kilencszáz kilométeres távolságnak.

■ KISS MIKLÓS

Nagytarcsa– Halmágy

8

1990 áprilisában járt Halmágyon egy segélyszállítmánnyal Gáncs Péter, Fabiny Tamás és menyasszonya, Kati, valamint Tagai István nagytarcsai presbiter és egy amerikai újságíró. Hozzájuk csatlakozott Kolozsvárott Székely Levente későbbi halmágyi, jelenleg tatrangi lelkész. Aktív testvér-gyülekezeti kapcsolatról 1991-től kezdve beszélhetünk.

A halmágyi evangélikus-lutheránus gyülekezet temploma a legrégibb a történelmi Magyarországon. „Fundata anno 1160–1190” – olvasható a felirat a templom főhajójának jobb oldalán. A csaknem hatszáz fős településen mintegy háromszáz magyar evangélikus testvérünk él.

Évente adománnyal segítjük

őket, több esetben finn testvér-gyülekezetünk (Hamina-Vehkalahti) tagjai továbbítottak adományokat részükre rajtunk keresztül; Tuomo Uutela 2004-ben egy nagytarcsai küldöttséggel látogatást is tett Halmágyon. Idén a nagytarcsai vállalkozók segítségével 8000 euróval támogathattuk a gyülekezetet; az összeget egy betegszállításra is alkalmas járműre szántuk.

Úgy vélem, hogy a személyes kapcsolatok, beszélgetések, igeszo szolgálatok jelentik a legtöbbször sok szempontból elárult magyarjainknak. Mi, anyaországbeliek pedig megtanulunk elégedettnek lenni, látva sorsukat, kitartásukat, életkörülményeiket.

■ BARANKA GYÖRGY

Kondoros– Kiskapus

6

Gyülekezetünk későbbi felügyelőjének, Zuberecz Tibornak a kezdeményezésére indult el 1993-ban egy leendő erdélyi testvér-gyülekezet felkutatása. Az akkori lelkész, Sztójánovics András partner volt a kezdeményezésben. Nem sokkal később fel is vette a kapcsolatot az erdélyi Kiskapus gyülekezetével és a helyi lelkésszel, Antal Jánossal. A két gyülekezet több alkalommal is meglátogatta egymást, de a lelkészváltások miatt lelassult, majd meg is szakadt a kapcsolat.

delegációval érkezünk Kiskapusra, hogy előkészítsük és megbeszéljük a további lépéseket. A kondorosi evangélikus templom szentelésének századik évfordulóján, 2004-ben vártuk kürteni német, valamint kiskapusi testvéreinket, hogy ünnepi közgyűlés keretében megerősítsük, illetve aláírjuk velük a testvér-gyülekezeti megállapodást.

A gyülekezetek közötti kapcsolat azóta is tart, és ha nem is az egész közösség, de egy-egy

A kiskapusi gyülekezet új lelkésze, Tamás János 2003-ban keresett meg bennünket levélben azal, hogy szeretnék újra felvenni velünk a kapcsolatot. A kondorosi gyülekezet presbitériuma nagy örömmel fogadta az ötletet, és a megvalósítást egyhangúlag támogatta. Kis idő elteltével öttagú

tagja, családja rendszeresen látogatja egymást. Reménységünk, hogy időről időre el tudunk jutni egymáshoz, segítséget tudunk nyújtani egymásnak, és meg tudjuk vallani közös hitünket – a távolság vagy bármilyen más nehézség ellenére is.

■ TUSKA TIBOR

Szeged–Arad

9

A dugókkal kezdődött. Nagyjából három évvel ezelőtt felhívott – akkor még ismeretlenül – Tóthpál Béla, a brazíliai szolgálatból frissen hazatért aradi lelkész. A család szőlejében termelt borát szeretne volna palackozni, és rajtam keresztül kereste a kapcsolatot a dugókat és a dugózó szerkezetet gyártó magyarországi iparossal. Ezek után természetesen, hogy a szegedi gyülekezet

testvérek látogattak el hozzánk – családi napra, szeretetvendégségre vagy egyszerűen spontán elhatározásból –, mígnem a múlt nyáron meghívást kapott a szegedi ifjúság, hogy együtt táborozzunk az Arad fölötti hegyekben. Az együtt töltött hét alatt annyira összekovácsolódott a két csapat, hogy ma már az ifjúságunk tekinthető a kapcsolat fő motorjának, és mi, lelkészek alig

lett az érintett cikkek tranzitállomása, s a telefonos kapcsolatból személyes ismeretség, majd barátság lett.

A viszonylag kis távolságnak és annak a tizenöt személyes kisbusznak köszönhetően, amelyre az aradiak holland testvérkapcsolatuk révén tettek szert, két-tőnk barátsága hamarosan gyülekezeti barátsággá bővült. A busz adta helyzeti előny következtében eleinte főleg az aradi

győzünk lépést tartani a tempójukkal. Augusztus harmadik hetében újra együtt ütöttünk tábor – ezúttal a határ innesső oldalán, a zempleni hegyekben.

Néhány sor felmerült már a kérdés, hogy ne öntsük-e végre hivatalos formába ezt a virágzó kapcsolatot. Miért lenne rá szükség – nyugtáztuk mindannyiszor –, ha pecsét és aláírás nélkül is működik?

■ IFJ. CSERHÁTI SÁNDOR

Budapest-Zugló– Csíkszereda

10

A zuglói és a csíkszeredai gyülekezet 2001 nyara óta tart fenn testvér-gyülekezeti kapcsolatot. Tóth Károly lelkész és felesége, Csilla nem sokkal előtte kerültek Csíkszeredára, hogy a városba beköltöző evangélikusokból gyülekezetet szervezzenek.

A zuglói gyülekezet – egy akkor lezárult német testvér-gyülekezeti kapcsolat után – arra vágyott, hogy Erdélyből találjon új testvéreket; a két lelkész házaspár

zuglóiak megígérték, hogy anyagi és lelki támogatást nyújtanak erdélyi testvéreiknek.

Azóta több alkalommal találkoztunk vagy Budapesten, vagy Csíkszeredán. Emlékezetes volt, amikor a csíkszeredai gyülekezet tagjait láthattuk vendégül 2002-ben, majd 2005-ben újra mi látogathattunk hozzájuk. Ekkorra már felépült a parókia és a gyülekezeti terem, álltak a templom falai is.

korábbi ismeretése szerencsésen találkozott a gyülekezetek óhajával. A testvér-gyülekezeti kapcsolatot istentisztelet keretében pecsételtük meg Csíkszeredán a református gyülekezeti teremben (akkoriban ott tarthatták alkalmukat az evangélikusok). A

A gyülekezeti tagok között baráti kapcsolatok szövődtek. Sőt rokoni szál is összekapcsolt minket, hiszen 2004-ben keresztcsülőként megkereszteltük Károly és Csilla kislányát, Adriennét.

■ TAMÁSY TAMÁS

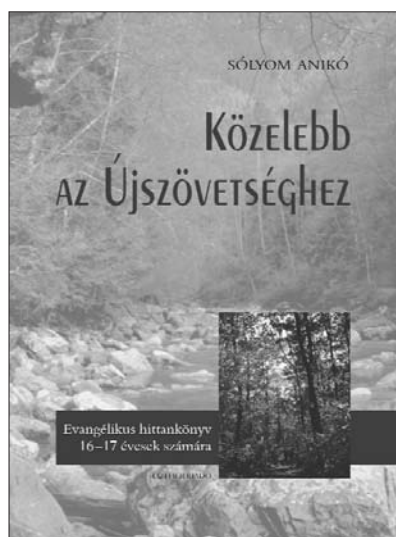
„Közelebb...” sorozat

A „Közelebb...” olyan, öt tagból álló füzet-sorozat, amely a 15–17 éves korosztályt szólítja meg elsősorban, hiszen alapvetően gimnáziumaink 9–10. évfolyamos tananyagához készült.

Az öt füzet öt olyan tantervi témát dolgoz fel, amely a négy- és nyolcosztályos gimnáziumban eltérő felépítéssel, de tematikájában nagyrészt egymást átfedve fordul elő. A „Közelebb...” sorozat füzetei arra vállalkoznak, hogy egyrészt kielégítsék mindkét iskolatípus tankönyvígényét, másrészt segítsék az egyházi iskolán kívüli oktatást is. Ajánljuk füzeteket gyülekezeti ifjúsági és bibliáórákhoz, illetve a konfirmációs vagy a felnőttoktatáshoz is.

SÓLYOM ANIKÓ

Közelebb az Újszövetséghez

Az Újszövetség könyveit tárgyaló anyag-rész a nyolcosztályos gimnáziumok tanterve szerint követi a Jézus, akit Krisztusnak vallunk című témát. Ekkor már az evangéliumi történetek alaposabb ismeretére számíthatunk tanulóinknál: hallottak a Biblia keletkezéséről, egyháztörténetből a 7. évfolyamon az apostoli korral is foglalkoztak, de még nem tanulnak a levelekről. Ezeket az előzményeket figyelembe véve készült az újszövetségi könyveket tárgyaló anyag-rész.

Tanítványaink többsége nagyon nehezen vehető rá arra, hogy örömmel végigolvasa az evangéliumokat vagy az újszövetségi iratokat. Ha pedig kényszerből futják végig a szöveget, akkor nehezen veszik észre a szépségét, nehezen szólítja meg őket egy-egy gondolat. Ezért a figyelmüket megragadva és irányítva egy-egy kijelölt szakaszt érdemes elolvasatni velük. (Ebben segít a könyvek feldolgozásához készült sok feladat is.) A cél az, hogy a diákok végigjárják, bebarangolják az iratok jellegzetes részleteit. Természetesen mindemellett ösztönözzük őket arra, hogy a könyveket teljes egészében is olvassák el, de ne tegyünk kötelezővé.

A füzetben található feladatok szerves részei az elsajátítandó anyagoknak: nemcsak elmélyítik azt, hanem a tankönyvi szöveghez képest gyakran többletinformációt hordoznak. Tudatosítsuk diákjainkban is, hogy így készüljenek a számonkérésekre.

A4, 40 oldal, irkafűzőtt, 351 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 36 oldal, irkafűzőtt, 495 Ft

VARGA GYÖNGYI, ZSUGYEL ADÉL

Közelebb az Ószövetséghez

A tankönyvsorozat *Közelebb az Ószövetséghez* című része elsősorban olyan tanuló-csoportok számára készült, amelyek még nem sok előzetes ismerettel rendelkeznek az Ótestamentum könyveiről és koráról. A kötet ugyanakkor nem csupán a történetek pusztá ismertetésére vállalkozik.

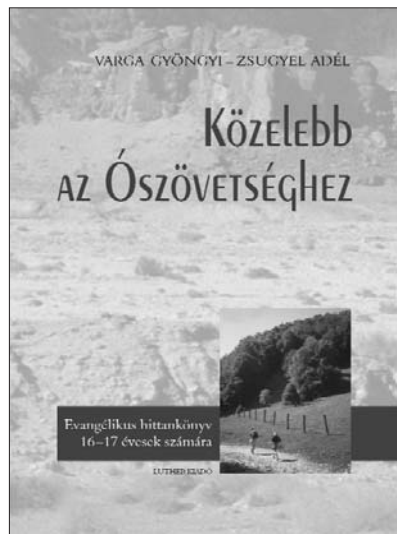
A 16–17 éves korosztályra jellemző, hogy a diákok már nem – vagy nem szívesen – sajátítanak el olyan ismereteket, amelyekkel nem tudnak belülről azonosulni, vagy amelyeket nem tudnak közelről megvizsgálni. Am tanulásra motiválja őket az, ha megérzik, hogy az ismeretek a hétköznapiakkal, a bennük élő

kérdésekkel, a jelennel és a rájuk váró jövővel kapcsolatba hozhatók. A múlt értékeinek pusztán önmagukért való megbecsülése életkoruknál fogva már nem és még nem várható el tőlük. Ugyanakkor ebben az életkorban van utóljára lehetőségük arra, hogy szervezett feltételek között, kortárs csoportban és tanári segítséggel megismerkedjenek a régi korokból származó kincsekkel, így az Ószövetséggel is.

Ezt a látszólagos feszültséget két szerkesztési elvvel kísérel meg feloldani a könyv. Egyrészt a főszövegben megtalálhatók mindazok az ismeretek, amelyek elősegítik az otthoni tanulást, az összefüggések megértését. Ugyanakkor az az idő, amelyet korábban a tankönyv hiánya miatt jegyzetelésre, diktálásra fordítottunk az órákon, most felszabadulhat más jellegű, de éppúgy a tananyaghoz kötött elfoglaltságokra. Ezek nem másodrendűek, hanem arra valók, hogy a tanulás személyesebb legyen, a tanulók világával látható kapcsolatba kerüljön. Ezt szolgálja a tankönyvi feladatok és képek jelentős része. A feladatok a lecke témájával kapcsolatban gyakran rákérdeznek a tanulók véleményére. Az osztályban jelen lévő különböző vélemények lehetővé teszik az egymástól való tanulást, továbbá differenciáltabbá válhat a csoport vitakultúrája és igazságfelfogása is.

A bibliai történeteknek az olvasók életével való összekapcsolása egyébként sem idegen a szövegek szándékától, ebben a korosztályban viszont megkerülhetetlen. Ezen az úton válhatnak élővé a szövegek és szereplők, s a múlt és a jelen találkozása nemcsak a diákokat, hanem a tanárokat is új felismerésekhez vezetheti.

A kötetben vannak olyan feladatok is, amelyek a verbális tanulás határait túllá merészkednek. Talán szokatlan, hogy képalkotásra és -elemzésre is lehetőséget kínálnak a tankönyv feladatai. S bár nem minden csoport végez szívesen ilyen jellegű feladatokat, biztosan elnyeri majd az evangélikus gimnáziumaink rajz-művészeti tagozatos osztályaiban tanulók tetszését.

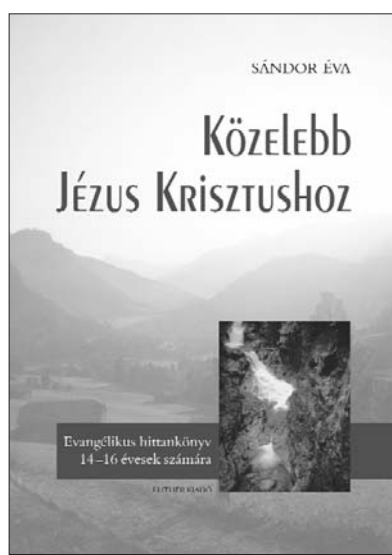
A könyv használatát segítik az egyértelmű tipográfiai megoldások: a lap szélén található piktogramok, a feladatok bórdo kurzív betűkkel történő szedése, illetve a kiegészítő anyag szélső hasábjában való elhelyezése. A tanárok ezenkívül segítséget, gondolatindító impulzusokat, módszertani útmutatást és feladatmegoldásokat is találnak a tanári kézikönyvben. Mind a diákokat, mind a tanárt magas követelmények elé állítja a *Közelebb az Ószövetséghez* című tankönyv, de a ráfordított idő és energia remélhetőleg megtérül, amikor a régi történetek elvonnak a jelenben, és útítárainkka szegődnek a jövő felé vezető úton.

A4, 148 oldal, ragasztókötött, 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 124 oldal, ragasztókötött, 1215 Ft

SÁNDOR ÉVA

Közelebb Jézus Krisztushoz

A nyolcosztályos gimnáziumok 10. osztályos és a négyosztályos gimnáziumok 9. osztályos tananyaga részben fedi egymást. Mindkettő tartalmazza a Jézus, akit

Krisztusnak vallunk fejezetet. A *Közelebb Jézus Krisztushoz* című tankönyv a kétféle tananyagot két színnel jelöli: a négyosztályos gimnáziumokra vonatkozó alap-tananyag fekete színnel, a nyolcosztályos tagozatra vonatkozó további tananyag pedig bórdo színnel található mind a tankönyvben, mind pedig a tanári kézikönyvben.

A tankönyv zöld keretben elhelyezett szövegei gondolatindító imádságokat vagy meditációkat tartalmaznak. Használhatjuk őket órakezdetkor meditációként vagy egyszerűen illusztrációként. A kötet másik fontos jellemzője, hogy minden fejezet végén egy-egy vers, imádság vagy meditáció olvasható. Ezek elhangozhatnak a tanórán, de a tanulók elolvashatják házi feladatként is.

A tanári kézikönyvben nagyon sok szépirodalmi utalás található. (Ezek az idézetek megtalálhatók a tanári kézikönyv végén lévő *Szemelvényekben*.) Minden hittanárt arra bátorítunk, hogy éljen a tankönyv és a tanári kézikönyv által felkínált képzőművészeti és szépirodalmi lehetőségekkel, s használja azokat akár az óra kezdeténél, akár a befejezésénél.

A négyosztályos tagozaton fontos a tanulók gyülekezeti háttérének felmérése. Erre a tanterv két tanórát ír elő. E bevezető rész érdekessé tételéhez nyújt segítséget az 1. fejezetben található játékgyűjtemény.

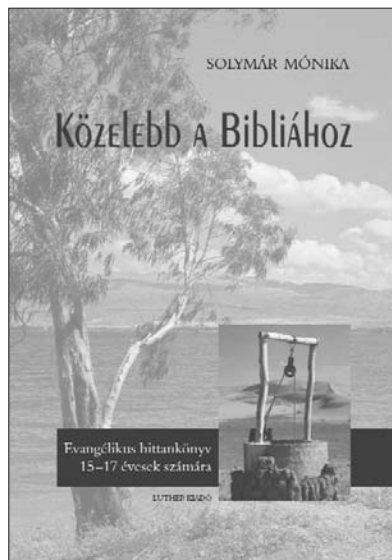
A tanári kézikönyv bizonyos leckékkel kapcsolatban részletesen kidolgozott játékokat, ötleteket tartalmaz. Mindent ki arra biztatunk, hogy próbálja ki és fejlessze tovább a tanári kézikönyvben található drámapedagógiai ötleteket és szituációkat. S ne felejtjük el: a legnagyobb öröm, ha megengedjük, hogy diákjaink megtapasztalják az evangélium valóságát.

A4, 80 oldal, ragasztókötött, 563 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 96 oldal, ragasztókötött, 1251 Ft

SOLYMÁR MÓNIKA

Közelebb a Bibliához

Miért fontos könyv a Biblia? Milyen kapcsolata van Istennel? Honnan van a Bibliának erősítő, bátorító, vigasztaló, reményt adó hatása? Ki az, aki helyesen magyarázza az Írásokat? Mivel szólít meg a Biblián keresztül bennünket Isten? Hogyan szólítanak meg, és mit akarnak mondani egy több ezer éves könyv betűi nekünk, mai embereknek? Miből állítható meg, hogy nem értjük félre az üzenetét? Hogyan keletkezett a Szentírás? Isten mennyiben és milyen formában „szerzője” e könyvnek? Kik és hogyan ír-

ták le először a szöveget, és hogyan maradtak fenn ezek? Hatással vannak-e a fordítások az eredeti tartalomra?

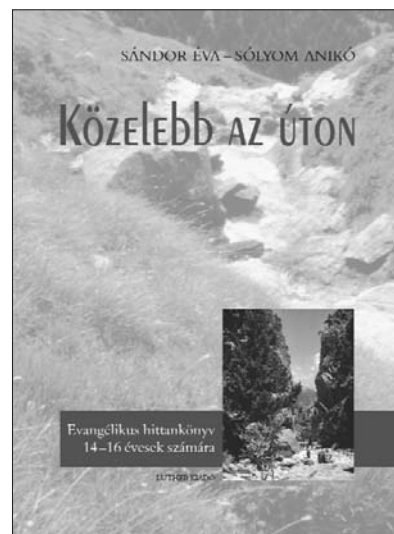
E kérdésekről való együtt gondolkodásra, a Szentírással kapcsolatos ismeretek bővítésére hív a *Közelebb a Bibliához* hittankönyv és a hozzá kapcsolódó tanári kézikönyv. A tankönyv elsődleges célja, hogy formálja a fiatalok Biblia-szemléletét, Szentíráshoz való hozzáállását. Bibliai és irodalmi szemelvények, képzőművészeti alkotások, felismert hitvallások, emberek élettapasztalatai, a Bibliával kapcsolatos ismereteink és ezek együttes mondanivalója gondolkodtathatja el a tanulókat arról, hogy mit jelent a keresztény emberek, az egyház és saját maguk számára a Szentírás és az abban megfogalmazott üzenet. A tananyagot kiegészíti, illusztrálja, és sokszor tovább gondolkodásra hív a tankönyvben szereplő színes képanyag. Az anyag-részek feldolgozását az előzetes tapasztalatokra, ismeretekre rákérdező, az anyagot a kérdező kifejtés módszerével kísérő és továbbvivő, elgondolkodtató vagy az átadott ismereteket visszakérdező feladatok segítik.

A hittankönyv anyaga mind a négy-, mind a nyolcosztályos gimnáziumi tantervben szerepel (a 9., illetve a 10. évfolyamon). A témák azonban nemcsak iskolai, hittanórai keretek között dolgozhatók fel: előkerülhetnek ifjúsági alkalmakon, bibliáórákon vagy a felnőttoktatásban is a Bibliával foglalkozó sorozatok részeként. Természetesen a módszereket ezekben az esetekben az alkalmaknak megfelelően kell megválasztani.

A4, 48 oldal, irkafűzőtt, 378 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 52 oldal, irkafűzőtt, 864 Ft

SÁNDOR ÉVA, SÓLYOM ANIKÓ

Közelebb az úton

Sorozatunk igen sokoldalúan felhasználható tagja a *Közelebb az úton* című füzet. Tematikus megközelítése miatt jól alkalmazható az iskolai oktatáson kívül is.

A tantervben szereplő *Útravaló* témakörök feladata mind a négy-, mind a nyolcosztályos gimnáziumban az új, eddig nem tárgyalt evangéliumi történetek feldolgozása, illetve az újszövetségi levelek témáival való ismerkedés. A beszélgetések kiindulópontját az újszövetségi levelek témái, nem pedig általános etikai vagy dogmatikai kérdések határozzák meg. (Ez utóbbiak tárgyalása a 8. és 12. évfolyam anyaga.)

A nyolcosztályos gimnáziumokban ebből az anyagból csak néhány téma fér bele a rendelkezésre álló körülbelül nyolcórás keretbe. Itt az Újszövetség könyveinek alapos megismerésekor van mód a páli levelek tematikus feldolgozására. Ekkor a válogatás szempontja elsősorban az legyen, hogy a téma segítse a páli levelek megismerését. (A választást megkönnyíti a tanterv is.)

Ebben a füzetben is használjuk a négy- és nyolcosztályos gimnázium anyagát megkülönböztető színváltást: az evangéliumi történetek legnagyobb részének feldolgozása a nyolcosztályosok számára nagyrészt már ismerős, így csak a négyosztályosok esetében tanítandó új anyagként. (Ezeket a részeket zöld színnel jelöltük.) Természetesen a nyolcosztályos csoportokban egy-egy téma sokkal gyorsabban feldolgozható, hiszen az ismert történetre már csak utalunk kell.

Sok téma fordul elő valamilyen formában a nyolcadikos tantervben, vagy

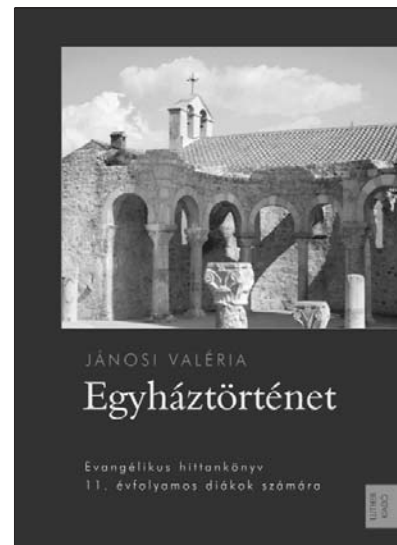
tér vissza majd a 12. évfolyamon, ezért az egyes kérdéseket nem szükséges minden szempontból végigelemezni.

A könyvben gyakran használt módszer a beszélgetés. A tanulóknak meg kell ismerniük, szokniuk ezt az egészen egyszerű formát, hiszen az oktatásban sajnos egyre kevesebbszer van lehetőségük arra, hogy szabadon véleményét mondjanak bizonyos kérdésekről. Meg kell tanulniuk a beszélgetés kulturált formáját is. Alapvetően lehet, hogy nincs rossz vélemény, legfeljebb nem értünk egyet vele, és vitatkozunk a kérdésről. Főleg az anyag elején figyeljünk tudatosan ezekre a dolgokra, és segítsük a tanulókat. Tapasztalatunk szerint a diákok nagyon szeretnek beszélgetni, és hálásak, hogy őszintén elmondhatják azt, amit gondolnak.

A4, 44 oldal, irkafűzőtt, 351 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 52 oldal, irkafűzőtt, 621 Ft

JÁNOSI VALÉRIA

Egyháztörténet

Az egyház Isten szándéka szerint jött létre, Jézus az, aki Szentellek és igéje által hívja egybe és gyűjti össze nemzedékről nemzedékre azokat az embereket, akik benne bíznak. Egyszerre szent és profán ez a történelem, hiszen maga az élő Isten munkálkodik egyházakban és egyháza által, ám bűnös emberek végzik jól-rosszul a rájuk bízott munkát. Jézus ezt mondja főpapi imájában: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15) Az egyház története szorosan összefonódik a világ történetével, annak eseményei nélkül nehezen értelmezhető. Tény, hogy az egyház sokszor és sokféleképpen vétkezett Urá akaratára ellen, múltja nem mindig fényes, ám az mégis Isten népének története. Ahhoz, hogy a magunk szerepét, feladatát, egyházunk jelenlegi helyzetét megértsük, jó ha ismerjük a múltat. Ennek ismeretében alkalomadtán talán védeni is tudjuk egyházunkat az egyre gyakoribb vádakkal szemben.

A tankönyv természetesen időrendi sorrendben halad, fejezetekre, órára lebontva a megtanulandókat. A főszöveg közben színes keretbe foglalva érdekességeket, kiegészítő anyagokat olvashatnak a diákok. A lap szélén képek találhatóak, érdemes megnézni alaposan egy-egy arcot, mert az sok mindent elárul az emberi jellemről. A főszöveg mellett idézetek olvashatók az alatt korban élt szerzőktől. Néha nehéz megbirkózni a korabeli nyelvezettel, ám megéri a fáradságot, hiszen mégiscsak ők az elsődleges szemtanúk, mi csak értelmezzük a történeteket.

A4, 260 oldal, irkafűzőtt, 1395 Ft
Tanári kézikönyv: elkészületben

Kiadványaink megrendelhetők a Luther Kiadótól:

1085 Budapest, Üllői út 24.

Fax: 1/486-1229

E-mail: kiado@lutheran.hu

Megvásárolhatók a kiadó könyvesboltjában

– Budapest VIII. ker., Üllői út 24.; nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között –

és elektornikus könyvesboltjában:

<http://bolt.lutheran.hu>

Derűvel, optimizmussal, hittel

Beszélgetés dr. Szabó Lajossal, az Evangelikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető professzorával

▶ **Nyolc év rektori szolgálatának a mérlegét sokféleképpen el lehet készíteni. Sorolhatunk adatokat, hogy hány hallgató végzett ez idő alatt az Evangelikus Hittudományi Egyetemen. Rácsodálkozhatunk, hogy új fogalmak teltek meg tartalommal: hatodév, doktori iskola, kihelyezett hittanári képzés, mentor, lelkészjelölt, kreditrendszer. Beszélhetünk az akkreditációs folyamat eredményeiről. Bejárhatjuk az új kollégiumszárny szép, modern, otthonosságot árasztó épületét. A közösségről is elgondolkozhatunk: gyászról, professzorok haláláról és új tanártársak beilleszkedéséről. Teológiánkat az elmúlt nyolc évben dr. Szabó Lajos rektor, a Gyakorlati Teológiai Tanszék professzora vezette. Munkája nyomán dinamikus, nyitott légkörű, jó hangulatú és mindenekelőtt a teológia tudományát magas színvonalon, de mindig a szükségés alázattal közelítő intézményt tudhat magáénak egyházunk.**

– Rektori szolgálatom 1998-ban indult. Nagyon izgalmas időszak volt ez a nyolc év abból a szempontból is, hogy szinte folyamatos átalakulás ment végbe ezalatt a felsőoktatásban. Számunkra az volt az izgalmas, hogy a teológiák mint kisebb intézmények miként találják meg a helyüket az egyetemek között. A képzési és az akkreditációs előírások évről évre változtak. Legáltalánosabb tapasztalatom, hogy az egész időszak egy nagy átalakulási folyamat volt az intézmény külső kapcsolati rendszerében is. Emellett érdekes, hogy stabilizálódott a hallgatói létszám. Ez jelzi ugyanis, hogy a lelkészi, hittanári pálya milyen érdeklődést vált ki a fiatalok körében az evangélikus egyházon belül.

– *Sejtette-e egyáltalán, hogy mire vállalkozik, mikor első döntéseit kellett meghoznia?*

– Nem nagyon... Igaz, láttam Reuss András rektor elődöm munkáját, de nekem új volt az egész. A helyzetem azért is speciális volt, mert rektori szolgálatom kezdete nagyon közel esett professzori szolgálatom kezdetéhez. Olyan „nyugodtan” nem voltam hosszú ideig a tanszéken, mert amikor megkaptam az egyetemi tanári kinevezést, egyidejűleg lelkész is voltam a zuglói gyülekezetben, amikor pedig '96-ban eljöttem Zuglóból, két évre rá megkezdtem a rektori munkát. Amit láttam és tudtam, hogy a feladat egy bizonyos értelemben vett fiatalítás a tanári karon és a teológia egész személyzetén belül is. Azt pedig legfőképpen éreztem, hogy a gyakorlatban is az akkor új, de azóta is sokat és állandóan változó felsőoktatási törvénynek megfelelően kell kialakítani a kondíciókat. Hozzá kell tennem: Reuss professzornak nagy eredménye volt, hogy elvégezte a törvényi átalakítást. Ezt a területet a szolgálati időm alatt is ő gondolta. Nem gondoltam, hogy ennyire szerteágazó, sokrétű a rektor munkaköre. A leglátványosabb, gyakorlati dolgoktól a legmagasabb szintű elméleti döntésekig nagyon széles a pálya.

– *Bizonyára azért, mert Ön így értelmezte a rektori szolgálatot, és olyan vezető szeretett volna lenni, aki épít, belevág dolgokba, nyit, újít...*

– Igen aktívan együttműködtem az ifjúsággal, a hallgatókkal a rektori munkám kezdete előtt is. Sok olyan dolgot valósítottunk meg, ami a Gyakorlati Teológiai Tanszék profiljához csatlakozott. Rendezvényeket szerveztünk – például *Kendeh K. Péterrel* együtt – a Teológiai Irodalmi Egyesület keretében, ahova évente több előadót hívtunk meg a teológia „szűken vett keretein kívülről”.

Az 1998-tól 2003-ig terjedő időszakban a teológia érdekessé vált a külső szemlélő számára is. Kollégáimmal együtt ekkor kaptuk a legtöbb olyan meghívást, amely egyházakon kívülről érkezett. Úgy fogalmaztam meg a célokat, hogy ismerterre kell tenni a teológiát – nem csak az egyházon belül! Hadd lássa az életünket a többi felsőoktatási intézmény is! Hiszen nem egy beszűkült lelkészképzés az, amit az Evangelikus Hittudományi Egyetem képvisel, hanem annál sokkal tágabb dimenzió.

– *Mi az, amire a legbüszkébb, rektor úr?*

– Erre a kérdésre nehéz válaszolni... Talán arra, hogy a külső megújulás is szemmel láthatóvá lett: a kollégiumbővítésre gondolok. Ez olyan momentum, amely tulajdonképpen egyfajta reménységziget lett itt az udvarban. A nagyon zárt épületemmel mellett felépülhetett egy nyitott, a Luther-szobrot is magá-

hoz ölelő, új szárny egy kedves kápolnával, otthonos légtérrel. Arra is szívesen gondolok vissza, hogy ez alatt a nyolc év alatt milyen jókat vitatkoztunk a hallga-

FOTÓ: BOITTA DÉNES

tói önkormányzat tagjaival, de soha nem alakult ki olyan konfliktushelyzet, amelyet ne tudtunk volna megoldani. A hallgatókkal mindvégig sikerült jó viszonyt fenntartanom.

A tanártársakkal, tanszékekkel való közös munkára is örömmel gondolok. Ezen a területen azt tartottam nagyon fontosnak, hogy mindenki a maga egyéni színével gazdagítsa az egyetem életét. Messzemenően magaménak vallom a régi egyetemi hagyományt, hogy ezen a szinten nélkülözhetetlen az oktatók egyéni felelőssége. Minden intézményvezető legnehezebb feladata a motiválás, a jövőkép megrajzolása az ott dolgozók számára. A mi közösségünkben ez úgy valósul meg, hogy a tanárok egyenrangúak. Egyenlők közt első a rektor, de nem több! A tisztásg ciklusonként változik, s ez jó, mert a rektor temperamentuma, személyiségjegyei, teológiai álláspontja rányomják a bélyegüket az adott időszakra. Az is jó érzéssel tölt el, hogy nagyon sokféle teológiai irányzathoz tartozó kolléga és hallgató fér meg békességben egymással.

Továbbá büszke vagyok rá, hogy kiváló kapcsolatunk alakult ki az evangélikus iskolákkal. Sokat köszönök ezen a területen a MEE oktatási osztályvezetőjének, *Mihályi Zoltánnak*. A pedagógustovábbképzés beindítása speciális lendületet adott egyetemünknek.

– *Jócskán átalakult a tanári kar ezek alatt az évek alatt...*

– *Muntag Andor* és *Pröhl Károly* professzorok halálával két nagy egyéniséget veszítettünk el, ami meghatározta a teológia helyzetét. És ami különösen tragikus, az *Andorka Eszter* halála. Nagy reménységünk volt a maga rengeteg energiájával, tudásával. Maradandó az a szo-

ciális érzékenység, amelyet rövid élete alatt mindnyájunknak megmutatott. Ez is arra figyelmeztet, hogy jobban meg kell becsülnünk az elődök hagyatékát.

– *Van-e adósságunk e téren?*

– Az mindig van, de volt azért pár súlypont, amelyre próbáltam odafigyelni. Például hogy ne ferjen kétség a kutatás, a tudományos munka magas színvonalához, ám emellett mindig legyen élő gyülekezeti, egyházi kapcsolat is. 1557 óta van lelkészképzés az egyházban. „Honnan jövünk?” – erre időről időre gondolnunk kell.

– *A hatodév bevezetése is az Ön rektori szolgálatát alatt történt.*

– Nem kérdés, hogy szervezett gyakorlati képzésre volt szükség. A tapasztalatok azt mutatják: ez a képzés nem

– *Sok ökumenikus eseményről, díszdoktoravatásról is tudósíthattunk az elmúlt években.*

– Jó kapcsolatunk van a református és a katolikus teológiával, a metodista egyház teológusai pedig nálunk készülnek a lelkészi szolgálatra, ami elismerést jelent. Tudásközponttá lenne jó fejlődni! Hiányérzetem van ezzel kapcsolatban: bár kicsi az evangélikus egyház, az egyetemnek az első vonalbeli prioritásán túl a teológia tudományának a népszerűsítését kellene végeznie az egyházon belül. Mielőbb nyitni kellene az értelmiségiek, a teológia iránt érdeklődők felé.

– *A rektorsága idején indított könyvsorozat betölti – részben – ezt a szerepet is...*

– Igen, ez fontos része volt ennek a nyolc esztendőnek. Ki tudunk adni néhány olyan könyvet, amely közkinccsé teszi a teológiai gondolkodást. Jó, ha kialakulhat az egyházban a közös gondolkodás. A *Gyülekezetpedagógiai füzetek*nek pozitív a visszajelzésük. Korábbi hallgatóinkkal együtt sikerült létrehozni ezt a programot, s úgy érzem, nem volt fölösleges.

– *Mivel adja át a stafétabotot utódjának, dr. Csepregi Zoltánnak?*

– Azt kívánom, hogy legalább ilyen színes, mozgalmas esztendőket tölthesen el az egyetemen – persze kevesebb építést, szervezést kívánok neki. Legyen sok ideje, kedve, energiája ahhoz, hogy továbbfejlesztő irányzatokat adjon a hallgatóknak, illetve a kollégáknak, és ne veszítse el jókedvét, humorát se.

– *Ahogy Ön sem veszítette el...*

– Nem, hála Istennek, igyekeztem megőrizni. Derűvel, optimizmussal és hittel végezze a szolgálatát – mert nem minden múlik rajtunk! Van egy erő fölötünk, amelyet az ember megkaphat, s amely továbbsegíti. Utódom sem néz könnyű évek elébe. A magyar felsőoktatás átalakulása még most is folyik, amit a kis intézmények is megéreznek, emellett igen kemény kritériumrendszernek kell megfelelnünk. Kívánom, hogy Csepregi Zoltán jó kapcsolatokat tudjon ápolni mind a fenntartóval, a Magyarországi Evangelikus Egyházzal, mind a felügyeleti szervvel, az Oktatási Minisztériummal.

– *Mivel kezdi majd el az új tanévét? Amire nem volt ideje a rektori munka mellett?*

– Most tudom majd igazán teljes energiáival belevetni magamat a gyakorlati tanszéki professzori munkámba mind az oktatás, mind a kutatás területén – ez sajnos eddig kicsit háttérbe szorult. Jegyzetek írását, könyvek kiadását szeretném továbbvinni. Új feladatként pedig összel rögtön át kell vennem a püspökké választott *dr. Fabiny Tamástól* a hatodévesek gyakorlati képzésének az irányítását.

– *Ez alatt a nyolc év alatt kicserélődött a püspöki kar is, és beléptünk az Európai Unióba... Semmi kétség, történelmi időszakot élhetett meg!*

– Valóban, megfiatalodott a püspöki kar, jó volt együttműködni a teológiát felügyelő mindenkor püspökkel. Az országos presbitérium ülésén pedig mindig komoly érdeklődést tapasztaltam a teológia élete iránt – nemcsak a lelkészi, hanem a világi képviselők érdeklődése is élénk volt, és ez nagyon jólesett! Egyházi háttér nélkül nem tudtuk volna véghezvinni a fejlesztéseket. Az Európai Unióról szólva a protestáns teológiáknak – bárhol legyenek is Európában – hihetetlen igényük van az összetartozásra. Egyben kell látnunk az európai gondolkodást. Nyitottabb lett a világ az EU-nak köszönhetően. Régi kincse a protestantizmusnak, hogy „legyünk kíváncsiak egymásra”; ezt ma sokkal könnyebb megélni, és gazdagabb lehetőséget jelent, mint bármikor.

– *A szabályzat lehetővé teszi, hogy később újra rektorra választhassák. Elvállalná újfént, a tapasztalatok tükrében?*

– Általában egy ciklusra szól a rektori megbízás. Magam két ciklust és még két évet teljesítettem. Fontos, jó ez a váltakozás. A professzori életpálya része a saját szakterületben való elmélyülés, noha az intézményvezetés is izgalmas. Majd meglátjuk, mit hoz a jövő.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

Krisztus csodája

H. E. Kirk anglikán lelkész gondolatai a csodálatos halfogásról (Lk 5,4–11)

Néhány mondat az evangéliumból, s mégis benne van az evangélium minden lényeges vonása, mint ahogy a tenger egyetlen cseppjében is benne van a tenger teljessége.

(1) Az evangélium úgy kezdődik, hogy Isten cselekedni kezd. Szabad jótetszéséből belép az ember csödbe fulladt életébe. Ez történt a Genezáret-tó partján is. Jött Jézus. Nem azért, mert Péter megidézte, hanem azért, mert neki úgy tetszett. Velünk is csak ez történhetik. Amit mi tehetünk, vergődő csödnél nem egyéb. Krisztus nem azért jön, hogy megcsodálja hatalmas vívmányainkat, aztán mint értékes szakmunkást szerződtessen a maga számára. Hanem azért jön, mert magunktól semmire sem megyünk. Az Emberfia nem azért jött, hogy megdicsérje a kiválókat, hanem hogy megmentse az elveszetteket. Éppen azért az evangélium csak azoknak szól, akik elveszetteknek érzik magukat. Aki magát nem tartja elveszetteknek, annak számára nincs kegyelmező evangélium, csak követelő törvény. Mert vagy kell a kegyelem, de akkor add meg magadat, vagy nem adod meg magadat, de akkor teljesíted maradék nélkül a törvényt!

(2) Krisztus megszólal a Genezáret-tó partján. Maga az, hogy Isten kilép méltó haragja hallgatásából, s megszólal – evangélium. Mert Isten megszólalása nem csupán hang, szó és beszéd, hanem teremtő cselekedet. Ahol az Úr megszólal, ott csoda történik. Így volt ez az első teremtéskor is, így volt a Genezáret-tó partján is, és így van ez ma is. Áldd Istent azért, hogy beszél. Hogy nem néma bálvány, hallgató eszme, hanem élő Isten, akinek parancsa és mondanivalója van.

(3) Péter engedelmessé válik Krisztus szavának. Pedig nem könnyű. Aminthogy engedelmessé válik általában nem könnyű. Parancsokat osztogatni sokkal könnyebb, mint parancsok előtt meghajolni. Hát még ha olyan ésszerűtlennek látszó parancs szól hozzánk, mint amilyen Krisztus parancsa volt! „Vessétek ki hálóitok fogásra!” Hogy lehet ilyesmit parancsolni olyanoknak, akik úgyis ebben fáradtak egész éjszaka – hiába!? Nem ésszerűtlen dolog-e engedelmessé válni olyan parancsnak, amely ellene mond tapasztalatnak és minden józan kilátásnak? De igen! Ám Péter életében éppen az volt a történelmi pillanat, hogy mégis engedelmessé válik. Egyéni hajlandósága, foglalkozásbeli tapasztalata ellenére is. Csak azért, mert a Mestertől jött a parancs. „Mester! Jóllehet egész éjszaka fáradtunk, mégsem fogtunk semmit: mindazáltal a te parancsolatodra bevetem a hálót!” Minden ember életében akkor következik be a sorsdöntő fordulat, mikor tapasztalata, elgondolása, esze, kedve és mindeken ellenére azt tudja mondani Krisztus parancsára: „mindazáltal”. Akkor okvetlenül csoda következik.

(4) Érdekes, hogy a nagy halfogás csodája Péterből nem csodálkozást, nem lelkendező örömet, még csak nem is köszönetet vált ki, hanem bűnvallást. „Eredj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” Isten tudja, hogy kit mivel lehet összetörni. Az egyiket kemény ököllel, a másikat gazdag megajándékozással. Péter magában és magának élt eddig, tehát sötétben élt. Azért nem látott magán semmi kivételmentet. Most, amikor eláradt rajta Krisztus világsága, egyszerre úgy érezte magát, mint amikor valaki szennyes éjszaka után világos reggelre ébred. Igazi mivoltában látja meg magát, annyira, hogy szeretne kifutni a világból.

(5) Az Úr Jézus pedig nem megy el. Ő is látja Pétert, s jobban ismeri, mint saját maga. És mégsem hagyja ott. Sőt apostolává teszi. Ez az evangélium. Hogy nincs érdemünk, csak bűnünk, hogy nincs dicsekvésünk, csak bűnvallásunk, s Krisztus mégis sajátjává fogd, s felhasznál. Nincs rá érdemem, külön sem vagyok másoknál, mégis emberhásszá tesz az én Uram.

Uram! Ismételd meg rajtam is kegyelmed csodáját!

Forrás: Magassy Sándor: *Óegyházi perikópák, II. kötet, 50–51. oldal. Fordította: Szabó József. Válogatta: Garai András.*

A BasisB-projekt

A mai fiatalok többsége magától értődő természetességgel használja a mobiltelefont, a számítógépet és az internetet. Németországban ezért a modern médián keresztül akarják eljuttatni a tizen- és huszoneves korosztályhoz a Szentírás üzenetét. A BasisB-Community nyitó alkalmat már ez év áprilisában megtartották.

A BasisB – melynek nevében a B a Bibliára utal – egy multimédiás CD-ROM-ból és az interaktív www.basisb.de oldalról álló „csomag” segítségével szólítja meg az ifjabb generáció tagjait. (Ezenkívül egy könyv is része a projektnek.)

Az elképzelés a Német Bibliatársulat, a Német Protestáns Fiatalok Munkaközössége (AEJ) és a Német Keresztény Ifjúsági Falvak (CJD) nevű szervezet összefogásával valósult meg. A kezdeményezésről Christian Brenner, a Német Bibliatársulat munkatársa elmondta: a korszerű fordításnál ügyeltek arra, hogy egy mondat se legyen hosszabb tizenhat szóznál. „Kerültük a bonyolult mondat szerkezeteket, és igyekeztünk mellőzni

a mellékmondatok használatát” – tette hozzá.

A honlapon egyelőre az eredeti görög szöveget alapul vevő, mindenki számára jól érthető Márk-evangélium szerepel „modern német” fordításban, amely – a fenti szempontokat figyelembe véve – így kezdődik: „Keresztelkedjétek meg. Változtassátok meg az életeteket! Isten meg akarja bocsátani bűneiteket.” (Összehasonlításképpen Márk evangéliuma első fejezetének negyedik verse így hangzik a Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliájában: „Történt pedig, hogy János keresztelt a pusztaban, és hirdette a megtérés keresztességét a bűnök bocsánatára.”) Aki tudni szeretné, hogy mit jelent a kereszttség, vagy hogy mit értsen bűnök alatt, annak csak kattintania kell egyet, hogy bővebb információhoz jusson. A teológusokból és a nyelvészekből álló csapat a tervek szerint 2010-ig készül el az Újszövetség teljes „mai német nyelvű” szövegével.

► Evangelisches Gemeindeblatt für Württemberg

A berlini metróban Ulrich Parzany-val reklámoz az egyház

Berlin-Brandenburg-sziléziai Oberlatisz protestáns egyháza (EKBO) a német főváros metróstációján keresztül Ulrich Parzany evangélikus lelkésszel reklámozza legújabb ötletét. A program címe: *Az istentisztelet mint felfedezőútak*. A missziói szándékkal – az egyháztól eltávolodottak eléréséért – élet-

re hívott projektet havonkénti istentiszteletekkel valósítják meg a berlini Kaiser Wilhelm-emléktemplomban. Ezen az alkalmon az említett, hazánkban a ProChist elnevezésű rendezvényen keresztül megismert lelkipásztor prédikál.

► A www.idea.de írása nyomán

Német vezető a YMCA élén

Martin Meissner frankfurti ügyvédet választotta új elnökévé a Young Men's Christian Association (YMCA). A negyvenötmillió tagot számláló tömörülés a világszerte legnagyobb felekezetközi keresztény ifjúsági szervezet. Az új vezető a nemzetközi

– elsősorban dél-amerikai és afrikai – kapcsolatok ápolását hangsúlyozta, továbbá életre hívott egy fiatal munkatársak képzését szolgáló német-perui gyakornok-programot is.

► PAX News

Latin-Amerika legjobb rövidhullámú adója a rádiós missziót végző HCJB

Latin-Amerika portugál nyelven beszélő, rövidhullámú adókat kereső hallgatói között az ecuadori fővárosból, Quitóból sugárzó HCJB adó (Hallgasd Jézus Krisztus üzenetét!) a legnépszerűbb. Az adásokat mindenekelőtt Brazíliában fogják milliók – derült ki abból a körkérdeésből, amelyet a brazil Santa Rita rádiós klub tesz föl minden évben a hallgatóknak. A HCJB egyúttal megkapta a „legjobb rövidhullámú adó” kitüntetést címet is.

► Forrás: idea.de

Evangélikus központ épül a Volga-parti Szaratovban

A milliós orosz nagyvárosban, Szaratovban új evangélikus egyházi centrumot hoznak létre. Az első kapavágást Siegfried Springer püspök jelenlétében ejtették június 18-án. A Volga partján épülő létesítmény, melyet majd adományokból fognak fenntartani, előreláthatólag nyolcszáz ezer euróba kerül; egy kétszáz fős istentiszteleti helyiségből, egy szemináriumok és ifjúsági alkalmak tartására alkalmas teremből,

valamint egy lelkési és egy gondnoki lakásból áll majd.

A szaratovi evangélikus egyházközösséget 1772-ben alapították; a történelmi egyház maradványát a szovjet hatóság 1972-ben számolta fel. Az 1993-ban alakult, kétszázhusz tagból álló gyülekezet az épületegyüttes felépüléséig egy ablakatlan pincehelyiségben tartja istentiszteleteit.

► Glaube und Heimat

Sokakat érdeklő AMD-kongresszus

Több mint nyolcszázán jelentkeztek a missziói szolgálatok munkaközösségének (Arbeitsgemeinschaft Missionarische Dienste, AMD) a negyedik kongresszusára. A tanácskozást Lipcsében rendezik meg szeptember 18. és 21. között. További információk a www.a-m-d.de/theologenkongress/ oldalon találhatóak.

► Glaube und Heimat

A nyíregyházi evangélikusok ünnepei

Ebben az évben ünneplik a nyíregyházi evangélikusok műemlék templomuk kétszázhusz éves fennállását.

Károlyi Ferenc gróf meghívására 1753-ban Szarvasról, Békéscsabáról és Mezőberényből háromszáz tót nyelvű evangélikus család érkezett Nyíregyháza és Cserkesz pusztáira, hogy ott virágzó mezőgazdaságot, templomot, iskolát, városházát létesítsen. Hozták magukkal lelkészüket, Vandlik Márton, tanítójukat, Johanidesz Mártont és énekeskönyvüket, a Tranosciust. A gróf megígérte, hogy szabadon használhatják vallásukat. A mai főtéren egyszerű csűrtemplomot építettek.

A vallási türelmetlenség miatt utasítás érkezett a grófhoz a vallási és világi hatóságoktól, hogy tartsa be a rendeletet:

„Cuius regio, eius religio!” Akié a birtok, azé a vallás is. Őseink nem akarták elhagyni vallásukat. Békés megyébe Haruckem báró haragja miatt nem térhettek vissza, ezért messze Délvidéken, Szlavóniában tudtak volna új hazát teremteni. Egyetlen éjszaka alatt lebontották a csűrtemplomot, és a harangját Sulyán egy bokorban rejtették el. Annyit megengedtek nekik, hogy aratásig maradjanak. Abban reménykedtek ugyanis, hogy őseink a jobb gazdasági viszonyoknak köszönhetően majd engedékenyek lesznek. Ez azonban nem következett be.

A vallási türelmetlenség Mária Terézia halálával megszűnt, mert fia, a felvilágosult II. József 1871-ben kiadta türelmi rendeletét, amely megengedte a protestán-

soknak is a szabad vallásgyakorlást. Ekkor százával épültek az országban protestáns templomok.

Őseink is engedélyt kértek és kaptak egy 12 öl széles és 22 öl hosszú templom építésére, amelynek alapjait 1784. március 25-én raktak le. Ezt a napot mind a mai napig a templom alapkövetelésének ünnepeként üli meg a gyülekezet. Közben végezték a mezőgazdasági munkát, hordták a követeket a Bodrogköz-ből, fizették a vámat a tokaji hídon, két és fél év alatt elkészült a háromezer férőhelyes templom. Coroni Frigyes gömöri esperes 1786. október 22-én szentelte fel. Két lelkész és három tanító tartására kaptak engedélyt.

Amikor a templom 1885-ben százéves lett, egy nemes lelkű asszony vasráccsal vette körbe a templomkertet. A főbejáráshoz vezető lépcső bal oldalán egy öntöttvas táblán ez a felirat volt olvasható: „Ezen rásot ajándékozta Csengery Sámuelné szül. Szekeres Juliána”. A rásot 1940-ben a templom homlokzatáig lebontották, helyére a mai félköríves feljártot építették meg.

1936-ban, amikor a templom százötven éves lett, szintén örömmünnepeket ült a gyülekezet. Akkor volt hetvenöt éves a Kossuth-gimnáziumban folyó gimnáziumi oktatás, Geduly Henrik pedig huszonöt éves püspöki jubileumát ülte. Ekkor a templomot nemes vakolattal burkolták, amely a mai napig is látható.

A gyülekezet 2003-ban ünnepelte megalakulásának kétszázötvenedik évfordulóját. Ekkor is sor került a templom külsejének a megújítására. A toronyszerkezet renoválásakor a toronygömbben három elfelejtett üzenetet fedeztek fel, amelyet a korábbi felújítások alkalmából helyeztek el ott őseink. A mostani gyülekezet is üzent a jövő nemzedékének.

Ebben az évben is örömmünnepeket ült a nyíregyházi gyülekezet. Kétszázhusz éves a műemlék templom, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium pedig fennállása kétszázadik évfordulójának a megünneplésére készül. A templommal szemközt Alpár Ignác tervei alapján 1892-ben épült általános iskola tíz évvel ezelőtt került vissza egyházi kezelésbe.

■ DR. REMÉNYI MIHÁLY

A nyíregyházi Nagytemplom

Nagycsaládosok hete Szarvason a Középhalmi Misszióban

A Középhalmi Misszió a szenvedélybeteg utógondozásán, az idősek felkarolásán és a Tessedikkel a XXI. Századba – Második Esély Népfőiskola programján kívül régóta foglalkozik nagycsaládokban, csonka családokban élő gyermekekkel. Számukra az idén július 24. és 29. között szerveztek tábor. Érkeztek gyerekek Tiszaföldváról, Mezőúrról, Nyíregyházáról, Csabacsüdről, Szarvasról és természetesen Középhalomról. Huszonhét gyermek élvezhette a programokban gazdag kikapcsolódást.

Délelőttönként Jézus csodáiról hallhattak Horváth Anikótól, a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola iskolalelkészétől. A gitáros énekeket Horváth Olivér ótemplomi lelkész kísérte. A történe-

FOTÓK: JANURIK ANDRÁS

tek részletesebb kifejtésére kis csoportokban került sor.

Délutánonként lehetőség volt kézműveskedésre, focizásra, egyéb labdajátékokra, gyalogtúrásra. Akadályversenyt, bibliai vetélkedőt is rendeztek a résztvevők számára. Egyik nap ellátogattak a Körös-Maros Nemzeti Park szarvasi látogató központjába, az Anna-ligetbe, ahol a tanösvény bejárása után foglalkoztató programon vettek részt. Ezt követően az Ótemplomba mentek rövid lelki feltöltőkezdésre, majd a városi gyógyfürdőben pihenték ki a fáradalmakat. A tábor másorral, igei útravalóval, táborüzzel, szalonnasütéssel, tűzijátékkal zárult.

■ JANURIKÉ CSONKA ERIKA
táborszervező

„Csordultig van poharam”

Történet a hetvenes évekből

Margit betakarta a három fészkelődő kis lánykát, csókot nyomott a homlokukra. „Aludjatok jól!” – suttogta melegen. Egyszerre felmerült előtte a messze távolból a nagyanyja keze, mellyel ilyenkor keresztet vetett unokái homlokára, ezzel aludtak el. Milyen régen volt! Édesanyjuk nem gyakorolta már ezt a szép szokást, hiszen azt akarta, hogy minden baba-nélkül nőjenek fel, jó szocialista gyerekek legyenek. Sikertől! Sikertől? Nagy nehézségekkel megküzdve végezte el a főiskolát, s a gyermeknevelés gondjaival küszködve élt férjével a három gyerek által kiérdemelt lakótelepi lakásban, tanári diplomával az asztalfiókban.

Párja a másik szobában olvasott, várta a gyerekek elcsendesedését. Fáradtan ült le mellé.

– Hogy telt a napod? – kérdezte ő először a mindig csöndes Pétert.

– Letelt – hangzott a válasz. – És nektek?

– Zsófia egy kicsit köhög, de különben semmi különös. Délelőtt utánanézttem: Katikát be kellene írni az iskolai előkészítőbe. Most hátrány, hogy nem járt óvodába.

Péter csendben nézett maga elé. Milyen nagy lett ez a lány! Pedig szinte most volt, hogy izgalommal várták az elsőt! És most értelmes, szókimondó, lényeglátó kisasszony. Minek neki előkészítő?

– Nem lesz könnyű felnevelni három lányt ebben a világban!
Ő is milyen tudatosan kereste annak idején a tiszta, becsületes, szorgalmas feleségnek valót! És mennyire kellett keresnie! De nem panaszkodott, mert nem is csalódott Margitban. Jó háziasszony, türelmes feleség és jó anya.

Míg Margit egyszerű körülmények közül nőtt a pedagógustársadalom szintjére, Péter éppen ellenkezőleg. Igaz, ő is nagy küzdelmek árán végezte el az egyetemet, de azért, mert származása miatt mindig mellőzésben volt része. Apja még földbirtokosok gyermekeként született, nemesi családban, s bár Trianon mindenüktől megfosztotta őket, féltve őrizte a címet, a nemesi oklevelet, a régi családi emlékeket. Lehet, hogy volt valami számítás is abban, hogy Péter egyszerű családból való lányt vett feleségül? Nem hiszem. Igazán szerették egymást, és becsületesen meg akartak felelni az élet adta feladatoknak.

Margit felsóhajtott.

– Nem is gondolod, hogy mi jutott eszembe a gyerekek mellett.

Péter kérdően nézett rá.

– A nagyanyám. És az a régi szoba, ahol az öregekkel együtt mi is élünk. A barna nagyágy, melyben ketten aludtunk Zsuzsival, a Mária-kép az alatta mindig égő mécsessel, a muskátlik az ablakban... Csodálatos volt, amikor reggel rájuk ragyogott a nap. Milyen más minden, mint itt, a panelban.

– Örüljünk ennek és Panninak, aki megszerezte nekünk – emlékeztette Péter őt az akkor érvényes lakástörvényre. – Ha Panni nem lenne, még mindig az albérletben szorongánánk...

Csend lett. Péter újra belemélyedt a könyvbe, Margit az újság után nyúlt. Este lett, s még nem is ért rá átnézni. Gyermekbűnözés, prostitúció. Szomorú, lehangoló esetek.

– Ki segít felnevelni őket? – kérdezte most ő, először csak saját magától, majd hangosan is. – Az iskola? Az úttörők? A vallás?

Megint a nagyanyja keresztvetése jutott az eszébe. Péter csodálkozva nézett fel.

– A vallás? Ez soha nem jutott volna az eszembe. Én igazában soha nem foglalkoztam a vallással, el is felejtkeztem róla. Tényleg, te meg vagy keresztelve?

– Persze, bár anyámék ellenezték, de nagyanyám elvitt a templomba. És veled mi van? – kérdezett vissza Margit.

– Nincs sok emlékem a vallásról – gondolkodott Péter. – Anyám megkereszteltetett ugyan, de soha nem jártam templomba. Talán azért, mert apám

evangelikus volt, és a családja a Felvidéken nagyon is komolyan vette evangélikusságát; voltak, akik meg is szenvedtek hitükért. Valamiért, nem is tudom, hogy miért, de üldözték őket.

– Persze, az ellenreformáció alatt – Margit ezt tudta tanulmányaiából.

– De apám mégis hozzájárult, hogy anyám a katolikus templomba vigyen. Így aztán nem is tudom, hogy hova tartozom.

– Sehova – állapította meg Margit tárgyilagosan. – Egyikünk se tartozik sehova. Hiszen se te, se én nem gyakoroljuk a vallást, nem nevelkedtünk hitben, sőt nem is foglalkoztunk vele. Én is csak annyit tudok, amit az egyetemen tanítottak róla.

– A marxista egyetemen – mondta gúnyosan Péter.

– Miért, még milyen egyetemre járhatam volna? – védekezett Margit. – Ez van, ezt kell szeretni – ez a közhelyé vált mondas abban az időben elég sűrűn elhangzott. – De eltértünk a tárgytól. A gyerekeink neveléséről beszéljünk.

– Mit akarsz tenni? Hogy kezdenél hozzá a vallásos neveléshez? Te sem tudsz semmit!

– Van itt egy templom a közelben, nézzük meg.

– Jó, de csak evangélikus templomba megyek! Az apám iránti tisztelet ezt kívánja.

– Nekem mindegy – vont a vállát Margit. – Lehet, hogy nem is ez a megoldás, de megpróbálhatjuk. Lehet, hogy a vallás védelmet nyújt a gyermeknevelésben.

– Aludjunk rá egyet – fogta át felesége vállát Péter –, késő van.

***

Pár nap múlva gyönyörű vasárnap reggelre ébredtek. A nyitott ablakokon becsicseregtek a rigók, a kislányok meg idebenn csiviteltek ágyukra kuporodva. Babáztattak. Margit gyorsan öltözött, hiszen annyi mindent tervezett arra a napra. Péter itthon van, játszik a gyerekekkel, így ő jobban időt tud szakítani a vasalásra és a főzésre. Délután azért elmentek menni sétálni, látogatóba, ideoda. Már terített is a reggelihez. Dudorászott.

– Öltözzetek hamar! – adta ki az utasítást.

El is telt a délelőtt a szokott munkákkal, csak egyvalami volt más: minduntalan megszólaltak a harangok a környező templomokban. A feláramló villamos és autózaj kis szüneteit harangzúgás töltötte be. „Érdekes, még soha nem tűnt fel” – gondolta Margit.

– Hallod a harangszót? – kérdezte Pétert, nem minden cél nélkül.

– Miért kérdés? Máskor is így szól.

Péter nem vett észre semmi különöset, de Margit hívogatást hallott ki a csengő-bongó hangokból. „Hol lehet erre felé evangélikus templom?” – gondolta, bár nem tulajdonított nagyobb jelentőséget annak, hogy melyik felekezet templomát nevezik meg. Hogy a gyerekeket is bevonja a harangzúgás hangulatába, felidézett egy rég tanult éneket: „Harangoznak a toronyban, megy a király a templomba...” Felnőttként talán soha nem énekelte ezt. A lányok hirtelen felfigyeltek. Mindig szívesen kapcsolódtak anyjuk énekéhez, de ezt most nem tudták. Margit lassan mondogatta a szöveget, s mire asztalhoz ültek, már ők is csatlakoztak vidám kis hangjukkal.

Péter a telefonkönyvet tanulmányozta. – Van egy pár megállóval arrébb egy evangélikus templom. Délután majd el-sétálunk arra, jó?

Ebéd körül azonban hirtelen megváltozott a hangulat. A gyerekek valamin csúnyán összeveszték, a hús meg leégett, amíg ő rendet akart teremteni közöttük. A leves kifutott. A nyitott ablakok ellenére kellemetlen szag töltötte be az egész lakást, ráadásul a szomszéd is átkiabált az erkélyről: „Csend legyen már! Pihenni szeretnénk!” Péter is morgott. Meleg lett, Margitról folyt a víz, mire kész lett az ebéd. „Nem megyünk mi sehova!” – gon-

dolta haragosan. Odavágta az asztal közepére a fazekat: „Egyetek!” – Végképp kicsordult a pohár, pedig milyen szépen kezdődött a nap, s mi lett belőle! Zokogva vonult a másik szobába.

Sokat számított, hogy ebéd után Péter segített lenyugtatni és lefektetni a kicsiket. Margit is megpihent egy kissé a vasalás előtt.

Amikor aztán a gyerekek is felébredtek, előjött a reggeli gondolat: menjünk, nézzük meg azt a templomot! Nem szóltak róla egymásnak, csak sétálni indultak. De a titkos cél bennük volt. A gyerekek meséltek, fecsegték, Péter már a karjára is vette Pannikát. Sok volt neki az a három megállónyi út gyalog. Kis, eddig ismeretlen utcácskákon vágta át, s örömmel vettek észre egy játszótér. Nem volt valami fényes, de lengtek a hinták, csábítóak voltak a mászóókák, sőt egy-egy pad is hívogatta a fáradtakat. Margit megérezte, hogy hosszú volt a nap, lerogyott. Gyönyörködött a kicsik örömeiben.

Egyszerre mély zengéssel, szinte mellettük megszólalt a harang. Nem is vették észre, hogy a dús fák árnyékában ott áll a kis templom, amelyet kerestek. A hintázó kislányok rákezdték: „Harangoznak a toronyban...”

– Úgy látszik, kezdődik valami – szóló Péter. – Menjünk be!

Csendesen szólt az orgona, néhány – javarészt fiatal – ember foglalt helyet a padokban meg egy középkorú házaspár és egy idősebb asszony. Fekete köpenyes férfi ült szemben velük, oltár, gyertyák, virágok és egy kép, melyen csak egy fehér ruhás alak látszott, a többi homályba burkolódzott az esti fényben. A gyerekek csodálkozva néztek szét, idegen volt ez a környezet a számukra. Valaki, aki még utánuk jött, invitálta őket, hogy foglaljanak helyet. Megvárta, míg a kislányok elhelyezkedtek, és ő is melléjük ült. Két könyv volt a kezében. Az egyiket kinyitotta, és továbbtolta Margit elé, a másikat pedig megtartotta. Éneklés kezdődött. Az orgonakiséret segítségével Margit is egyből el tudta énekelni az egyszerű dallamot.

Péter csak olvasta a szöveget. „Gondviselő édes Atyám, kérlek, engem, meg ne utáld!... – milyen régi ének! 17. századi!” Múltba néző lelke egyszerre megmelegedett. „Lehet, hogy az őseim is énekeltek ugyanezt?”

A fekete köpenyes férfi most felállt a magaslatra, s köszöntés után állva kellett meghallgatniuk, amit olvasott. Hosszabb szöveg volt, első hallásra nem is igen érthető. Margit fáradt értelmébe csak egy mondat hatolt be: „Hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhettek...” Bizony ma is azt hitte, hogy rosszabb már nem lehet. Kicsordult a pohár, veszekedett a gyerekekkel, türelmetlen volt, amiért olyan sok hárul rá. Három gyerek sűrűn egymás után, aggodalom a betegségek miatt, a háztartás ügyes vezetése, a pénz jó beosztása, a férje és a nagyobb család egyensúlyban tartása megterhelte a lelkét. S mostanában a gyerekeknélvesztés felelőssége is rászakadt. De Isten az, aki nem hagy feljebb kísértetni. Nem is nagyon értette, hogy mi az: kísértetni, de valahogy az előbbi gondok jutottak az eszébe róla. A férfi is arról beszélt, hogy Isten az, aki segíthet, aki mellettünk áll, aki a kimeneke-dést is megadja.

Egymásra néztek Péterrel: „Jó lesz itt nekünk! Otthonra találtunk.”

***

Amikor egy pár hónap múlva a három kislány ott térdelt az oltár előtt, és a keresztvíz csordult a fejükre, és amikor k is odaborultak, hogy házasságukat Isten kezébe tegyék, akkor futottak át rajta ezek az emlékek, mert a 23. zsoltár szavai hangzottak fel: „...csordultig van poharam.” Isten csordultig tölti, de nem engedi, hogy túlcsoorduljon, hogy ki-omlójjon, hogy elviselhetetlen legyen. Éppen eleget ad, annyit, amennyire szükségünk van.

■ BENCZE IMRÉNÉ

Kiút a félelemből

Félelem és szeretet – ez lesz a témája a Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága néhány nap múlva kezdődő országos konferenciájának.

Mindennapi életünkben sok a félelem. Közülük sok a testi, lelki, szellemi, szociális egészséggel kapcsolatos. Féltjük szeretteinket és önmagunkat. Rászorulunk az egészségügyre. A fájdalom, a betegségeket szeretnénk elkerülni, és meg akarunk gyógyulni, ezért orvoshoz fordulunk. De sokszor félünk még a diagnózistól, a hozzá kellő vizsgálatoktól és a szükséges kezeléstől is. Az egészségügyben dolgozók is sokféle félelemmel küzdenek. Forrás-, idő-, bizalomhiány, jogi megkeresések mérgezik munkájukat. Félelem miatt választhatják az úgynevezett defenzív orvoslást, melyben a központi törekvés a kezelés esetleges jogi következményeinek, az ütközéseknek a kerülésére irányul.

Útmutatónk augusztus 13-ra kijelölt igeszakasza (Mt 25,14–30) arra döbben-tett rá, hogy a félelem az üdvösségünkkel összefüggő, fontos kérdés. A példázatbeli őt, illetve két talentumot kapott szolgálóval való elszámoláskor kiderül, hogy ők úgy kamatoztatták a kapottakat, mintha a sajátjuk lett volna. A gyarapodás egyformán szolgálta saját örömeiket és urukét. Az egytalentumos szolgáló alapállása egészen más. Nem a képessége szerint kapott egy talentumot kevesli, hanem kénytelenül úrnak tartja megbízóját. A sáfarkodásra kapott összeget mindvégig magától idegennek tekinti, ezért félelmében elássa, pedig ura – ha csak egy időre is – teljesen rábízta. Szembehelyezkedik urával, és az elszámoláskor szinte egyenrangú félként, szeretetlenül mondja: „...nézd, itt van, ami a tied.” (25. vers)

Életünket, szeretteinket, mindenünket Istenről kaptuk ajándékba, de elszámolásra is. A példázatbeli „külső sötétség” ítélt szolgáló nem azért került a fogcsikorgatás helyére, mert nem gyar-

apította ura rábízott vagyonát. Hitem szerint ha buzgó igyekezete ellenére ügyetlenül forgatta volna a rábízott talentumot, és ezt töredelmes szívvel közölte volna, arra is kaphatott volna bocsánatot.

Konferenciánk a szakmai kérdéseken túl Isten Krisztusban megjelent szeretetében akar megerősíteni bennünket, hogy félelem nélkül szolgálhassuk őt mindnyájunk boldogulására. Neves előadó fog szólni az egészségügyben előforduló hétköznapi félelmekről (Bodnár Ákos), a házasságtól és a gyermektől való félelemről (Süle Ferenc), a médiumokban rejülő olyan lehetőségekről, amelyek felhasználhatóak a félelmet elűző szeretet terjesztésében (Győri János Sámuel), a szívátültetésről (Bodor Elek), a szív megőrzéséről (Marozsán Ibolya), a tüneti kezelés lehetőségeiről és a tervezett evangélikus kórházról (Bereznai Benjámín), a szeretetnek és a félelemnek a különböző kultúrákban való megjelenéséről (Kevin Vaughan), a családorvoslás területén felmerülő pszichoszomatikus problémákról (Margittay Erzsébet), a robbanásszerűen fejlődő genetikai ismeretek méltatlan felhasználásának kivédéséről (Falus András), Isten szeretetéről (Müller György), illetve arról, hogy miként csökkenthetjük a betegek félelmét (különböző szakorvosok kerekasztal-hozzászólásai). Az előadások után megbeszélések, reggelente áhítatok (Szabó Dániel, Péterfai János, Győri Gábor), imaközösség, éneklés és egyéni beszélgetések segítenek majd abban, hogy megteljünk Istentől kapott szeretettel, mely elűzi mind a felesleges, mind pedig a jogos félelmeinket.

Szeretettel várjuk az érdeklődőket konferenciánkra, Piliscsabára a Pázmány Péter Katolikus Egyetem központi előadótermébe augusztus 25-től 27-ig (telefon: 1/229-1130). A részvétel az orvosokat tíz továbbképzési pontra jogosítja.

■ GYŐRINÉ DR. DRENYOVSKY IRÉN

Rendhagyó '56-os megemlékezés

Ötven évvel ezelőtt Nagybaráton (ma Győrújbarát) tizenegyen írták alá azt a dokumentumot, amely azután a *Lelkipásztor* 1956. októberi számában jelent meg. Mind az írás lelkülete, mind pedig az ébredés érdekében megfogalmazott javaslatok híven tükrözik az aláírók egyházszertetét, Isten előtti felelősségtudatát. A közeli napokban (augusztus 28–30-án) Gyenesdiáson az egykori „aláírók” gyermekei, unokái, családtagjai ké-

szülnek Isten igéjének fényében értékelni a kapott örökséget: nemcsak a múltba, hanem körül- és előretekinteni is...

A háromnapos együttléten – aláíróként – id. dr. Fabiny Tibor nyugalmazott egyháztörténész idézi fel a Nagybaráton történeteket azok körében, akik 2006 nyarának végén is Isten igéjére figyelve, imádkozva, egyházunk szolgálatának, népének megújulását szívükön viselve gyűlnek össze.

...azt tartásuk magatokról, hogy meghaltak a bűnnek, de éltek az Istennek a Krisztus Jézusban.” (Róm 6,11) Többek között ez az igevers ihlette a kelenföldi evangélikus templom keresztelőkútjához készült keresztelőtálat, mely Madarasy István ötvösművész alkotása.

É L Ő V Í Z

Veled van Istened, az Úr

Csak egy pillanatra nem figyel, és már is megtörtént a baj. Az a fránya időjárás tehet mindenről. Az egyik nap még trópusi hőség, másnap meg már a kardiánját kellett elővennie, úgy vacogott. Ébredés után – mint mindig, most is – Isten előtti elcsendesedéssel kezdte a napot. „Veled van Istened, az Úr, ő erős, és megsegít. Boldogan örül neked, megújít szeretetével, ujjongva örül neked” (Zof 3,17) – olvasta a Bibliában.

Imádság után is minden a megszokott módon történt; mielőtt reggelizett volna, a fürdőszobába ment. Egy cseppet figyelmen kívül, talán kissé meg is szédült, amikor kilépett a zuhanyozóból. Megcsúszott, elesett. Az eredmény: kartörés. „Még szerencse, hogy a bal kezemre estem, nem a jobbra, így nem vagyok egészen magatehetetlen” – gondolta, miközben a gipszelésre várt. A kórházban gyorsan túlést és kellemetlen művelten, és a legszívesebben már igyekezett volna haza, de ekkor beléhasított a felismerés: „Tulajdonképpen mi nek siessek? Hiszen senki nem vár rám, a lányom, a vejem és az unokák messze laknak tőlem, élnek a saját életüket. Nincs szükségük rám. Senkinek sem hiányom...”

Idáig jutott a gondolkodásban, amikor megpillantott egy pongyolába öltözött fiatalasszonyt, aki a lányára, Katira emlékeztette. A nőt egy ápoló tolt a hosszú kórházi folyosón. Nem tudta levenni róla a szemét. Követte. A sürgősségi osztályról – ahol ő volt – hamar elérték a kórtermeket.

Szégyenlősen lépett be az ajtón, félve szólította meg a nőt. „Ne haragudjon, kedves, hogy »követtem«, de annyira emlékeztet a kislányomra, Katira, egyszerűen nem tudtam megállni” – mondta neki. A nő ránézett, és kedvesen mosolygott. „Semmi baj, tessék csak nyugodtan leülni. Egyébként engem is Katinak hívnak...” – hangzott a válasz. „Köszönöm” – felelte hálásan, majd a kezét nyújtva bemutatkozott: „Mária.”

Miután leült az ágy melletti székre, akaratlanul is körbenézett a teremben. A Kati nevű fiatalasszonyon kívül még hárman feküdtek ott, három idősebb, vele egykorú, hatvan-hetven év közötti hölgy. Az egyik erősen köhögni kezdett. „Bocsásson meg” – fordult újszülött ismerőse felé, majd az idős nőhöz lépett. „Segíthetek, kér egy pohár vizet?” – kérdezte. A nő a kezével jelezte az igent, Mária pedig elvette az ágya melletti éjjeliszekrényről a poharat, a fali csaphoz, majd újra a nő ágyához sietett, hátra veregette, megitta. „Köszönöm” – rebegte hálásan és kifáradtan. „Igazán nincs mit” – felelte Mária, aki annyira örült, hogy segíthetett, hogy azonnal meg is kérdezte a többieket: „Szüksége van-e esetleg valakinek még valamire? Szívesen elmegyek a büfébe vagy az újságoshoz, szívesen idehozom, amit kérnek, hiszen ezt a keveset egy kézzel is elbírom...”

A fiatalasszony kedvenc hetilapját, egy másik idős hölgy egy doboz narancslevelet kért. Mária boldogan ment, és intézkedett. Attól a naptól fogva mindig bejárt a kórházba, egymás után nézett be a kórtermekbe, és mindenhol megkérdezte, kinek miben segíthet. Idővel a kórház Mária nénije lett, a betegek régi jó ismerőse. Mindenkihez volt egy kedves szava. Segített etetni, itatni, vásárolni, vagy ha kellett, csak ült egy-egy beteg ágya szélén, és hallgatta az élettörténetüket. De ott volt nemcsak a termekben, hanem a folyosókon is; szeretettel mosolygott rá az előre köszönő ápolókra és nővérekre.

Egyszer egy korabeli nő jött vele szembe begipszelt karral; eszébe jutott az a nap, amikor eltörte a karját. Egy pillanatra újra érezte a régi fájdalmat is: „Nincs szükségem rá, nem hiányozom senkinek...” De aztán képek villantak fel előtte: könnyes szemek, mosolygó arcok, szép emlékek, megható emberi történetek. És megértette, hogy mindennek így, pontosan így kellett történnie.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 11. VASÁRNAP – Lk 18,9–14

Hogy megyek haza?

A Szentháromság ünnepe utáni 11. vasárnap evangéliumaként csendülnek fel ezek a mondatok szerte az evangélikus szószékeken. „Nagy a mi Urunk, és igen hatalmas” – zeng a kezdő zsoltár, s tudjuk, hogy Urunk nagyságát, jóságának hatalmas voltát érthetjük meg a példázatban is. „Mindig kegyelemre szorulunk” – hangzik a vasárnap mottója. Az evangélium frappáns illusztrációja ennek. „Urunk, aki abban mutatod meg hatalmat, hogy irgalmas vagy: áraszd ki reánk is kegyelmedet...” – így a lényeges gondolatokat összegyűjtő kollektá imádság. Mai igénk is innen érhető: Urunk abban mutatja meg hatalmát, hogy irgalmas.

Isten előtt állunk. Előtte zajlik életünk. Ő látja gondolatainkat, szándékainkat. Ővele lehet megbeszélni minden dolgunkat. Ő tudja előtértenetünk, ismeri jelenünket, formálhatja jövőnket. Tudunk vele beszélni, szóba áll velünk, figyel ránk. Nem órajta múlik, hogy kialakul-e az igazi párbeszéd. Rajtunk áll, hogy élvezzük-e jelenlétének áldásait, furdözünk-e tekintetének sugaraiban, átmelegszünk-e szeretetének tüzeinél, vagy pedig menekülünk előle, félünk pillantásától, és távol tartjuk magunkat minden segítő szándékától.

A példázatbeli farizeus és vámszedő más-más módon élte meg a templomban Isten közelségét. A farizeus – bár úgy viselkedett, mint aki bennfentes, és

közel van Istenhez – valójában nagyon messze került Urától. Megszólalása, minden rezdülése Isten félreismeréséről s a kegyelmes Isten elutasításáról árulkodik. A magamutogatás és magabiztoság mögött torz hit, eltévesztett helyzetértékelés, hamis önértékelés húzódik meg. A vámszedő helyes pozíciója, az alázat alapállása élete minden negatívumát áthidalva elségezte Istenhez. Szava eljutott az égig, s a reális önértékelés engedte, hogy a nagy Úristent valóban nagyra lássa. Jézus arra tanít, hogy miként állhatunk meg Isten előtt.

Kegyelemre szorulunk. Mindannyian. A farizeus és a vámszedő egyaránt. A magabiztosan hívó és a bizonytalanságban kételkedő. A bűnösnek látszó és az igaznak tűnő. A Krisztus-követ és az Úrtól messze járó. A régi egyháztag és az új megtért. A biztosan nyeregben ülő és a kérdőjelek sokaságával viaskodó. Mindannyian kegyelemre szorulunk. „Szeret az Úr, azért nincs még végünk...” – olvassuk Jeremiás siralmaiban (3,22). Életünk igazi titka a kegyelem.

Kegyelemből élünk, s kegyelem, hogy van jövőnk. Nem természetes, nem magától értetődő. Rá lehet csodálkozni: megkegyelmezett nekem az Isten. Miért? Meg nem érdemlem. Meg nem szolgáltam. Hát akkor miért? Mert szeret. De vajon hajlandó vagyok-e gondolati váltót

állítani és másként gondolkodni, másként élni, mint a világ? A minket körülvevő világ ugyanis – s ez nem sötétített kép, ellenkezőleg, nagyon is realista – nem kegyelmes, hanem kegyetlen. Kegyetlen teljesítményharcba hajszol mindannyiunkat. Csak annak van maradása, aki sikeres, és látható eredményeket ér el. Aki nem teljesít, az kegyetlenül a háttérbe szorul, azzal nem számolnak, azt leírják.

A példázatbeli farizeus ezzel a szemlélettel áll Isten elé. A templomban is így gondolkodik: ezt meg ezt teljesítettem, idáig eljutottam, büszke lehetek rá, de büszke lehetsz rám te is, Teremtőm. Isten azonban nem hallomás után ítél, nem figyel az öntömjénező magabiztoságra, nem jegyzi a világ tőzsdéjén oly becses eredményeket. Látja, ha a kirakat mögött nincs semmi, tisztában van a látzateredményekkel, s tudja azt is, hogy a sok jó mellett, az igyekezést erőfeszítést mellette is több van a rovásunkon, mint amennyi a javunkra írható.

Jézus kijózanítja hallgatóit. Segít Isten szemével látni és a mennyei Atya értékrendje szerint értékelni. Mert az ő értékrendjében nem a teljesítmény a kulcszó, hanem az órá hagyatkozó hit. Hit abban, hogy Isten kegyelmes, hit abban, hogy szeretetből még engem is elfogad, hit abban, hogy nem a kevésnek bizonyuló teljesítményem alapján, hanem

A VASÁRNAP IGÉJE

Jézus Krisztus „teljesítménye” alapján történik majd a végső elszámolás.

A mai evangélium egyszerre állít minket jó startvonalra (hátról még lehet előre jutni, de elől állva csak visszalépni lehet...), ugyanakkor esélyt ad arra is, hogy célba érjünk. Megadja a biztató reményt, hogy rendeződhet az életünk.

Mindkét szereplőnek szüksége volt életrendezésre. Az egyiknek foglalkozásából eredő bűnei miatt, a másiknak kegyetlenül kegyes önhittsége miatt. Az esélyegyenlőség adott: a templomban álltak, s mindketten Istennel találkozhattak. A baj ott történt, hogy egyikük – a büszke farizeus – önmaga lett akadály a találkozásnak: beképzelt viselkedése és pökhendi szava ellehetetlenítette. Mert nem mi tudjuk rendezni az életünket. Arra egyedül Isten képes. Az ő szándéka, szíve indulata pedig egyértelmű: rendbe akar hozni, meg akar igazítani.

Nem mindegy, hogyan érünk haza. A napi utunkról és az életutunkról. A példázatban nyilvánvaló a végeredmény: az egyik megigazulva ért haza. Az, aki semmit nem tudott hozni, csak alázatos, bocsánatkérő szívét. Lukács summásan fogalmaz: ...nem úgy, mint amaz.” Ezért áll előtünk a jézusi példázat ma s a most kezdődő héten – hogy úgy érkezzünk haza, mint a vámszedő.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Mennyei Atyánk, aki egyházat gyűjtesz magadnak a földön, add kegyelmedet, hogy ajándékaidat meg ne vessük, hanem teljes szívvel bízzunk benned!

[Lektor:] Kérünk, Urunk, szabadíts meg bennünket az elbizakodottságtól, a gőgtől, a szeretetlenségtől, hogy testvéreinket ne ítéljessük, ne is nézzük le őket, hanem megértéssel és szeretettel hordozzuk egymást! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akik bűneik terhe alatt roskadnak. Add, hogy felismerjék: nálad számunkra is van bocsánat, mert szent Fiad legyőzte a bűn hatalmát, és még ma is irgalommal hív magához minden elcsúszott! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért, egyházunkért és az egész kereszténységért. Segíts, hogy szé-

gyent ne hozzunk rád méltatlan életünkkel, és emlékezz, hogy csak irgalmadból élünk! Taníts kegyelemből élni, hogy neked engedelmessé, bűnösökként is a te dicsőségedet szolgáljuk! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Oltalmadba ajánljuk a szenvedőket, a betegeket, a nélkülözőket. Ne terheld őket erejükön felül! Mutasd meg rajtuk irgalmat, hogy el ne keseredjenek! Siess segítségükre, szabadítsd meg őket! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Emlékezzél meg nemzetünkről, és add, hogy hálával gondoljunk mindazokra, akiknek szolgálatával evangéliumod a mi népünkhez is eljutott! Vezess bennünket Krisztus igaz ismeretére, hogy ne legyen hiábavaló mindazok fáradozása, akik ezeréves

történelmünk során Krisztust hirdették és követték közöttünk! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, őrizd és védelmezd ezután is országotunkat! Add, hogy egyetértésben és békeességben éljünk! Adj vezetőinknek bölcsességet, és ébreszd őket előttem való felelősségük tudatára, hogy neked tetszően kormányozzák népünket! Add, hogy az eljövendő nemzedékek is örömmel vallják hazájuknak ezt a földet! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkés:] Hallgass meg minket, Urunk, és légy hozzánk irgalmas, ne emlékezzél meg bűneinkről, hanem újítsd meg rajtunk kegyelmedet, hogy elnyerjük az örök üdvösséget szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen.

HETI ÚTRAVALÓK

Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr, az a nép, amelyet örökségül választott. (Zsolt 33,12)

Szentháromság ünnepe után a 10. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a béke városának és Isten népének a sorsára emlékeztetnek két ünnep – Jeruzsálem pusztulásának 1936. évfordulója és államalapító I. István királyunk névnapja – alkalmából. Legrégibb nemzeti ünnepünkön kettős fényben ragyog, és két kérdést tesz fel e zsoltárvers: Isten vallja-e ma is Urának ez a nemzet? És boldog-e Krisztus népe ebben az ezeregyszázötödik évben elfoglalt honban? Bűnbánattal s Istenben bízó rendíthetetlen hittel tudunk-e így válaszolni: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk! Irgalma nem fogyott el, megújul reggelre kelve?” (Jsir 3,22.23; Lk) Jézus kétszer fakadt könnyekre: Lázár sírjánál és Jeruzsálem sorsa fellett. „Amikor... meglátta a várost, megsíratta...” mert az nem ismert fel a békeségre vezető utat és azt sem, hogy Jézusban maga az Úr Isten látogatta meg az ő népét. Az ezeréves magyar kereszténység felismerte-e mindezeket? S hallgatva őt rajong-e Jézusért, vagy ma is igaz Ura megállapítása: „Meg van írva: És az én házam imádság háza legyen, ti pedig rablók barlangjává tettétek” (Lk 19,41.46)? „Igen aggodom hazámért, (...) mert nem veszi fontolóra e kegyelmi idő legfőbb teendőjét. Most az Úr úgy jön, mint Atya, igehirdető, igazi Üdvözítő – tanácsolni és segíteni.” (Luther) Pálnak is nagy a fájdalma népe miatt: „...nem a testi származás szerinti utódok az Isten gyermekei, hanem az ígért gyermekei számításán az ő utódainak” (Róm 9,8), mert ő nem igazságtalan, hanem irgalmas és könyörülő Úr! „Az Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott.” (Róm 11,2) Ő szuverén Úr; kiválasztott bennünket, nem zsidókat is a Krisztusban! Titusznak, a római hadvezérnek a serege 70. augusztus 10-én bekerítette Jeruzsálemet; elfoglalta, elpusztította, és a templomot is lerombolta. Beteljesedett Jézus jövendölése: „...nem marad kő kövön, amit le ne rombolnának...” és pogányok tapossák Jeruzsálemet...” (Lk 21,6.24) Ezért is mondhatta a Messiás: „Higgy nekem, asszony, hogy eljön az óra, amikor nem is ezen a hegyen, nem is Jeruzsálemben imádjátok az Atyát”, hanem „léleken és igazságban” (Jn 4,21.24). A pogányok apostola nekünk is mondja: Izrael elesése üdvösség a pogányoknak, akik mint vad olajfák beoltatnak a szelíd olajfába, és a zsidók mint „természetes ágak mennyivel inkább be fognak oltatni saját olajfájukba” (Róm 11,24). Jézus választott apostola volt Bertalan is, aki csak a tizenkettő névsorában említették. A 9. század óta Nátánaél azonosítják vele, aki így vallott Uráról: „Mester, te vagy az Isten Fia...” (Jn 1,49) Jézust a Golgotára vezető útján is Jeruzsálem pusztulása foglalkoztatta: „Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok, hanem magatokat és gyermekeiteket sirassatok; mert jönnek majd olyan napok...” (Lk 23,28–29a) Ez a prófécia még nem teljesedett be; ama napon „rátekinetek arra, akik átdöftek” (Zak 12,10). Ezért „Tisztítsd meg szíved, / Jeruzsálem népe... (...) Véled az Úr van!” (Ez 46,1.6)

Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. (1Pt 5,5)

Szentháromság ünnepe után a 11. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben kegyelmet nyert, alázatos emberek életpéldáival figyelmeztet bennünket Istenünk, hogy mindig a kegyelmére szoruljunk. Ismerjük (fel), hogy „nagy a mi Urunk és igen hatalmas, bölcsessége felfoghatatlan” (Zsolt 147,5; Lk), de kegyelme Krisztusban elérhető! A gőgös, önelégült farizeus és a bűnbánó, alázatos vámszedő példázatában a kétféle vallásosság: a törvényen alapuló és az evangéliumi kegyesség közötti alapvető elentét lényege kerül előtérbe, s ezt Jézus mondja ki nekünk: „...ez megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz.” (Lk 18,14) „Magszólat Isten, és kimondja, hogy a farizeus minden cselekedete istenkáromlás. Nem állhat meg Isten előtt, aki földig nem alázódik” – tanítja Luther. Tanuljunk meg mi is a vámszedő egymondatos imádságát: „Isten, légy irgalmas nekem, („a”) bűnösnek.” (Lk 18,13) Reformátorunk alázatosan kereste s meg is találta az irgalmas és kegyelmes Istent Pál tanításában: „Ha nekünk mint igazaknak hitből kell élnünk, és ha Isten igazsága minden hívőnek üdvösségére van, akkor az nem lehet a mi érdemünk, hanem csak Isten irgalmassága.” (Dr. Luther Márton önmagáról) Hogyan igazulhatunk meg a vámszedőhöz hasonlóan? „Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez...” (Ef 2,8) Elfogadtuk-e már ezt az ingyen kegyelmet? Ezekiel heti igéinket is szemlélteti: „...én, az Úr, teszem alacsonyvá a magas fát (a pogány világbirodalmat), és magassá az alacsony fát (Izrael királyságát a Messiás eljövételével).” „Pompás cédrus lesz majd” az a gyenge hajtás, amelyet elültet az Úr Izrael magas hegyén (Ez 17,24.23)! A romlott Sodomában nem volt tíz igaz ember. „Az Úr pedig kénkőves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára...” „Így pusztította el azokat a városokat...” (1Móz 19,24.25), „mert az Isten a kevélyeknek ellene áll” (1Pt 5,5c; Károli-fordítás)! A pogány asszony alázatosan és kitartóan hittél kérté Jézust, szaván fogva őt és igazat adva neki: „Úgy van, Uram, de a kutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból” (Mk 7,28) – s kérése teljesült! A presbitertárs ezt kéri a vénektől, ifjaktól egyaránt: „...egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak...” (1Pt 5,5b), mert az Úr az alázatosoknak kegyelmet ad (lásd Péld 3,34). Péter személyesen tapasztalhatta meg ezt. Noha háromszor is megtagadta Jézust, ő mégis szelíd szemmel tekintett rá, ezért Péter bűnbánó szívvel „kiment, és keserves sírásra fakadt” (Lk 22,62). Isten népének háláéneke is azt hirdeti, hogy az Úr Isten megaláz minden kevélységet: a megerősített pogány várost elpusztítja, de az erős várost, Jeruzsálemet és hűséges népét megőrzi teljes békeben, mert benne bízik. „Bízatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi kőszikánk mindörökké!” (Ézs 26,4) S győzelmi énekünkben zengjük: „Erős vár a mi Istenünk”; s „nincs Isten más, csak ő, / Krisztus, a Győzedelmes!”, ezért „miénk marad az Ország” (Ez 25,6)

■ GARAI ANDRÁS

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

► József-ről szóló sorozatunk utolsó részéhez érkeztünk. Még most is be-
küldhetitek az egyes részek után található feladatok helyes megfejtéseit.
Jutalmul összegyűjthetitek a szereplők papírfiguráit, melyekhez egy-egy rá-
adás ruha is jár. Postacímünk: Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Buda-
pest, Üllői út 24. A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

9.

Amikor Júda kérte Józsefet, hogy ne akarja Benjámin rab-
szolgává tenni, József már nem bírta tovább. Testvéreit kivéve
mindenkit kiküldött a teremből, ő pedig hangos sírásra fakadt.
– Én vagyok József!

A testvérek rémületükben egy szót sem tudtak szólni. Hi-
szen még mindig nem ismerték fel a nagy hatalmú egyiptomi
uralkodóban egykor rabszolgá-
nak eladott öccsüket. Ám József
közelebb hívta magához őket.

– Én vagyok József, a testvére-
tek, akit eladtatok Egyiptomba.
De emiatt ne bánkodjatok, hi-
szen az Úr akarta így! Ő küldött
ide engem, hogy ti életben ma-
radjatok. Már két éve éhínség
van, de még öt évig semmi sem
fog változni. Ő küldött engem
ide és tett a fáraó első emberévé,
egész házának urává és Egyiptom
uralkodójává. Siessetek, menje-
tek apámhoz, hozzátok ide őt és
egész háza népét! Itt fog élni,
hogy elláthassam mindennel,
amire csak szüksége van.

Amikor a fáraó megtudta,
hogy József testvérei ott vannak,
azt mondta neki:

– Menjenek testvéreid tüstént
haza, és apáddal együtt térjenek
vissza. Én pedig nekik adom
Egyiptom földjének legjobb ré-
szét.

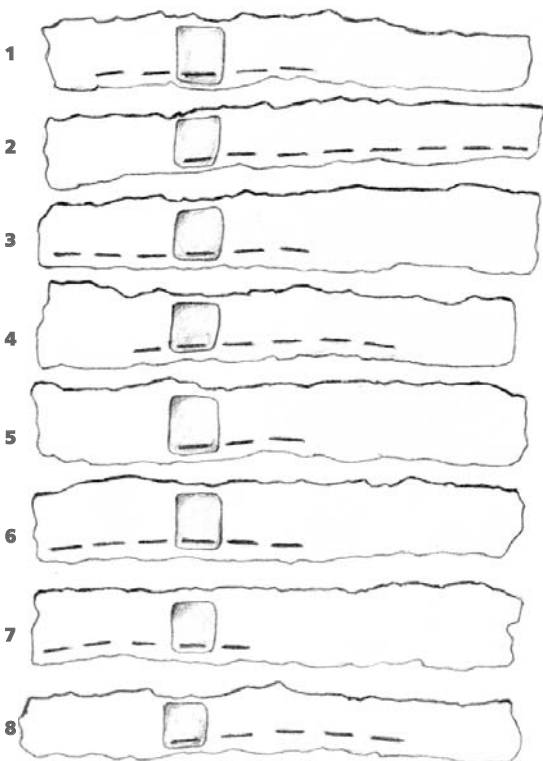
Így is tettek. József indulás

előtt minden testvérenek új ruhát, ajándékokat és pénzt
adott. Hazatérve elmondták Jákóbnak, hogy szeretett fia él.
Először nem akarta elhinni, de amikor látta az érte küldött
szekeret, nagyon megörült. Összecsomagoltak, és útnak in-
dultak. Jákóbnak álmában megjelent az Úr, aki biztatta őt,
hogy ne féljen Egyiptomba menni, mert jó dolguk lesz, és
nagy néppé teszi őket ott.

Ahogy közeledtek, József befogott a kocsjába, és apja elé
ment. Odaérve hozzá a nyakába
borult, és örömkömben sokáig sír-
tak. A fáraó pedig nekik adta Gó-
sen földjét. Jákób halála előtt ma-
gához hívatta mindegyik fiát, és
megáldotta őket. A tizenkét test-
vér pedig ott élt Egyiptomban, és
nagy néppé lett.

Fejtsétek meg a keresztrejtvényt! A
megjelölt oszlop betűit összeolvasva
megtudjátok, hogy mit tett Isten Jó-
zseffel egész életén át.

1. Ilyen volt az első hét tehén a fáraó
álmában.
2. Ebbe az országba adták el Józsefet.
3. Ez volt Benjámin zsákjába rejtve.
4. Ez volt hét évig bő, azután száuk.
5. Ez nem volt a kútban, amikor Józse-
fet beledobták.
6. Ezt vették meg a raktárakból.
7. A főpohárok álmában ez a gyü-
mölcs szerepelt.
8. Ez az állat jelent meg a fáraó ál-
mában.

RAJZ: JENES KATALIN

Segítség, megtértem!

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szőkéné Bakay Beatrix

► „Három hete adtam át az életemet
az Úrnak. Szabadtéri evangélizá-
ció volt a falunkban, és ahogy hall-
gattam a lelkészt, úgy éreztem,
hogy az igehirdetés minden szava
egyenesen nekem szól. Sokszor ül-
tem fásultan és értetlenül a temp-
lompadban, úgyhogy tudom, hogy
csoda történt velem! Az Úr kijel-
entette magát nekem, azért ért-
hettem meg, hogy a golgotai keresz-
t érttem is állt. Mélységes szo-
morúság fogott el a bűnöm miatt,
ugyanakkor hála töltött el Jézus
íránt, hogy örök életet szerzett ne-
kem. Az övé vagyok, csak nem tu-
dom, most hogyan tovább.”

Kedves Barnabás! „Akit nekem ad az Atya,
az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön,
azt én nem küldöm el...” (Jn 6,37) – mondja
életünk Ura, aki számon tart bennünket.
Legyen áldott az Isten, amiért kedves le-
velírő testvéremet is új élettel ajándé-
kozta meg. Most teljesen tiszta lappal in-
dulhat, a régiélelműltak, mert az Úr tel-
jesen újat akar Önnek kezdeni. Amikor
az ember megbánja bűnait, és hitben el-
fogadja Krisztus váltságművét, akkor az
Úr megajándékozza azzal az üdvbizo-
nyossággal, amely kiúzi a szívéből a ha-
lálfélelmet.

Minden természetes élet a születéssel
kezdődik. Így van ez a szellemi élet terü-
letén is. Aki örök életet nyert, az újon-
nan született. Természetfeletti születés
ez. Ahogy a megszületett csecsemő ne-
vét anyakönyvbe vezeték, úgy jegyzik be
az élet könyvébe Krisztus megváltottait.
„...aki hallja az én ígémet, és hisz abban,
aki elküldött engem, annak örök élete van; sőt íté-
letre sem megy, hanem átment a halálból az
életbe.” (Jn 5,24)

De nézzük csak, mit is csinál először
egy újszülött! Sír. És de jó, hogy ezt teszi,
mert ebből mindenki megtudhatja,
hogy megszületett. Ezért nagyon örülök
a levelének, Barnabás! Jó hallani a sírását.
Mától egyre több embernek kell
meghallania a környezetében, hogy Ön-
ben új élet van jelen!

Mindenekelőtt keresse fel lelkészét, és
magányonásban tegye le bűnait. Men-
jen el azokhoz is, akiket megbántott,
akik ellen vétkezett. A győztes Úr Jézus
oldalán semmi köze sem lehet többé a
sötétséghez. Készüljön fel arra, hogy az
emberek nem mindig örömmel vagy
csodálkozással fogadják majd bizony-
ságtételét. Gúnyolódni is fognak. Ez ne-
héz próbatétel mindnyájunk számára.
De Isten hatalmasan megerősít bennün-
ket harcainkban: „Boldogok vagytok, ha
gyaláznak titeket a Krisztus nevéért, mert a di-
csőség Lelke, az Isten Lelke megnyugszik rajta-
tok.” (1Pt 4,14)

Az imádságot nagyon sokan a léleg-
zetvételhez hasonlítják. Ahogy az em-
ber nem élhet levegő nélkül, úgy az újjá-
született ember sem élhet az Istennel va-
ló imádságos beszélgetés nélkül. Lelki
fejlődésünk elengedhetetlen velejárója,
hogy naponta bemenjünk a csendes
kamránkba, és megosszuk örömlen-
tünket és bánatunkat Atyánkkal. Mai, kísérté-
sekkel teli világunkban nem lehet más-
ként megmaradni a keskeny ösvényen,
csakis úgy, ha Istentől kérjük a vezetést.

Természetes, hogy a csecsemőnek
ahhoz, hogy fejlődjön, rendszeres táp-
lálásra van szüksége. Ha nem kapna
anyatejet vagy tápszert, bizony éhen
halna. Az új ember is könnyen éhen hal-
hat, ha nem jut hozzá a neki megfelelő
táplálékhoz. Az új ember eledele Isten
igéje. Olvassa az Írást naponta! Imádsá-
gos szívvel kérje az Urat, hogy fejtsse meg
az Ön számára mindig az aznapi igesza-
kasz üzenetét. Nem elég szánkba venni a
falatot, meg kell rágnunk és lenyelve
meg is kell emésztünk! Ne futoljag ol-
vassa az ígét tehát, hanem építse be!
Rendkívül fontos a gyermekek számá-

ra a mozgás is. Már az egészen kicsi cse-
semő is rúgkapálva edzi izmait. Ha pe-
dig a fizikai síkon fontos a test nevelése,
akkor még inkább így van ez az Úrral va-
ló új életben. Barnabás, „mozogjon sok-
kat”, azaz szolgáljon az Úrnak! Szolgál-
ni bárhol bármivel lehet. Olyan sok beteg,
magányos, reménytelen ember vár vi-
gasztalást, bátorítást. Nyíljon meg a sze-
me, Barnabás, és vegye észre, hogy mi-
lyen sok ember jár a környezetében a szé-
les úton a biztos pusztulás felé. Imádkoz-
zon értük, és mutassa fel életpéldáján ke-
resztül a szabadulás útvonalt számukra!

Drága hely a családi közösség. Ha azt
mondom, hogy otthon, melegség járja át a
szívemet. Az otthon a szeretet, a megér-
tés, a melegség és védelem helye. Benne
rejlük az erő is a közös cselekvésre. A
gyermeknek otthon és család kell ahhoz,
hogy egészségesen fejlődjen. Az újjá-
született embernek ez az otthon és csalá-
d a gyülekezet közössége. Valójában
mindannyian Krisztus testének, az eklé-
zsiának a tagjai vagyunk Isten gyermeke-
iként. Bármelyik keresztény felekezethez
csatlakoztunk is, mégis egyek vagyunk.
Isten kihívott bennünket a világból, kihí-
vott a jelenlegi gonosz időkből. Ahhoz,
hogy lelkileg-szellemileg fejlődjünk, nagy
szükségünk van a többi újjászületett em-
berrel való közösségre, az apostoli tanítá-
sra, az imádkozásra és a rendszeres úr-
vacsoravételre (lásd ApCsel 2,42).

Barnabás, Isten megáldja az engedel-
mes szívű embert. Törekedjen szemé-
lyes életszentségre! Ne nézzen hátra, ne
engedje, hogy érzelmei irányítsák, a
korszellem vagy más emberek vélemé-
nye vezesse! A világ nagy színpadán
már belekezdtek az utolsó felvonásba.
Tekintsen fel az Úrra, és várja őt! Az élő
hitű keresztények várakozó kereszté-
nyek. Jézus Krisztus pedig visszajön di-
csőségben – az övéért (lásd Jn 14,2–3)!
Áldáskívánnással!

■ SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jelleggel várjuk szer-
kesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárul-
nak-e ahhoz, hogy a leveleikre adott válasz-
lapunkban is megjelenjen.

Nincs új a nap alatt

Sajátos módot találtak a turizmus fellen-
dítésére a Japán északi részén fekvő Sin-
go nevű falucskában. A „nagy ötlet” egy
egyszerű fatábla – a következő felirattal:
„Krisztus sírja a következő keresztöz-
désnél balra”.

Internetes beszámolók szerint évente
több ezer olyan japán látogat el ide, aki
hitelt ad az egyik helyi lakos szavának,
miszerint ő Jézus testvéreinek a leszá-
mazottja. Az illető egy rajzzal támasztja
alá állítását, amely szerinte kétezer esz-
tendő, és maga a Megváltó rajzolta. Az
emléttét úr egy kimonót is őriz, amelyet
állítólag Jézus viselt.

Joggal kérdezhetnénk: hogy kerül a
csizma az asztalra, azaz Krisztus Japán-
ba? A helyi legenda szerint Jézus hu-
szonéves korában érkezett Singóba,
megtanult japánul, majd visszatért Júde-
ába. Más források még messzebb men-
nek. Ezek szerint az „igazi” Jézus nem is
halt meg a kereszten, hanem testvére „he-
lyettesítette” őt, így visszatérhetett Ja-
pánba, ahol megszeretett és feleségül
vett egy Mijukó nevű leányt, és boldo-
gan élt egészen százhat éves korában be-
következett haláláig.

A hír olvastán az a bibliai jelenet ju-
tott eszembe, amikor a sokaság a pusztá-
ba özönlött, hogy lássa Keresztelő Já-
nost, a korabeli „szenzációt”, aki teve-
szőr ruhát, dereka körül pedig bőrvet
viselt, tápláléka sáska és erdei méz volt, a
bűnök bocsánatát hirdette, és keresztelt
a Jordánban (lásd Mt 3,4).

Napjainkban nincs megtérést, új éle-
tet sürgető próféta, Jézust befekettítő tö-
rekvés azonban annál több. Gondolha-
tunk itt a legutóbbi próbálkozásra, Dan
Brown sikerkönyvére, A Da Vinci-kódra,
valamint a belőle készített hollywoodi
filmre.

Az említett mozi nem láttam, csupán
a könyvet olvastam. Számomra nem je-

lentett többet egy krimielemezzel át-
szótt fikciónál; Jézus Krisztusba, Isten
Fiába vetett hitemet nem ingatta meg.
De álmodozásra csábított. Azóta egy ál-
mot dédelgetek arról, hogy eljön az idő,
amikor az emberek többsége nem a
szenzációra lesz éhes, és nem azt akarja
mindenáron bizonyítva látni, hogy „Jé-
zus is csak ember volt”, azaz olyan, mint
közülünk bárki: evett, ivott, házasodott,
gyermek született, meghalt...

FOTO: DARVAS ANIKO

Álmomban ki-ki megérti, hogy ő min-
denben hasonlatos volt hozzánk, kivéve
a bűnt. Hiába élt itt emberként a földön,
ő Isten Fia volt, aki keresztelhalálával me-
békelte minket Istennel, elhordozta
bűneink büntetését, és megszabadított
bennünket a halál hatalmából. Ezért nem
keressük és nem is találhatjuk meg végső
nyughelyét. Mert a feltámadásról és az
örök életéről feltett kérdéseinkre, kétsége-
inkre a választ üres sírjának bizonyossága
által leheljük meg.

■ GAZSU

Könnyező történelem

„Tizenöt éves voltam, amikor bekerül-
tem a lágerbe. Pont annyi, mint ti” – mu-
tatott rá a „brazil bácsi” csoportunk két
legfiatalabb tagjára Flossenbürgben. E
gyönyörű, festői szépségű, a cseh határ
közelében fekvő németországi települe-
sen, ahol 1938–45 között koncentrációs
tábor működött, 2006 júliusának végén
egy nemzetközi ifjúsági találkozót részt-
vevői álltak meg „testközelben” a holo-
kausz szörnyűségei előtt.

A kövek, a fák s a még mindig álló
épületek – a krematórium, az őrtornyok,
a bejárat épen maradt oszlopai, a fürdő
falai vagy éppen a konferencián ebédlő-
ként funkcionáló egykori SS-kaszinó –
némán tanúskodnak közel százezer em-
ber szenvedéséről. A találkozó idejére
visszatérő túlélők azonban fájdalmas
emlékeiket szavaikba is öntve azért em-
lékeznek, hogy a fiatalok tanuljanak a
múlt tragédiáiból, s egy szebb, embersé-
gesebb jövőt valósítsanak meg. S teszik
ezt még azon az áron is, hogy nem csu-
pán a szokásos rémálomból próbálnak
visszatalálni a biztonságos valósághoz
reggelente, hanem a tudatos emlékezés

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Györe Balázs

könnyek kísérik annak a kisgyermeknek
az emléket, aki a rejtőzködés során zo-
kogni kezdett a félelemtől, s ezért szülei
– a rejtékhegy felfedezésétől felve – egy
pokrócot ráterítve próbálták tompítani a
sírás hangját, de mikor elmúlt a veszély,
már csak egy élettelen testet találtak a ta-
karó alatt. A bácsi ránk emeli tekintetét,
és így szól: „Olyan boldog vagyok, hogy
ti ezeket nem láttátok, hanem igazán
gyermek, fiatalok lehettél!”

A német evangélikus egyház évente
megrendezi a flossenbürgi ifjúsági talál-
kozót, s amíg lehet, a túlélőket is meghív-
ja. Idén hazánkából kilencen élhettük át
azt, hogy a történelem – iskolai tanulmá-
nyokból ugyan ismert – adatai szemé-
lyessé váltak. Azzal a zsidó túlélővel, aki

A SZERZŐ FELVÉTELE

A magyar fiatalok – s ez egyedülálló volt a találkozó-
n – honfitársaik emlékműve előtt Radnóti-
Pilisnyky-versekből, Bonhoeffer reggeli és esti imádságából,
az Útmutató aznapi igéjéből és ifjúsá-
gi énekekből álló külön megemlékezést tartottak

során szinte újra át is éltek, amiről beszél-
nek. A vagonban töltök órák emléke,
amikor sokan hiába könyörögtek vízért
a fullasztó bezártságban, ma is olyan
gyötört szomjúságot ébreszt, hogy csak
néhány korty és pár percnyi szünet után
folytatódhat az elbeszélés. Vagy ma is

végül csak a távoli Brazíliában tudott új
életet kezdeni, azaz – ahogy magunk
közt neveztük – a „brazil bácsival” való
találkozást egyikünk sem felejtje el. S ha
ez így van, akkor valóban megtanultuk a
leckét, amelyet Flossenbürgben kaptunk.

■ HULEJ ENIKÓ

HIRDETÉS

Pályázati kiírás az egyházi és egyházközi civil szervezetek fenntarthatóságának fejlesztésére

A Maholnap Magyar Jóléti Alapítvány a Renovabis támogatásával pályázatot hirdet egyházi és egyházközi civil szervezetek számára fenntarthatóságuk növelése érdekében kidolgozandó szolgáltatási (pilot-) projektjeik szakmai támogatására. A pályázat leadási határideje: 2006. augusztus 31. A pályázattal kapcsolatos további információkat a <http://www.maholnap.hu/aktvily.php> weboldalon található, illetve felvilágosítással szolgálunk e-mailben (maholnap@axelero.hu) vagy telefonon (1/321-2447; 20/359-7557) is.

ISTENTISZTELETI REND / 2006. augusztus 20. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 10. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Lk 19,41–48; 1Kor 12,1–11. Alapige: 2Móz 19,1–6(7). Énekek: 460., 323.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. dr. Széchezy Béla; II., **Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Madocsai Miklós; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (nem jeleztek); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solyvár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; VIII., **Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidélíusz András; IX., **Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidélíusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. dr. Joób Máté; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Joób Máté; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) id. Pintér Károly; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; XIII., **Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Johann Gyula; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Johann Gyula; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodrám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Marschalkó Gyula; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Roger Baudig; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Roger Baudig; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solyvár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. dr. Zsigmond Árpád.

ISTENTISZTELETI REND / 2006. augusztus 20. – Balaton

Alsódörgicse de. 11.; Badacsonytomaj de. 9.; Balatonalmádi du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonfüred de. 9.; Balatonszárszó (evangélikus üdülő) de. 10.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Kisdörgicse du. fél 2.; Kötöcs de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Menciahely de. 11.; Nemesleányfalu du. 2.; Révfülp de. 10.; Siófok de. 10.; Szentantalfa de. 3/4 10.; Veszprém de. 10.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

ISTENTISZTELETI REND / 2006. augusztus 27. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 11. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: 1Kor 15,1–10; 2Sám 12,1–15a. Alapige: Lk 18,9–14. Énekek: 456., 402.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., **Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (nem jeleztek); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solyvár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; du. 6. (orgonazenés) Gáncs Péter; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; VIII., **Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz András; IX., **Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidélíusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Blázy Árpádné; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Blázy Árpádné; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség)** du. 6. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bácskai Károly; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; XIII., **Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Johann Gyula; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodrám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solyvár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. Péter Attila.

ISTENTISZTELETI REND / 2006. augusztus 27. – Balaton

Alsódörgicse de. 11.; Balatonakali du. 2.; Balatonaliga (a Club Aliga területén levő református templom) du. 6.; Balatonalmádi du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonföldvár (városháza) du. 2.; Balatonfüred de. 9.; Balatonszárszó (evangélikus templom) du. 3.; Balatonszárszó (evangélikus üdülő) de. 10.; Balatonszemes du. 2.; Balatonszepezd de. 9.; Fonyód du. 4.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Kötöcs de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Menciahely de. 11.; Nagyvásony du. 2.; Révfülp de. 10.; Siófok de. 10.; Sümeg du. fél 3.; Szentantalfa de. 3/4 10.; Tapolca de. fél 9.; Veszprém de. 10.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

„Hogy mindnyájan egyek legyenek”

XVII. nemzetközi ökumenikus tábor – Tiszadob, július 24–30.

Nehéz utólag beszámolni arról, hogy milyen az a tábor, amelynek ha nem is minden mozzanatát, de a lényegét át kell most adnom neked. Nehéz úgy elmondanom, hogy te soronként haladva ne csak bekukkantani tudj – mint félig kicsomagolt ajándékdobozba – a tábor életébe. Az lenne a legjobb, ha az utolsó sor elolvasásakor magad is úgy éreznéd, hogy belekerültél a tiszadobi ládikóba. Ahhoz pedig, hogy ez megtörténjen, elsősorban nem adatokra, számokra és nevekre lesz szükség, hanem arra, hogy lásd, mi az, ami visszahoz bennünket minden esztendőben...

Tiszadobra évről évre százhusz-százötven fő látogat el ide a Kárpát-medence kisebb-nagyobb, közelebbi-távolabbi településeiről, Erdély és a Partium, Felvidék, Kárpátalja és a Vajdaság különböző felekezeti gyülekezeteiből. Minden évben más-más témával készül a táborvezetőség; az idei hét bibliai alakja János apostol volt. Nemcsak őt ismerhettük meg megszólított, látó és mennydörgő emberként, a szeretet apostolaként, hanem az áhítatok során az ő szemével láthattuk Jézust is mint a világ világosságát, az élet kenyerét és a jó pástort.

Az előadások, áhítatok, csoportos beszélgetések mellett fontos, hogy az együtt eltöltött héten a kastély értéktelmező és -közvetítő műhely legyen. A táborlakók a színész-, a zenész-, a nép-

táncos, a fotós, a bábos, a festő-, az agyagos csoport vagy az énekkar tagjaként feldolgozzák a hét témáját, valamint

alatt működik. Nyoma és lenyomata a kastély területén, a magunkkal vitt mappákban, emlékekben és kapcsolatok-

FOTÓK: PETRKOVICS EDIT

évek óta rendszeresen működik a tábori Bim-bam Rádió, és megjelenik egy újság. Színes a tábor kulturális programskálája is; az évek során járt Tiszadobon

ban tovább él. Évről évre egyre több fiatal házaspár tér vissza kisgyermekével; az évek során a tábor ideje alatt két keresztelést és egy eljegyzést tartottunk; kiállítás rendeztünk, kopjafát állítottunk Úsz István emlékére, aki a tábor egyik megálmodója és megvalósítója volt Sztankó Gyöngyi és Laborczai Géza mellett.

Idén tizenhetedik alkalommal rendeztük meg a nemzetközi ökumenikus tábor a tiszadobi Andrassy-kastélyban. A dokumentálható események mellett minden évben történik velünk itt valami, amit nehéz szavakba önteni, az isteni jelenléttel pedig fölösleges, túlságosan „emberi” és görcsös próbálkozás is lenne. Ezenkívül én nem vagyok lelkes, hogy úgy tudjam megfogalmazni a lényegét, hogy közben a tisztánlátás birtokában is legyek.

Azt gondolom, hogy Tiszadob nagysága a kisebbségben van, ereje pedig az erőtelenség és magányosok egymásra találásában, olyan találkozásban, amelyek szavak nélkül alakulnak ki bennünk egyetlen mindenható kéz alatt. Sziget ez, ahol magányt és közösséget, örömet és bánatot, változót és állandót egyszerre él meg az ember – olyan állapotban, amely talán a leginkább közelít a teljesség érzéséhez.

■ LABORCZI DÓRA

Csillagok a Teleki-kastély felett

► **Augusztus 3-a és 6-a között immáron hatodik alkalommal rendezték meg – a Magyar Csillagászati Egyesület (MCSE) távcsöves találkozója mellett – az ország második legnagyobb létszámú csillagászati táborát az MCSE Kiskun Helyi Csoportja és a Neptunusz Kör szervezésében. A helyszín évről évre változtatlan: a Bács-Kiskun megyei Solt és a lutheránus sváb falu, Harta közötti 51-es főútról nyíló Kalimajor, gróf Teleki Pál egykori miniszterelnök műemlék kastélyának páratlanul gazdag flórájú parkja. A Magyarország majd minden szegletéből idesereglett sátorozó, illetve egy-egy programra vagy az esti megfigyelésre érkező száz tíz amatőr csillagász, csillagászati szakembert, valamint érdeklődőt és családtagot igen gazdag program várta.**

A táborban délelőtti és délutáni turnusokban csillagászati népszerűsítő előadások hangzottak el szak-, valamint jól képzett műkedvelő csillagászok tolmácsolásában. Szó esett a hullócsillagokról, a távoli galaxisokról és csillaghalmozokról, kettős csillagokról, valamint a Naprendszer óriásbolygója, a Jupiter holdjainak a jelenségeiről. Hallhattunk a csillagászati távcsövek típusairól, kezelésükről és az erre a szakterületre jellemző új műszaki megoldásokról. Előadások foglalkoztak a csillagászati objektumok fotózásával, a napórákkal, az űrrepülőgépekkel lebonyolított asztronautikai programokkal, valamint a más égitestekkel létező élet lehetőségével.

Az időjárás idén is kegyes volt: szinte valamennyi éjszaka alkalmas volt csillagászati megfigyelések végzésére. A résztvevők megismerhették az egyes csillagképeknek az égbolton való elhelyezkedését, szervezett formában hullócsillag-számlálás folyt, illetve tucatnyi távcső szegeződött a bársonyfeke égboltra, és vadászott halványabbnál halványabb égitestekre. Emellett az esték

csodálatos asztrofotók vetítésével, valamint a résztvevők közötti tapasztalatcserével, a világegyetem és a földi világ dolgait érintő baráti beszélgetésekkel teltek.

A csillagászzal kevésbé „fertőzött” résztvevők is jól érezték magukat, hiszen a tábor területén kellemes hőmérsékletű vízzel telt medence üzemelt, valamint rendelkezésre állt tenisz- és futballpálya, a legifjabb generáció számára pedig játszótér. A közös ebédekben izletes fogások kerültek terítékre, volt esti bográcskozás és palacsintaparti is.

A táborok évről évre visszatérő programja a közös kirándulás, melynek során a térség történelmi, kulturális és műszaki emlékhelyeit keressük fel a résztvevők. Jártak már a dunaföldvári várban, a solti Vécsey-kastélyban, illetve rádióadónál, valamint megtekintették a hartai helytörténeti gyűjteményt is. Az idei célpont II. Rákóczi Ferenc fejedelem magyarországi, kassai újratemetésének 100. évfordulója kapcsán az ordasi Rákóczi-emlékpark felkeresése volt: a Rákóczi-szobor, a nemrégiben emelt kopjafa és

A SZERZŐ FELVÉTELE

A Kiskun–Neptunusz csillagászati észlelőtábor a jövő évben várja az Evangélikus Élet olvasóit is. Ezzel kapcsolatos információ 2007 tavaszától lesz olvasható a <http://kiskun.mcse.hu> honlapon.

■ REZSABEK NÁNDOR

Biblia a világhálón és számítógépen

Biblia és internet? Biblia és számítógép? Talán vannak, akik számára kicsit furcsának és erőltetettnek tűnik, hogy egyházunk és heti sajtóorgánuma – az *Evangelikus Élet* – az Internet Munkacsoport számára külön felületet biztosít az internet és a számítástechnika világának a „népszerűsítésére”.

Furcsa, mert egy olyan új eszköz világába kalauzolnak bennünket, amelyről nagyon sok valós rossz hír is közzéjön forog. Mindezek viszolygással töltnek el bennünket – és tegyük hozzá: nem véletlenül.

Ugyanakkor a világháló (az internet) és a számítógépes világ (a kibertér) önmagában (!) nem sátni eszköz, csak egy sz-

kérdések sem maradhattak ki hatásuk alól, hiszen sem a szerződések, sem az ígérek nem lettek kiszolgáltatva az idővel elhomályosodó emlékezetnek (vagy a szándékos felejtésnek). Ugyanakkor – ezt ismét hangsúlyozom – ez a tudás egy szűk „cenzorcsoport” kezében maradt, amely ezáltal esemény- és történelemformáló szerephez jutott. (Gondoljunk csak az utóbbi hamisnak bizonyult adománylevelek eseteire!)

Nem csoda, hogy ebben a vallási-szellemi-hatalmi elitben nagy riadalmat keltett a nyomtatás forradalma, amelynek nyomán *Johannes Gutenberg* kiszabadította az információáramlás és gondolatcserére szellemét a palackból – a kiválasztott

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

Mindeközben megjelentek a gondolat- és információközlés új és hatásosabb, de egyben még kezelhetlenebb, még kevésbé kézben tartható eszközei is: a táviró, a telefon, a rádió(adó-vevő) és a televízió; a fax, a mobiltelefon, az e-mail és az internet.

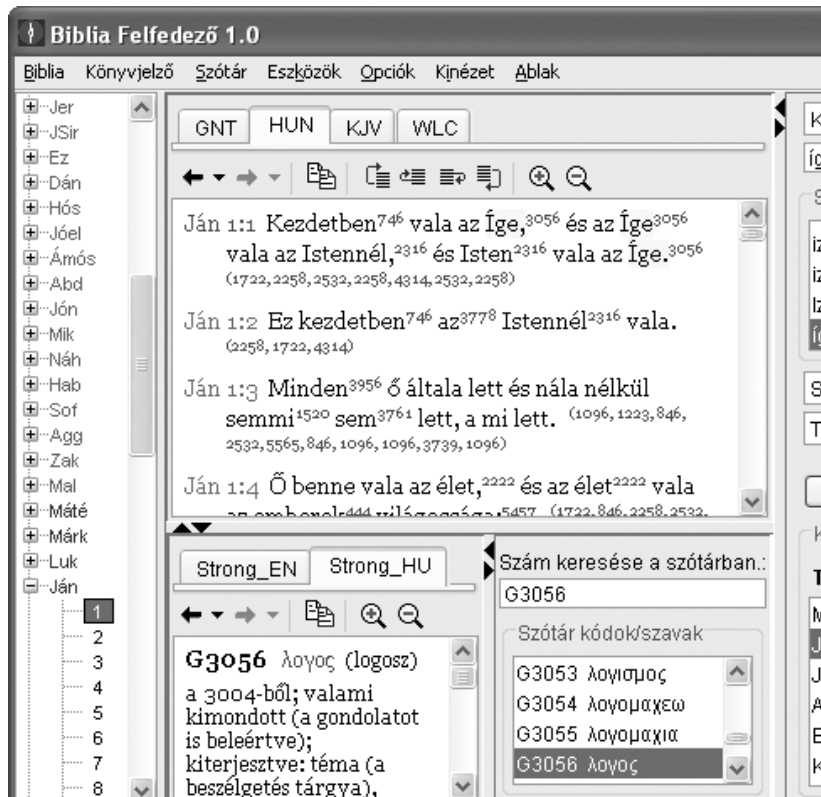
Miközben jó s rossz szándéktól hajtva egyre többen cenzurát és tilalomfakat követelnek (az erkölcsi alapokhoz ragaszkodó ember éppúgy, mint a gondolatok fölötti diktatúrán fáradozó), kevesen veszik észre, hogy alapvetően a szó, a beszéd – mint gondolatközlés – egyre fejlettebb eszközeivel van dolgunk. A cenzurát ugyanakkor nem adhatjuk senki kezébe (még tulajdon bűnös gondolatoktól és tettektől vezérelt és befolyásolt kezünkbe sem), mert csak az élő Isten *Lelke által áldott ige nyomán terjedő Krisztus-hit, Krisztus-kapcsolat adhat igaz belső kontrollt! Mert azt, hogy milyen könyveket és újságokat olvasok, milyen képeket és írásokat nézegetek akár papíralapon, akár a neten, s hogy milyen programok vannak a számítógépen, azt nem ember fogja eldönteni, hanem a bennem lévő lélek (a sátné vagy Istené)!*

Biblia és internet? Biblia és számítógép? Igen! És egyszerű is: igen!

Örülök, hogy megvehetem a könyvesboltban és olvashatom a nyomtatott Bibliát! Örülök, hogy az istentiszteleteken, bibliaórákon, nyári táborokban, egy régi vagy új barátal beszélgetve hallgathatom Isten igéjét! Örülök, hogy a sok egyéb irodai programmal együtt a Biblia 5.0-ás programverziója is fenn van a gépemen! Örülök, hogy az internet világában – mint egy nagy könyvesboltban vagy újságosstandnál – az élő Isten igéjével is találkozhatom (<http://www.biblia.hu>)! Örülök, hogy (akár csak a Biblia 5.0-ás program-CD esetében) bármikor rákereshetek egy ige pontos szövegére és helyére, akár egyetlen eszembe jutó szó alapján... Örülök, hogy mindezt akár az anyanyelvemen: magyarul, akár az Ószövetség nyelvén: héberül, akár az Újszövetség nyelvén: görögül – vagy akár más nyelveken is megtehetem!

Éljünk tehát bátran az új eszköz adta lehetőségekkel Krisztus szolgálóiként, és használjuk őket az ő Lelke és igéje szerint hitünk erősítésére és az ő hirdetésére!

■ HANVAY LÁSZLÓ

köz! Egy eszköz, amelyet – mint minden mást, beleértve testünket, erőnket és képességeinket is – lehet jóra és rosszra fordítani. (A példák sora itt is kimeríthetetlen.) Egy új, az egész társadalmat alapjaiban befolyásoló-átformáló eszköz megjelenése mindig félelmet kelt az ismeretlen jövő s a benne rejlő veszélyek miatt.

Annak idején az írásbeliség és a számolás csak a papok vagy egy kiválasztott kisebbség „titkos tudománya” volt, amely kezdetben a beavatottak féltett titkát képezte csupán. Később azonban már a társadalom is szembetalálta magát az új eszköz életet átforgató voltával, hiszen az uralkodók számba vehették népüket és annak javait (s ennek nyomán hatékonyabb lett az adózás, az alattvalók nem kis riadalmára). A jogi

kisebbség sajátos cenzurájának bilincseiből. S ne feledjük: ennek az új eszköznek *Luther* írásai (a 95 tétel) és a Biblia voltak az első tömegtermékei. Földünk ennek és az írni-olvasni tudás általános terjedésének nyomán vált „Gutenberg-galaxissá”: a legkülönfélébb gondolatok – köztük Isten igéje – szinte korlátozhatatlan terjedésének és terjesztésének galaxisává. Nem csoda, hogy a diktatórikus rendszerek a kezdetektől fogva ellenségei voltak a szabad gondolat- és információáramlás új eszközeinek, mert egyre korlátozhatatlanabbá, ellenőrizhetlenebbé váltak a számukra. Emiatt zúzottak be kiadványokat, égettek el ezerszámra „károsnak” ítélt könyveket; emiatt tiltották rádióadásokat, s félték el terjesztőiket, fogyasztóikat egyaránt.

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Válasz iff. Cserhádi Sándor „Csak a vízben tanulhatunk meg úszni – észrevételek Szeverényi János olvasói levelével kapcsolatban” című, az *EvÉlet* augusztus 13-i számában megjelent írására

Kedves Sándor!

Azt írod, nem nehezményezed a kritikát, ti, szervezők is észrevettetek számos hibát, negatívumot a Szélerőszával kapcsolatban. Akkor miért nincs egyetlen olyan reagálásod jól átgondolt, huszonöt évnyi tapasztalatból, imával és féltő szeretettel megírt levellemmel kapcsolatban, amelyből azt érezhetném, hogy esélyt adsz egyik-másik érvem igazságának, részigazságának?

Az elmúlt években az egyházi és világi liberálisok viselkedésében felfedezni vélek némi türelmetlenséget azokkal szemben, akik biblikus véleményt képviselnek, de toleránsak minden mással szemben. Ez ellentmondás.

Jól értem, mi a fesztivál és más egyházi alkalom közötti különbség – erről írtam is –, de engem egyáltalán érdekel: Jézus mit szól hozzá, ő mit tenne? Libertinista szexológust hívna-e meg az amúgy is nagy gondokkal küzdő fiatalokhoz? Szerintem bőven vannak hazánkban olyan keresztény szakemberek, akik az embert törekvésében is tisztelve tudták volna képviselni az igeellenes oldalt, ugyanakkor szembiztosan tudtak volna beszélni az élet- és családcentrikus, biblikus szerelemről.

Nem azt írtam, hogy a Szélerőszá világiassága képes elülsülyesíteni az egyház hajóját, hanem azt, hogy a Szélerőszán erős képviseletet kapó szellemiség jelen van egyházunk egészében is.

Ha már a víznél tartunk, szerintem összezsúszott írásodban két szimbólum. Én azt írtam, hogy az egyház hajójába szivárog a víz, a világ szellemisége. Szerintem ez világos kép, és sajnos igaz is. Te arról írsz, vitatkozva velem, hogy a fiataloknak meg kell tanulniuk úszni. Ezt az általam használt képből kiindulva úgy értem, hogy jöjjön csak az a világiasság, és töltsd meg annyira a hajót, hogy úszni lehessen benne? Nyilván arra gondoltál, amiről Jézus úgy beszélt, hogy ne vonuljunk ki a világból, hanem – mennyei immuninjekciót kapva – őriztessünk meg a gonosztól. De ez egészen más dolog. Ne a világot, az istentelen lelkeséget hozzuk be az egyházba, hanem mi vigyük az igét a világba. Ez a lényeg. Gondolatmeneted alapján következtetve a következő meghívott előadó esetleg egy pornósztár vagy pedofil lesz?

A keresztény ellenpontozást hiányolva nem írtam a muszlim előadóról, de bizony ő is, a rabbi és a krisnás is kibírta volna a keresztény álláspont meghallgatását, nem beszélve a megzavarható fiatalokról. Kelenföldön tartottunk egyszer egy húsvéti alkalmat, melyre meghívtam egy rabbit és egy keresztény teológust; fél-fél órában mindkettő elmondta közössége tanítását a pészahról. Telt házas, szuper alkalom volt. De én mégsem erről írtam, hanem arról, hogy miért nem kértek fel a szervezők egy, az egyházunkban sok indulatot generáló szocialista politikus mellé egy polgári politikust is megszólalásra, miért csak bibliaellenes szexológus tartott botrányt okozó előadást (a hallgatók tiltakoztak)?

A steril teológiai hallgatók szenvedéseire is utalsz. Nem gondolod, hogy talán az is okozza gondjait, hogy elhangozhat olyan megállapítás egy tanár ajkáról, hogy ő nem veszi le a saruját akkor, amikor a Szentírást olvassa?

Továbbra is tartom a véleményemet: nem fognak megtérni az ördög hatására a fiatalok (lásd: istentelen szellemiségű koncert, előadás). Sőt azt kell, hogy írjam: a záróra állapotába kerül egyházunk, ha ez gyakorlattá válik. Találkoztam már lelkeszel, aki azt hangoztatta, hogy ő nem tudja, Jézus mit mondana két összeházasodni kívánó meleg férfinak. Igen, ez Sodoma állapota, szellemisége közöttünk, és csak csoda, hogy még nincs végünk!

Szeretettel:

SZEVERÉNYI JÁNOS

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett leveleket rövidített és szerkesztett formában közölje. A levelek teljes terjedelmükben, szerkesztetlenül lapunk internetes kiadásában olvashatók (www.evelet.hu).

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Rácsos almás

Hozzávalók: 40 dkg liszt, 15 dkg zsír, 2 egész tojás, késhegynyi sütőpor, 2 evőkanál cukor, 2 evőkanál tejjel, csipetnyi só, 40 dkg reszelt alma, esetleg fahéj.

Elkészítés: a hozzávalókat egy tálban összegyúrjuk, majd letakarva pihenni hagyjuk, amíg az almat meghámozzuk és lereszeljük. A tésztának körülbelül a harmadát félretesszük, a maradékot alaposan meglisztezett nyújtódeszkán körülbelül 7 milliméter vastagra nyújtjuk és sütőpapírral kibélelt tepsibe tesszük. Egyenletesen elosztjuk rajta a megcukrozott (esetleg fahéjjal ízesített) reszelt almát. A maradék tésztát vékonyra kinyújtjuk és derelyevágóval csíkokra vágjuk, majd be-

FOTO: BODA ZSUZSA

rácsozzuk vele a süteményt. Ezeket a csíkokat végül megkenjük tojásfehérjével. Előmelegített sütőben 160-170 fokon körülbelül húsz perc alatt készre sütjük.

BÉRES Az egészséges emberért

Iskolakezdekskor

Hamarosan véget ér a nyár. A legtöbben visszatértek a nyaralásból. A családok már készülődnek a szeptemberi óvoda- és iskolakezdesre. Elkezdődik a szaladgálás, hogy beszerezze a gyerekeknek az ehhez szükséges füzeteket, tankönyveket, írószereket és az új tornafelszerelést a kinőtt helyett.

Mindenki nehezen rázódik vissza a mindennapokba, pár munkával eltöltött nap után már szinte el is felejtjük, hogy néhány nappal vagy héttel ezelőtt nyaralni is voltunk. A szabadnapok alatt újból feltöltött energiaraktáraink hamar kimerülhetnek, ha nem vigyázunk. Nem is beszélve azokról a kevésbé szerencsésekről, akik valamilyen oknál fogva az idén nyáron nem tudtak elszabadulni a munkahelyükről.

Pedig energiára mindannyiunknak szükségünk van. Azoknak, akik nyaralni voltak, azért, hogy ne merüljenek ki olyan hamar, akiknek pedig nem sikerült kiszakadniuk a mindennapok tapo-

sóalmából, fel kellene töltödniük, hogy jobban bírják a megterhelést. A teljesítőképességünk megőrzéséhez pedig az is szükséges, hogy a szervezetünk megfelelő mennyiségű vitaminnal, ásványi anyaghoz és nyomelemhez jusson.

Ebben az időszakban remek segítséget nyújthat az **Actival Max** filmtabletta, a gyermekeknek pedig az **Actival Kid** rágótabletta.

Az **Actival Kid** a 4–14 éves gyermekek számára kifejlesztett, komplex multivitamin rágótabletta. Tartalmazza mind azokat a vitaminokat, ásványi anyagokat, nyomelemeket, melyek a gyerekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükségesek. Ráadásul az **Actival Kidet** még azok a kicsik is szívesen szedik, akiket egyébként semmilyen módszerrel nem tudunk rávenni más készítmények bevitelére, hiszen a dobozban ötféle finom ízű, cukormentes rágótabletta található.

Az **Actival Max** harmincegy hatóanyagot tartalmazó komplex étrend-kiegészítő multivitamin ásványi anyagokkal és nyomelemekkel. Az **Actival Max** fogyasztása hozzájárul a szervezet vitamin-, ásványianyag- és nyomelem-szükségletének biztosításához, ezáltal a jó közérzet és a megfelelő teljesítőképesség fenntartásához, az ellenálló képesség megőrzéséhez.

Az **Actival Max** többek között olyan összetevőket is tartalmaz, mint például a lutein, a lipopin és a B-karotin. A lutein segít a szem egészségének és az érzékszervi épségének a megőrzésében. A lipopin hozzájárul a szervezetben zajló káros oxidációs folyamatok (például az öregedési folyamatok) megakadályozásához, a B-karotin pedig a nyári erős napsütés miatt igénybe vett köröm, haj és bőr egészségének a megőrzésében játszik fontos szerepet. Így van lehetőségünk arra, hogy a nyaralás után is megőrizzük a lendületünket.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) 2006. őszi programja:

Hit és nemzet

- Szeptember 14.
Áhítat: *Bálintné Varsányi Vilma*
Előadás: *Túröczy Zoltán tanúságtétele – Tekus Ottó*
- Október 12.
Áhítat: *Brebovszky Gyula*
Előadás: *Hit és nemzettudat – Weltler Sándor*
- November 9.
Áhítat: *Deák László*
Előadás: *Amit Erdélyből hoztam – Bakay Péter*
- December 14.
Áhítat: *Hokker Zsolt*
Előadás: *Nemzetünk lelkiállapota (diagnózis és terápia) – dr. Rókusfahy Pál*

Az áhítatok alapigéje az *Útmutató* havi mottója. Az alkalmak minden hónap második csütörtökén 17 órakor kezdődnek az MEE Országos Egyházi Iroda utcáról nyíló földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.).

Őszi csendesnap: november 25.

Szeretettel hív és vár minden testvért, érdeklődőt az EBBE vezetőség!

Új nap – új kegyelem

Szentháromság ünnepe után 10. vasárnap

Isten ezt mondta: Szívárványívemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök. 1Móz 9,13 (Ef 2,13; Lk 19,41–48; Róm 9,1–8.14–16; Zsolt 59) A szívárvány szemyönyörködött látvány és lélekgönyörködött jel, mert Isten szövetségére emlékeztet. Annak a szeretetnek, békeakaratsnak és kegyelemnek a jele, amellyel Isten tekint a világra. A szívárvány íve arra utal, hogy a világ Isten kezéből való, és jövője is az ő kezében van. Mi ennek az ívnek az oltalma alatt élhetünk – Isten tenyerén!

Hétfő

Jézus Krisztusban van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; kegyelme gazdagságából. Ef 1,7 (Zsolt 32,1b; Róm 11,1–12; 1Krn 10,1–14) Keresztény tanításunk lényege fogalmazódik meg ebben az igében. Lehet Istent tisztelni, imádni, teremtnők és gondviselőnek tartani, de ez mind kevés. Többet kell tudnom és hinnem Istennel kapcsolatban: azt, hogy Fiát adta értem – véresen és valóságosan. Jézus szenvedése és halála valóságos áldozat volt a kereszten, ezért az valóságos megoldása minden bűnnek, az én bűnömnek is.

Kedd

Ítélik meg, mi kedves az Úrnak, és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább lepleztétek le ezeket. Ef 5,10–11 (2Móz 32,26a; Lk 21,5–6.20–24; 1Krn 11,1–9) A Krisztus világosságában járó embernek még az árnyéka is gyógyít (lásd ApCsel 5,15). Milyen más lenne a világ, ha a hitetlenségnek, a nyomorúságnak és az embertelenségnek a sötét árnyai helyett Jézus világossága által átfényesített, igaz keresztény „árnyékok” járnának közöttünk! Sokunknak felragyogna a Krisztus, és megváltozna az életünk, ha a másokhoz lehajló irgalom és a segítő szeretet gyümölcsei táplálnák emberei kapcsolatainkat. Ha már ilyen felébredt életed, Krisztus ragyogásától átfényesített szíved van, áldjad érte Uradat. Őrizd ezt a fényt igeolvasással, imádsággal, Krisztusra figyeléssel, és szolgájj ezáltal sokaknak!

Szerda

Ezt mondta Isten Salamonnak: Kérj valamit, én megadom neked! Salamon ezt felelte: Adj azért szolgálóknak engedelmes szívet. 1Kor 3,5–9 (Jn 3,17; Jn 4,19–26; 1Krn 13,1–14) Salamon jól tudta, hogy mire van szüksége: engedelmes szívre, mert csak így tudja vezetni az országot Isten akarata szerint. Nekünk is erre van szükségünk, hiszen Ádám óta valamennyi bűnünk okozója az engedetlenség. Az engedetlenség azt jelenti, hogy az ember a maga akaratát követi, az engedelmesség pedig az Isten akaratának való engedelmességét. Ádám engedetlensége által meghaltunk, Krisztus engedelmessége által viszont üdvözülünk. Krisztus a mi engedelmességünk és életünk forrása. Akkor lesz engedelmes és örök életed, ha őt fogadod a szívedbe!

Csütörtök

Igazság és jog trónodnak támasza, szeretet és hűség jár előtted. Zsolt 89,15 (Jn 16,8; Róm 11,13–24; 1Krn 14,1–17) Ha Isten igazságosan tenné mérlegre életünket, és a jogi szabályok vezetnék őt a velünk való bánásmódban, bizonyosan elvesznénk. Ha majd eljön az ítélet ideje, és Jézus beül királyi székébe, akkor ott már valóban csak az igazság árad, és megfellebbezhetetlenül jogos lesz kimondott szava. Milyen jó, hogy még tart a kegyelem ideje, és szeretet, hűség jár előttem! Ma még kegyelmével, szeretetével és hűségével találkozhatok. Kérd az Urat, hogy az ő szeretete és hűsége vezessen földi utadon, és az ő kegyelme tartson meg akkor, amikor meg kell majd állnod Krisztus trónja előtt!

Péntek

Jézus így szól Bartimeushoz: „Menj el, a hited megtartott téged.” És azonnal újra látott, és követte őt az úton. Mk 10,52 (1Sám 1,15; Lk 23,27–31; 1Krn 15,1–16.25–29) Jézus nélkül mi is vakok és koldusok vagyunk, mint Bartimeus. A látás csodája akkor történhet meg velünk, ha hozzá hasonlóan teljes bűnös valónkkal odafordulunk Jézushoz. És ő akkor tőlünk is azt kérdezi, mint ettől a nyomorultól: „Mit kívánsz, mit tegyek veled?” Mit felelhetnénk neki mást, mint ugyanazt: „Mester, hogy újra lássak.” Hogy ne legyek többé vak és hitetlen, ne legyen az életem nyomorult és értelmetlen, hanem a benned való hitre nyíljon fel a szemem. Lássam meg, hogy szenvedéseddel erőt adsz nekem, keresztaláfordít van bocsánat a bűneimre, és feltámadásod egy új élet lehetőségét nyitja meg előttem.

Szombat

Ne engedd, hogy szívem rosszra hajoljon. Zsolt 141,4 (1Kor 10,13; Zak 12,1–10; 1Krn 16,1–22) A szív az érzelem, értelem, akarat, erkölcsi élet központja, jelzi az ember legbensőbb lényét, az ember tulajdonképpeni természetét. A szív tehát az egész ember. A saját szívét mindenki jól ismeri, hogy mennyire hajlandó önfejlésre, önállóságra, az emberi akarat szerinti rossz cselekvésre. Nincs a földön más jó, csak Isten akarata. Nem lehet az embernek egyetlen jó gondolata, szava vagy cselekedete, csak ha Isten akarata ígéretet mond a szíve. Szeresd Istent teljes szíveddel, és akkor az ő akarata szerinti jóra fog hajolni minden gondolatod, szavad és cselekedeted!

■ TAMÁSY TAMÁS

Hitoktatók figyelmébe!

Szeretettel értesítjük azokat a gyülekezeteket és hitoktatókat, akik az elmúlt tanévekben a *Keresztfa titka tündököl* című bibliai olvasókönyvet és a hozzá tartozó munkafüzeteket használták a hitoktatásban, hogy a 2006–2007-es tanévre vonatkozó megrendeléseiket elküldhetik a veszprémi lelkesítő hivatalba, vagy megvásárolhatják és megrendelhetik a Huszár Gál könyvesboltban. Mindig ügyelni fogunk arra, hogy a tankönyvcsomag minden része évről évre folyamatosan kapható és megrendelhető legyen. (Várjuk a szíves megrendelést azoktól is, akik eddig még nem tanítottak ebből a könyvből.)

Olvasókönyv (B5, 272 oldal, fűzött, kemény táblás): 950 Ft; tíz példány fölötti rendelés esetén 900 Ft. Munkafüzet 1., 2., 3. osztályosoknak (A4): 330 Ft. Munkafüzet 4., 5. osztályosoknak (A4): 480 Ft. Útmutató az októktó számára (B5): 300 Ft.

ÍsÓ DOROTTYA sorozatszerkesztő, ÍsÓ ZOLTÁN és MAGASSY ZOLTÁN, a Fraternitás lelkesítője elnöksége

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG
Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás,
kedvező ár, hangzásra öntve!
Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórak,
harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészeldadás.
REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

Harangszó 2003 Bt.
Ifj. Farkas Titusz

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévay Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

HÍREK

A Páratlan klub következő alkalmát augusztus 22-én, kedden 18 órai kezdettel tartjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának a földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.; bejárat az utca felől). Minden 25 és 40 év közötti egyedülálló fiatalat sok szeretettel várunk!

A Páratlan klub ötletgazdája és a Női Missziói Szolgálat

Pintér Anna orgonaestet tart augusztus 27-én 18 órakor a Deák téri templomban. Műsoron: Bach korárelőjátékai; Schumann: B-A-C-H fűgák; Reger: B-A-C-H fantázia és fűga.

ÁLLÁSHIRDETÉS

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodája pénzügyi végzettségű munkatársat keres: a mérlegképes könyvelői végzettség előnyt jelent.

Feladat: az evangélikus Nyugdíj-osztály könyvelésének, nyilvántartásának vezetése. Jelentkezni lehet önéletrajzzal és lelkesítő ajánlással: Magyarországi Evangélikus Egyház – 1085 Budapest, Üllői út 24.; e-mail cím: gabor.csorba@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Meghívó

Isten iránti hálával és örömmel értesítjük, hogy a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület gyülekezetei Szabó György testvérünket egyházkerületi felügyelővé választották.

Új egyházkerületi felügyelőnként a győrújbarati evangélikus templomban (Kiss János u. 4.) augusztus 26-án, szombaton 10.30-kor kezdődő rendkívüli egyházkerületi közgyűlésen iktatja be hivatalába Ittész János püspök.

Egyházkerületünk ünnepére és az azt követő fogadásra tisztelettel és szeretettel meghívja Önt az egyházkerület presbitériuma.

Augusztus 20-tól 26-ig a következő gyülekezetekért imádkozunk: Budapest-Fasor (vasárnap); Alberti (hétfő); Nagyalásony-Dabrony-Nemessalók (kedd); Beled (szerda); Sárszentlőrinc (csütörtök); Arnót-Újszalános (péntek); Sand (szombat).

A Lutheránus Megújulás által szervezett imazogalom

Augusztus 27-től szeptember 2-ig a következő gyülekezetekért imádkozunk: Budapest-Budahegyvidék (vasárnap); Domony (hétfő); Nagybánhegyes-Magyarbánhegyes (kedd); Bonyhád-Hidas (szerda); Dunaharaszti (csütörtök); Lajoskomárom–Enying (péntek); Kajárpéc (szombat).

A Lutheránus Megújulás által szervezett imazogalom

APRÓHIRDETÉS

40 négyzetméteres lakás olcsón kiadó Bp., VIII. kerületben. Telefon: 20/824-3547.

Kaposvár mellett, a gálósai idők otthonában férőhelyek lekötethők. Tel.: 20/594-5568; www.galofa-termal.hu.

Egyházi textilek műhelye, Győr. Lutherkabátok, barettek, stóliák, oltárterítők stb. készítése. Telefon: 20/947-6248; internet: www.raabmarktextil.atw.hu.

Esküvői, riport- és családi fotók készítését vállalom. Botta Dénes, 20/824-8282.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb dísz a toronyóra. Önnek működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyóra gyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Szentháromság ünnepe után 11. vasárnap

Ti, apák pedig ne ingerejétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint fegyellemmel és intéssel. Ef 6,4 (5Móz 31,13; Lk 18,9–14; Ef 2,4–10; Zsolt 84) Minden gyülekezet nagy öröme, amikor vasárnaponként családok érkeznek a templomba. Ezt jó látni, de tudnunk kell, hogy emögött komoly gondolkodás, Istenre figyelés és Isten igéjére alapozott élet van. Lehet, hogy a gyerekek először nyűgnek érzik a vasárnapi istentiszteletet, de megszületik bennük is az a csoda, hogy a szülők nevelése, tanítása, intése nyomán az ő életük alapja is a krisztusi szó, ige lesz. Úgy legyen!

Hétfő

Erősödjétek meg az Úrban és az ő hatalmas erejében. Ef 6,10 (Zsolt 139,11–12; Ez 17,1–6.22–24; 1Krn 16,23–43) A mindennapi élethez elengedhetetlenül hozzátartozik az erő. Sokszor úgy érezzük, hogy szinte már csak húzzuk magunkat, kieroletjük magunkból a tetteket, hogy el tudjuk végezni a feladatainkat. Ha lelkiileg is kifáradunk, akkor a testünkben érzett fáradtság a duplájára nő. Az új hét második napján, amikor a vasárnapi testi-lelki töltkezés után munkába indulunk, hálát adhatunk Istennek, amiért erejét kínálja, sőt felszólít arra, hogy mivel benne és általa erősödhetünk meg, sose más-hoz, hanem mindig hozzá menjünk erőért.

Kedd

Gondolj ránk, Uram! Ne bontsd fel a velünk kötött szövetséget! Jer 14,21 (Lk 1,69,72; 1Móz 19,15–26; 1Krn 17,1–14) A szív mélyéből feltörő kérések mintha nem is öszövetségi korúak lennének, hanem teljesen maiak. Mi lenne velünk, ha Isten nem gondolna ránk! Mi lenne velünk, ha magunkra hagyna, és közömbös lenne sorsunkkal, életünkkel kapcsolatban! De ő gondol ránk. Amikor azon rettegünk, hogy Isten nem fog ránk tekinteni, akkor arról feledkezünk el, hogy ő hű, és önmagát meg nem tagadhatja. Azaz ha mi hűtlenkedünk is, ő hű marad, és nem akarja felbontani a velünk való szövetséget. Ő nem! De lehet, hogy mi igen. Nem ezt vetjük-e ki Istenre?

Szerda

Krisztus feje az egyháznak, és ő a test üdvözítője is. Ef 5,23 (Ez 34,30; Mk 7,24–30; 1Krn 17,15–27) Az áldott élet alapja a magával Jézus Krisztussal való áldott egység. Ő a fej és ő az üdvözítő! Kell-e nekünk – akik a test részei lehetünk szintén Jézus Krisztus által – ennél több?! Jézus tudja a helyes utat, mert ismeri az Atyát és az Atya akaratát, azt, ami jó nekünk. Ezért ő szívesen vezet minket, ha mi szívesen fogadjuk ezt az áldott egységet vele, aki a fej.

Csütörtök

Ne legyetek pénzszóvárok, érétek be azzal, amitek van. Zsid 13,5 (Péld 16,8; 1Pt 5,1–5; 1Krn 18,1–17) Nagy nyereség a megelégedéssel járó kegyesség – írja Pál. Itt a Zsidókhöz írt levél szerzője szólít fel ugyanerre: érétek be azzal, amitek van. A reklámok, a hatalmas bevásárlóközpontok viszont pontosan ennek az ellenkezőjét sugallják: még ezt és ezt szerezd meg, mert csakis akkor leszel boldog. És tudjuk jól, hogy az ördögi körből nem lehet kiszállni, mert a több még többet kíván. Isten tud csak megelégedíteni minket Jézus Krisztusban, hogy legyen bennünk hála azért, amink van.

Péntek

Hiszten te Istenednek, az Úrnak szent népe vagy. Téged választott ki Istened, az Úr, hogy tulajdon népe légy valamennyi nép közül, amelyek a föld színén vannak. 5Móz 7,6 (Jn 10,16; Lk 22,54–62; 1Krn 19,1–15) Kiválasztás – öröm és felelősség, áldás és szolgálat. Számítatlanszor megéltük azt, hogy ha valami nagy feladatra választanak ki bennünket, ott van bennünk az e fölött érzett öröm és az izgalom, hogy vajon megfelel-e majd az, amit adni tudunk. Nem lesz-e „ráfizetéses” a kiszemelésünk annak, aki mellettünk döntött? Isten kiválasztása nem a mi alkalmasságunkon, hanem az ő kegyelmén múlik. Hála ezért neki!

Szombat

Amit szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük. Mt 7,12 (3Móz 19,18b; Ézs 26,1–6; 1Krn 19,16–20.8) Elvárjuk másoktól, hogy velünk jól tegyenek. De hogy ez az elvárás legyen szinkronban azzal, ahogyan nekünk kellene fordulnunk mások felé és cselekednünk velük, az már nem természetes a számunkra. Pedig Jézus Krisztus erről beszél: amit vártok, a szerint cselekedjétek!

■ TAMÁSY TAMÁS

Ezúton is felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy az *Evangélikus Élet* következő, 36. száma szeptember 3-i dátummal, azaz két hét múlva jelenik meg. Vitaindító fókusztemánk: a *fundamentalizmus*. Továbbá értesítjük olvasóinkat, hogy szerkesztőségünk augusztus 21. és 23. között zárva tart.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvElet on-line (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 21, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön negyed évre 2145 Ft, fél évre 4290 Ft, egy évre 8580 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (16 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzárakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokot tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetesek@evelet.hu címre várjuk.